

**KÉT
NAGYSÁGOS ELMÉNEK
KÖLTEMÉNYES
SZÜLEMÉNYEI.**

**A' KÖLTEMÉNYES GYŰJTEMÉNY
ÖREGBEDÉSÉRE
A' NAGYSÁGOS
SZERZŐKNEK
EGYEZŐ AKARATJOKBÓL
KÖZRE BOTSÁTOTTA
RÉVAI MIKLÓS.**

**POZSONBANN,
LOEWE ANTAL' BETŰIVEL.**

1789.

TARTALOM

NAGY KÁROLYI GRÓF KÁROLYI JÓZSEF ÚRNAK, 'S NAGYSÁGOS WALDSTEIN ERZSÉBET GRÓF KIS ASZSZONYNAK...

NAGYSÁGTOK!
FUTÓ GONDOLAT A' SZABADSÁGRÓL.
VELENTZE.
ANGLUSOK.
HOLLANDUSOK.
RÉGI GÖRÖG ORSZÁG, 'S TÖRÖK' BIRTOKA.
A' NÉMET RÓMAI BIRODALOM.
LENGYELEK.
HELVETÁK.
MAGYAROK.

KÉT JÓ BARÁT KÖZÖTT VALÓ LEVELEZÉSBŐL SZEDETT VERSEK KÉT RÉSZÉKBEN.

ELSŐ RÉSZ.

MAGYAR VERS ÍRÁSRA VALÓ ÖSZTÖNÖZÉS. A' COMMINGE' FORDÍTÓJÁNAK.
EGY HADI EMBER JÓ BARÁTJÁNAK.
LENGYEL, TÖRÖK, MOSKA HABORÚ' KEZDETÉN.
EGY JÓ BARÁT BETEG BARÁTJÁNAK.
A MAGYAR MARMONTEL HOVÁ KÍVÁNKOZIK TEMETKEZNI.
A' HADI GYAKORLÁS' VÉGÉN.
VÁLASZ.
BACCHUS, 'S A' TOKAJI BOR' EREDETE.
ÁRTATLAN GYÖNYÖRKÖDÉS, 'S IGAZ BARÁTOK.
EGY NAGY ASZONYISÁGNAK HALÁLÁT SIRATJA.
A' SZERZŐ ÉLETE' MÓDJÁT VÁLTOZTATJA.
TÁBORI GYAKORLÁS RÁKOS' MEZEJÉN.
ELŐBBI LAKÁSÁTÓL BÚTSÚZIK.
HAMVAZÓ SZERDÁRA.
ÚJOLAG VALÓ ÉBRESZTÉS A' VERS ÍRÁSRA.
BODROG' 'S TISZA' VIZSGÁLTATÁSOKOR.
TÁBORBÓL ÍRT LEVÉLNEK AZ ELEJE.
EGY NAGYSÁGOS ASZSZONYISÁGNAK INTÉSÉRE.
SORSÁT ÁTKOZZA HOGY EL KELLETT VÁLNI BARÁTJÁTÓL.
FARSANGGAL TÖRTÉNT VEREKEDÉS PESTEN.
LAKADALOM' MÓDJA AZ OLÁHOKNÁL.
HÍVSÁG' LÁTÁSOKOR GERJEDETT JÁMBOR ÉRZÉS.
A' BÉKESÉGHEZZ.
SZERELMES VITÉZ EGY TUDÓS MAGYAR FŐ ASZSZONYISÁGNAK.
EL VÁLÁSA UTÁNN TÁRSÁTÓL VIGASZTALTATNI AKAR.
TÁBORBÓL IRT LEVÉL JÓ BARÁTNAK.
VÁLASZ.
A' TÁBORBÓL.
MIDŐN ERDŐDI GRÓF PÁLFI KÁROLY BUDÁN FELSÉGES MARIA THERESIA' HAGYÁSÁBÓL
A TUDOMÁNY MINDENESSÉGNEK ERŐSÍTŐ LEVÉLÉT HIRDETNE.
A' FÖSVÉNYSÉGRŐL A' TISZÁNAK MÉREGETÉSEKOR.
AZ IGAZ BOLDOGSÁGOT HOL LELI FEL AZ EMBER.
A' BOLDOG VÉNSÉG.
EGY SEBES KATONÁNAK SOHAJTÁSA A' MEG TÖRÖDÖTT VITÉZEKNEK SZÁMOKRA ÉPÜLT
PESTI NAGY HÁZRA.
ÉLETE' MÓDJÁNAK VÁLTOZÁSA.

MÁSODIK RÉSZ.

MEZEI FOGLALATOSSÁGRÓL, 'S AZ UTÁNN MIBENN GYAKOROLTASSANAK A' KATONÁK.
MERRE KELL A' HADAT INTÉZNI.
TARS TARSÁT INTI, MIKÉNT MULASSA MAGÁT.
TÁRSA' VERSEIT DÍTSÉRI.
TOKAI SZÜRET.
ÉLETE' MÓDJÁNAK VÁLTOZÁSÁRÓL.
A' SZERENTSE.
JÖVENDŐLÉS, HA NEM HIBÁZ.
TÖRÖKKEL VALÓ ÜTKÖZET' KÉPE.
FÖLD INDULÁS BÉTSBENN.
A' HALDOKLÓ HATYTYÚ.
ÁRTATLAN FALUSI ÉLETNEK ÁBRÁZOLÁSA.
TOKAJBANN VALÓ ÉRKEZÉS TÉLEN.
AZON ÚTAZÁSRÓL.
UGYAN AZON ÚTAZÁSÁBANN GERJEDETT ÉRZÉS.
KERESKEDESI GONDOLAT.
KÉT BARÁTNAK HOSZSZÚ ÚTRA VALÓ VÁNDORLÁSA.
ERKÖLTSÖK' ROMLÁSÁRÓL.
MIKOR EGYMÁST EL TÉVESZTETTÉK EGYMÁST KERESVÉN.
A' BÉTSI SZIGET KERTBENN VALÓ SÉTÁLÁS.
PESTI FARSANG.
TUDOMÁNYOK' NEVELKEDÉSÉRŐL, BUDAI FERDŐBENN.
A' MENYNYKŐ HÁRITÓ DÁRDÁKRÓL.
EGY TÁBORI VITÉZNEK.
PANASZ.
MEGINT PANASZ.
PANASZ AZ ÖREGSÉGRŐL.
SOPRONI HIENTZEK.
RICHVALDSZKI GYÖRGY APÁTÚRNAK NEVE' NAPJÁRA.
ARKÁDIA' LE ÍRATÁSA.
EGYŰGYŰ ÉLETNEK DÍTSÉRETE.
NINTS IGAZ GYÖNYÖRŰSÉG A' NAGYOK KÖZÖTT.
TSILLAG NÉZŐ SAJNOVITS' ÉS HELL' HIBÁI TZÁFOLTATNAK.
AMERIKABANN KEZDŐDÖTT HÁBORÚ' ELEJÉN.
FELSÉGES MÁRIA TERÉZIA' HALÁLÁRA.
MÁS UGYAN EZEN FELSÉGNEK EMLÉKEZETÉRE.
BESSENYEI GYÖRGYNEK, MIDŐN JÓ BARÁTJA VISZSZA KÜLDENÉ A' VALLÁS ÍRÁNT
HABOZÓ ÍRÁSAIT.

**NAGYSÁGOS
NAGY KÁROLYI GRÓF
KÁROLYI
JÓZSEF
ÚRNAK,
'S NAGYSÁGOS
WALDSTEIN
ERZSÉBET
GRÓF KIS ASZSZONYNAK,
EGYBE KELŐ
JEGYESEKNEK
MENYNYEGZŐJÖKRE
INNEPLÓ VERSEIN KÍVÜL
EZEN
KÖLTEMÉNYES SZÜLEMÉNYEKKE
KEDVESKEDIK
ALÁZATOS SZOLGÁJOK
RÉVAI MIKLÓS.**

NAGYSÁGTOK!

A Bétsi Nagy Papnak roppant Udvarábann
Mire gyülekezik fényes nagyságábann
Az inneplő Fő Rend? mi öröm képébenn,
Mi ohajtás vagyon dobogó keblébenn?
Fiatal Uri Pár egybe kelésére
Az oltár előtt áll hites kötésére.
Mint a' nyíló rózsza mind ketten olyly szépek,
'S mint Angyal ártatlan szívekbenn olyly épek.

Ennek örül minden, 's a' Fő Pap' szavára,
Figyelemmel lévén mondott áldására,
Mind azont ohajtja mozgó ajakával,
Nem bírván szívének ki ható lángjával.

Nagyságos Uri Pár! engedd meg nékem is,
Hogy együtt rebegje itt az én nyelvem is,
A' mit érez szívem ezen innepléskor, '
Hazánk' javára lett szentséges kötéskor,
Ajándékomat is fogadd el szívesen,
'S miként illik hozzá, nézd azt is kegyesen.

Magyar vagyok én is, még pedig olyly Magyar,
Kit, ha nem tsalatom, a' Károlyi Udvar
Nem tsak tűrhet, hanem ugyan ezért kedvell,
S kegyes szárnya alatt gyámolgat és nevel.
Anynyival is inkább szívem' örömebenn
Nyitom ajakomat forró érzésébenn.

Régtől tsak egy ágon támogatott Háznak
Egyetlen Reménye! Te sok ohajtásnak
Könyörülő Égből adatott Gyümöltse!
Isten kérésinket irántad bé töltse.
Téged' és Párodát olyly termékenységgel
Szeressen meg azzal a' gyönyörűséggel:
Hogy szép Magzatitok, mint olajfa ágak,
Istent félő ágyból származott virágok,
Körös körül vegyék bő asztalotokat,
'S lássák szaporodó vigasztalásokat,
Még életbenn lévő kedves Nagy Anyjok is,
Magva szakadásán búsult Nagy Atyjok is.

Kivált az Öreg Úr, mikor körülötte
Egyetlen Fiának számosabb Szülötte
Fel 's alá futkoráz gyermeki játékkal,
Ugyan töle nyújtott tsergő ajándékkal,
Most eme' kisebbnek nyelve' rebegésén,
Most ama' nagyobbak okosb beszéllésén
Meg örül, 's karjára hamar fel ragadja,
'S a' pitziny Alaknak forró tsókját adja.

E' közt, o! mi sokat lehell Nagy Lelkéből
A' Kisded' melylyébe Magyar Érzéséből.
Már is mind úgy fognak nagyokra születni,
Vérrel r'ájok szállott jókra gerjesztetni,
Nemes Saskeselyű gyáva galambokat
Nem hoz erköltsétől el fajúlt fatytyakat.

Előttem a' képe: gyakor nézésébenn,
Ennek az Ősz Főnek észre vételébenn,
Már aggott artzáján ki forró könyvei,
Mint fognak gördülni az öröm' gyöngyei:
Mikor majd azt látja: kedves Unokája
Hogy fogja érezni, mi ditső Példája
Ragyog hol a' véle játszó Nagy Atyjábann,
Hol ama' Sándorbann, hol ennek Fiábann,
Ama' Nagy Ferentzbenn, kiket mind Nagy Lélek
Élesztett, 's a' kikkbenn mind nagyot szemlélek.

Akár a' Hadi Rend tűnjék szemeimbe,
Borzasztó rémülést ejt ez érzésimbe:
Had vezérlő jelek, fegyveres dandárok,
Ékesítik őket mint fénylő sugárok.
Akár a' Békeség, tsendes idejébenn,
Vizsgálom, mi jelesb dolgot űz keblébenn:
Mind itt forogtanak ezek felsőséggel,
És tölték Házokat ősi ditsóséggel.

Fő Ispányi kormányt mind tartott kezébenn,
A' Szent Igazságot ártatlan ügyébenn
Mind híven védette, 's a' köz bátorságra;
Vigyázó szemmel vólt a' Magyar Nagyságra.
Mindenikbenn a' vér vert Haza' javáért,
Fáradtságát 's kintsét nem szánta hasznáért,
Tavakat szárított a' szántó vetőnek,
Vadon erdőt irtott hasznosb legelőnek.
Írtott a' népnek is károsb vadságábann,
Tudományt terjesztvén szunynyadó Hazábann.
A' szilaj erkölcsnek szelídítésére,
Papot és Templomot adott őrzésére.

Ezek mind felséges foglatosságok,
Menynyei Lelkektől győzött fáradságok,
Mikor ilylyenekre e' kis Alakokbann,
Hazánk' tartására nővő Oszlopokbann,
Fejtődzik lassanként a' Lélek' ereje,
'S vágyik szebb tettekre fel serdült ideje:
A' gyenge szívekbenn Haza Nyelv' érzése
Forrjon, 's gyarapodjék annak szeretése.

Ez is Magyarot illet, ez főbbik érdeme,
Tündöklőbb ez által ő Nagyságos Neme:
Ha Magyar léttére Magyarul szólni,
Nem szégyenli Nyelve' bétst fenn tartani.

O! nyilván igaz az, 's a' bús történetek,
Bátor múlt időkre tí hátra nézzetek,
Vallják, mi sok nemzet nyelve' virágzását
Vesztvén meg rontotta maga maradását.
Ezek tehát, mikor Hazát támogatni,
Tanúlják hanyatló ügyét gyámolgatni:
E' közt, hagyd, szokják meg Nyelveket bétsulni,
'S a' Haza' javának tsak akkor örülni:
Mikor, nevedvén egyéb boldogsága,
Nyelvét el nem nyomja ki terjedő ága.

O Nagyságos Atya! engedd, hogy azokkal,
A' Haza' javára növő Magzatokkal,
Többi közt e' Könyv is, hasznos Oktatását,
Közölhesse Nyelvünk' ékesebb hangzását.
Hagyd, légyenek ők is, mint Te, olyly boldogok,
Szólljanak vélek is azok a' Magyarok,
Atyád' Kedvesei, kik hív tisztelői,
A' Károlyi Háznak voltak bétsulói.

Az az aggott Ortzi, ki mint Sas ifjadni,
Kasztali forrásnál versekre fakadni
Olyly érzéssel szokott, hogy bájoló hangja,
A' vadat is, kit rejt kőszirt' mély barlangja,
Meg lágyít, és szelíd emberré változtat,
Szívekbenn társaság szeretést okoztat.

S a' Vitéz Bartsai, Társa e' Bölts Aggnak,
Kit jeles tettei Fejedelmi Magnak,
Bár mint rejtse magát, olyly nyilván mutatnak,
Hogy tsodálására a' szívek vonatnak.

Ugyan azok, kiknek már kisdéd korodbann
Édes ajakoktól függvén bámúltodbann,
Hallgattad titkait a' Szent Böltseségnek
Kis Részese annak a' gyönyörűségnek,
Melylyet a' Barátság szült bátorságábann
Nagy Lelkű Atyádnak Szent Társaságábann.
Ugyan azok itt is azokról verseltek,
Mikkel benned akkor jobb érzést neveltek.

Mi jó a' Szabadság féket nem szaggatva:
Mi boldog a' Függes szívet nem faggatva.
Mi nagy az érdeme szántó vető pórnak,
Mi rút bűne vagyon a' dagályos kórnak:
Ha e' munkás rendet a' henye Uraság
Tsigázza, 's tapodja katzér Katonaság.

Mi szent Kötelesség a' Hazát szeretni,
Boldogulásáért a' halált meg vetni.
Mi szép tündökleni velős tudománynyal,
'S hogy kell élni ezen égi adománynyal.

Több más ilyly Oktatás szelídebb érzéssel
Vagyon itt Játék is szép idő töltéssel,
Milylyent tsak Nagy Elmék ártatlanul úznak,
Hol koszorújokra más gyöngyöt is fűznek.

Látod, Nagyságos Pár! mikor örömemet,
Ki öntöm e' napon én is érzésemet,
Miként illik öszve kitsiny ajándékom,
Helybenn hagyást lelhet ártatlan szándékom.

O! abbann az édes gyönyörűségtekben,
Melylybenn olvadozik a' szív kebletekben,
Vessetek reám is mosolygó szemeket,
Mutassátok hozzám hajló kedveteket.

A' sok Jóságokkal, melylyekkel Atyátok,
Jeleskedik kegyes érzésű Anyátok,
Szálljon az is r'átok, hogy kire kegyelmet,
Osztogattak azok gyakor segedelmet,
Azt szárnyatok alá Tí is fogadjátok,
Igyekezetébenn elő mozdítsátok.

Így én, ki ifjantan Kegyes Öregeknek,
Élvén jó voltokkal Nagyságos Szüléknek,
Nevedtem arra a' Költő Nagyságra,
Kényem szerint való fényes Méltóságra:

Hogy Hazám, mind a' két renden írt Versemet
Helybenn hagyván, meszszebb terjeszti Híremet:
A' fiatal Párnak hanyatló korombann
Érezzem kegyelmét alkanyodásombann:
'S lehessek holtomig mind azon Kedvese,
A' Károlyi Háznak öszült Énekese.

Költ Győrött, Bőjt' Elő Hava' Kezdetén
1789.

FUTÓ GONDOLAT A' SZABADSÁGRÓL.

Pajtás! azt kérdezted minap leveledbenn;
Szabadság mi legyen, 's lakik melyly szegletbenn:
Bizony nehéz kérdést vetettél előmbenn,
Félek és rettegek annak fejtésébenn.

Szabadság miből áll, nehéz magyarázni,
Sok féle festékkal szokták ezt tizifrázni,
Ha igaz értelmét akarjuk meg rázni,
Fényesebb népeket földig kell alázni.

Mert a' kik leg inkább benne ditsekedtek,
Azok ezer fontos bilintset viseltek,
Sőt kik Szabadságnak oszlopot emeltek,
Azok is rab szíjon alatta heverték.

Hogy leg nagyobb kintse ő az embereknek,
Leg drágább jószága szegény földieknek,
Tudom, mert vágyása van erre mindennek,
Ez ösztönt rejteni nem lehet senkinek.

Magam is nem régen Budai Hévvízben
Egy jó fohászkodást el küldék menyenyégbenn,
Nem tudom, fel hat e a' hetedik égbenn,
Ilyly formán vólt éjtve szívem' melegébenn.

Szabadság! Nagy Lelkek' első kívánsága!
Országoknak tőled árad méltósága,
Te vagy az élőknek földi boldogsága,
Szarándokságunknak édes orvossága.

Mondd meg, hol rejteztél, vagyon e országod?
Melylyik nemzet között vagyon te oltárod?
Vagyon e világbann valamelyly hatalmod?
Színes e, vagy való a' te uraságod?

Téged' a' Bölts, Gyáva, a' Szegény, a' Gazdag,
Az, a' kinek melylyén villog fényes tsillag,
Azzal, kit övedzett kenderből font madzag,
Kíván, áhít, ölel, Király pedig katzag.

Te neved régentén szent vala világbann,
Mondják, eredeted van Paraditsombann,
Imádnak susogva most is udvarokbann,
Noha már Királyok ülnek trónusodbann.

Menynyei ajándék! lelke nagy munkáknak!
Egyetlen egy tzélja nemes vágyódásnak,
Mutasd meg magadat földi bogaraknak,
Szállj le közepébenn e' romlott világnak.

Szinte el végeztem szép sohajtásomat,
Szent Gellért' hegyénél találám magamat,
Egy kis kopasz ember meg üté vállamat,
Ilyly szókkal bontotta gondolkozásomat.

Szabadság már el múlt, nem is jön Világra,
Vólna ő embernek igen nagy kárára,
Menynybenn meg kötötték ezt erős pórázra,
El jön tsak a' végső trombita' szavára.

Ember' sorsa rabság. Lásd mihelyt születik,
Azonnal pólyákkal öszve szoríttatik,
Ezzel szolgálatra korán szoktattatik,
Még a' böltsőjében jobbágnak tettetik.

Az áldott természet szülék alá veti,
Kisdedségben dajka galandon vezeti,
Gyermek korból kelvén mesterhez rekeszti,
Szorosabb rabságra lassanként készíti.

Ő ugyan küszködik gyarló erejével,
Béklóját hárítja lábával kezével,
Birkozik nyak törő zárt keletzójával,
Végre játszani kezd fojtó zsinegével.

Gondolván ki kél majd oskola' porából,
Mostoha anyjának ki megy udvarából,
Szabad életre kap káplár' jó voltából,
Ki tsak minap jöve *werbungra* Budából.

Le rázza hát nyűgét, 's íme szabadon jár,
Tántzol örömében, repdez mint fris madár,
Kinek kalitzkáján nyiladozott a' zár,
Nem is jut eszébe, hogy ura lett káplár.

Fel ér nagy vígsággal Mátyás' kő várábann,
Mérték szerint bé áll az első *glidábann*,
Vezetik palatzkás füstös kaszármábann,
Fogadják ditsőség' fiai' számábann.

Más nap a' dandártól vezetik bástyára,
Le néz kies mezők' szigetek' tájára,
Viszsa vágy el hagyott apja' kunyhójára,
Fohászkodást ereszt zsíros kásátára.

Meg tér a' strázsáról: fenyő fa Dunára
Le dül: tsak susogva átkot mond sorsára,
Látja, hogy a' dobos nótát ver órára,
Szüntelen ébreszti új terhes munkára.

De a' tseré meg lett, tsak most jön eszére,
Egy úr helyett százat ültetett fejére,
Vigyázz hát, halandó! e' kised mesére,
Így ül minden ember a' lóról öszvére.

Ádám' fiainak ez a' Krónikája:

Fügni Felsőségtől az ő Diplomája,

Vad állat az ember, ha nintsen strázsája,

Rugdal, ha hosszúra nyúlik a' pányvája.

Nézzd, Tarolt Henyéknek parantsol *Gvárdián,*

A' Vitézlő Rendnek fő Hadi Kapitán,

Bíró a' Parasztnak, Nemesnek Fő Ispán,

Nap nyugaton Tsászár, nap' keltén a' Szultán.

Járd meg a' világot vízen és szárazon,

Erős a' gyengébbet vezeti pórázon,

Nintsen szabad ember e' széles világon,

Vasat penget kiki e' tágos piatzon.

Sőt kik zárva tartják menynyet és poklokat,

Kezekbenn viselik a' nyitó kultsokat,

Szolgák' Szolgájának nevezik magokat,

Így adják tudtunkra alatsonságokat.

Király is jobbágya országa' népének,

Az úr merő rabja lopó tselédének,

A' gazda sáfára lusta béresének,

A' mester *taxása* álmos legényének.

Az *edeni* kertnek szunynyadó' strázsáját,

Nyalánkságra vágyó egyetlen mátkáját,

Kérdezhetd, hol vették szolgálat' igáját,

Meg vallják, almával falták fel maszlagát.

Ő rólok jött r'átok valamint királtság,

Úgy tőlök származott szolgálat 's jobbágyság,

Így akarta eztet a' végtelen Jóság,

Hogy jobb rendbenn élne földi atyafiság.

Mert mihelyt emberek társaságban léptek,

E' két tzikkel felől mindjárt meg egyeztek;

Az Erősek, Böltsek, felsőkké vették;

A' Gyengék, a' Gyávák, alsókká tettettek.

Az arany időket Poéták le írták,

Annak dítséretét versekben foglalták,

De hol 's meddig tartott, azt meg nem mondhatták,

Emberi nemünket talám csak ámiták.

Kis korig tarthatott az olylyan boldogság,

A' hol határ nélkül vala a' Szabadság,

Mert ha a' birtokbann nem vólt állandóság,

Zűrzarbann sínlett az ilylyen társaság.

Az *Enyém*, a' *Tied*, szült mindjárt versengést,

Erre bíró kellett, a' ki tett végezést,

Bölts vólt, ki először két fél közt egyezést

Tehetett el nyomván durva vetekedést.

Itt vólt hát kezdete a' fő hatalomnak,
Kerékbenn szorított kis birodalomnak,
Kit emberek látván jónak és hasznosnak,
Idő járván tették nagyobbbnak 's hoszszaabbnak.

Vad népek esmérvén erőtlenségeket,
Gyorsan öszve tették közös erejeket,
Egyre háritották bölts vezérléseket,
Annak által adták védelmezéseket.

És azt bátor elébb nevezték Apának,
Idővel Királynak, Zoffinak, Imánnak,
Magokat alája veték hatalmának,
Szedék gyümöltseit szelíd oltalmának.

Így *Cecrops*, így *Hermes*, *Saturnus*, más többek,
Kik az emberekkel jelesb jót tettek,
Lettek Elöl járók, *Chámok*, Fejedelmek,
Urak, vagy Vezérek, sőt Földi Istenek.

Az emberi nemzet ifiúságábann,
Ezek alatt élt vólt tetsző boldogságabann,
Jó tévő Felséget imádván társábann,
Igáját örömmel hordozta nyakábann.

Innét tsodálkozom, hogy te is többekkel,
Nap nyugati gazdag kevély nemzetekkel,
Szabadságot kívánsz öszve tett kezekkel,
Menynyhezz fohászkodol a' szomszéd népekkel.

Én pedig azt mondom, értsed beszédemet:
Hogyha akarsz élni boldogabb időket,
Kérjed buzgón 's gyorsan az Égi Felséget,
Küldjön e világnak Jó Fejedelmeket.

Nem olylyant, mint kiről kintses' *Toscanábann*
Egy *Bolond*¹ *Tirannust* öntött *modellábann*:
Sem olylyat, ki felső volt *Siracusábann*²
Vagy ki Társát tette vasas kalitzkáabann.³

Nem olylyat, ki írigy békés szomszédjára,
Kantsal szemmel tekint kintses tárházára,
Vér szopó hadával indul prédájára,
Száz ezer rabbal tér vissza országára.

¹ Machiavell.

² Dionysius Tirannus.

³ Tamerlan.

Sem olylyat, ki le ül bársony szőnyegére⁴
Seraill' ablakjából néz tenger' szélére,
Nem vár Nagy *Divánnak* mentegetésére,
Veres zsinórkát küld *Basa'* ebédjére.

Mert bátor az egek néha haragjokat
Mutatván népeknek adnak vad *Nérókat*,
Többször halandóknak szelíd *Titusokat*
Küldenek, 's közölnek kiv *Trajánusokat*.

Akkor sok ezer jó terjed a' népekre,
Kints, gazdagság, öröm folydogál emberre,
Közösült boldogság árad minden rendre,
És jut egész ország tündöklő fényére.

Ezer Jó Király volt egy rosznak helyébenn,
Kinek jó tévő tűz égett kebelébenn,
Ki Isteni képet viselt személyébenn,
Fő javát állatván nép' szeretetébenn.

Menj tsak keresgélve régi várasakra,
Vessd szemed' már el dült márvány darabokra,
Sok Jó Királyoknak akadsz oszlopokra,
Jó tévő Felsőknak találsz oltárookra.

Kiknek a' föld' népe tsoportos nagy jókért,
Békeséget hozó szentebb törvényekért,
Vagy életre hasznos szép mesterségekért
Emlékezetére osztott érdemlett bért.

Hasztalan dolgozott azon az írigység,
Jó hírt hogy fedné bé a' feledékenység,
Nagy téteményeket követett ditsőség,
Ezt el nem nyomhatta emberi kevélység.

Leg szebb adománya Menynyei felségnek,
Mikor hasonlóját küldi nemzeteknek,
Ki tsendes maradást szerezvén népének
Békeségbenn tartja határát földének.

Azért meg kívánja 's várja halandóktól,
Kérjék, vas veszszejét kímélje hazától,
Kegyelmet áraszson annak trónusától,
Ki hatalmát veszi Mindenhatóságtól.

Nem fogja hátrálni, higyd el, kéréseket,
Az, a' ki öröktől kormányoz népeket,
'S mivel szereti a' szelíd nemzeteket,
Ád most is, mint adott, Jó Fejedelmeket.

⁴ Török Nagy Szultán.

Kik alatt boldog lesz a' földi társaság,
Kik alatt meg szűnik írgység, ravaszság,
Viszsa jön hozzájuk szeretet, barátság,
Örökös lakást vesz náluk az Igazság.

Ellenbenn a' népet, kit el bír kevélység,
Kit a' támadásra ingerel veszettség,
Kinek közébenn jön rút egyenetlenség,
El veszti, s' meg nyomja baj, szerentsétlenség.

Esmérem halandók' fene romlottságát,
Nehezen szenvedik mások' uraságát,
'S tsak azért szeretik élet' szabadságát,
Hogy bíró ne feddje zabolátlanságát.

Holott, ha szabadság nem hoz békeséget,
A' hazának nem ad mindenbenn bőséget,
Hárítja rendek közt az egyenlőséget,
Nem szülhet állandó várt gyönyörűséget.

Szabadságot tartom én olylyan bálványnak,
Kinek földi népek áldozatot nyújtnak,
Jót tőle 's kegyelmet szüntelen koldúlnak,
De, a' mit kívánnak, a'hozz nem juthatnak.

Ő ugyan kintseit mutatja világnak,
Javait dítséri leg szebb országoknak,
De nyújtja dárdáját vitézlő karoknak,
'S neveti, kik érte halombann szállanak.

Valahol még eddig meg verette dobját,
Valamelyly nemzetnek osztogatta zsoldját,
Polgárok' vérével festé lobogóját,
Tsonka kézzel lábbal tzifrázta oltárát.

Úgy vagyon, halandó! nézzd meg a' népeket,
Hánd meg nap nyugati fényes nemzeteket,
Légy bírójok, ültess elődbenn ezeket.
Kérdezd fáradságos véres tetteiket.

Menynyit veszekedett Róma Szabadságért,
Négy betüből álló hívságos tzímerért?⁵
S. P. Q. R. bizony, anynyit soha nem ért,
Hogy száz ezer ember ontott érette vért.

Sokáig *tirannis* dúlta a' rendeket,
Szabadság' nevére áldozván népeket,
Házi vérrel festett vitézlő kezeket,
És rabságra kötött győzedelmeseket.

⁵ SENATVS POPVLVSQVE ROMANVS ROMAI TANÁTS ÉS NÉP.

Nyögve húzta köz nép háború' igáját,⁶
Kevély Tanáts Háznak fizette adóját,
Nemesség azonbann rakta garmadáját,
Laurussal tzipfrázta szabadság' oltárát.

Kívöl a' Zsoldosok országokat nyertek,
Belöl a' Polgárok földért veszekedtek:⁷
A' mit azok a' Köz Tár Házbann küldöttek,
Itt a' Nagy Sáfárok magoknak gyűjtöttek.

Marius és *Sylla* nem a' Szabadságért
Hadakoztak, hanem fő hatalmasságért,
Cicero prédikált a' *Dictatorságért*,
Pompejus és *Caesar* *Imperatorságért*.

Nézzd, Győzedelmes Nép mire ment végtére!
Bárdolatlan nemzet hágott a' fejére,
Ki, nem hajtván tzipfra hímes törvényére,
Porbann szállította, vasat vert kezére.⁸

Brutus ' gyilkossága *Sylla* ' merészségét
Cicero ' szentsége *Clodiusnak* mérgét
Nem győzhette, 's Róma kívánt békeségét
Akkor érte, mikor veszté Nemességét.

Cassius melyly karddal *Caesárt* el döntötte,
Azzal Szabadságnak fejét el ütötte.
Rómát a' melyly kézzel rabságtól mentette;
Ugyan azon karral vas lántzra kötötte.

Catilinák soha jót nem szereztenek,
Minden nemzeteket búbann kevertének,
Mert orvoslást külön rendeknek tette;nek;
De a' közös jóra nem figyelmeztének.

Róma Országoknak lehet a' példája,
Mint forog szerentse' sebes karikája,
Mint múlik hívságos Szabadság' pompája,
Minő nagy zörgéssel roskad palotája.

Törvény nélkül való Szabadság nem tarthat,⁹
Határ nélkül való Uraság nem állhat:
Ám az országokat veszélybenn boríthat,
Ez pedig népeket tövéből forgathat.

⁶ Caesar alatt.

⁷ Grachusok alatt.

⁸ A' *Gothusok* Alarik alatt.

⁹ *Libertas est iuxta leges vivere*.

Törvény szükség tehát zabolátlanságnak,
Kötés fenn héjazó vad uralkodásnak:
Ha mód szabattatik, mint egynek, úgy másnak,
Úgy lehet jó vége boldog Országlásnak.

Vizsgáld, ha már tetszik, több nemzet' vakságát,
Mint rázzák magokról Király' Méltóságát,
Mi képen kerülnek egynek uraságát,
Hogy viselik többi társoknak rabságát.

VELENTZE.

Dagályos Velentze *Bucentaurusával*,
Titkon tanátskozó Dózse' hatalmával,
A' népet ámitja sok vitorlájával,
Kit tíz lárvás Tanáts fedez palástjával.¹⁰

Mivel van közelebb képzelt boldogsága?
De sőt melyly népnek van nehezebb rabsága?
Egy órábann sintsen polgár' bátorsága.
Egy árulótól függ vérsége' jószága.

Boldogtalan nép az, kinek ál artzábann,
Tesznek ítéletet setét Tanátsházbann,
Pap, Hóhér, Prókátor, ülvén tornáztábann,
Várják, szegény fogoly kinek jut markábann.

E' Gazdag Várasnak Tenger a' Mátkája,
Úgy ül vizek felett, mint Noe' bárkája.
Vas matskán áll készen sok hadi gályája,
Vigyázza, jön e már *Amurath' flottája*.

Respublicát őrzi félelmes Gyanuság,
Titok itt a' Törvény, titok a' Szabadság,
Veszedelmes itten az Erköls, Barátság,
Patriciusoktól függ a' Hatalmasság.

Nobile takarja gyűjtött nyereségét,
A' Kálmár el rejti háza' fényességét,
A' Tudós titokbann tartja böltességét,
Még a' jobb Polgár is fedezi szentségét.

A' Köz Rend elégszik ének muzsikával,
Theatrum, dobzódó helyek' pompájával,
Az Egyenlőségnek szép titulussával
Táplálván elméjét él boldog sorsával.

¹⁰ *Li Dechi.*

ANGLUSOK.

Londonbann a' fejét el ütik Királynak,¹¹
Szállást sem engednek Királyi Magvának,
Nyújtják a' koronát Tsapláros' fiának,¹²
Ki a' népet tartja tsak barom tsordának.

Nagy és Kis Tanátsnak szép ott fényessége,¹³
De gyanus és ingó azoknak szentsége,
Mert pártos községnek ott lévén mentsége,
Már támadást forral bódult részegsége.

Úgy mondják, itt Polgár nem fél Királyától,
Jószágát nem rejti ékes *Fiscusától*,
Mivel erős törvény függ tsak Igazságtól,
A' haza' kintseit gyűjti Szabadságtól.

Dítséri felette e' szép szigeteket,
Hogy arannyal töltik az érdemeseket,
Ditsőséggel viszik jóra az elméket,
Böven jutalmazza a' mesterségeket.

És Igazság tartván kezébenn mértéket,
Szerpenyőbenn teszi a' kapát 's tsépeket;
Más felől függesztvén hívságos jeleket,
Fontolja a' népet mint Fejedelmeket.

De ha beljebb nézed még az Anglusokat,
Fontra lotra veted véghezz vitt hartzokat,
Meg esméred könnyen tébolyodásokat,
Meg látod, mi módon tsalják meg magokat.

Királyi vér nálok jut számkivetésbenn,
Egy el romlott Kálmárt urálnak helyébenn,
Ki *Parlamentumnak* színezett nevébenn,
Kezeit keveri Jó Polgár' vérébenn.

Kegyetlen szigetek! magok közt versengnek,
De azon mind hárman könnyen meg egyeznek,
Morusok Stuartok közülök menjenek,
A' kik parantsolnak, pártosok legyenek.

Cromvell, kevély Polgár, dühösség' lángjával
Fel gyújtja hazáját, 's játszik hatalmával,
Ámítván köz népet *Protectorságával*,
Törvényt Igazságot tapod a' lábával.

¹¹ Károlynak.

¹² *Cromwell*.

¹³ Fő és Alsó *Parlamentum*.

Több Polgárja is vólt e' gazdag Hazának,
Ki tsúf áldozatot tett a' Szabadságnak,
Itt, Itt vólt sok jele a' vak buzgóságnak,
Templom 's trónus körül mivelt boszszúságnak.

Itt zendült fel sokszor Nemesség' eleje,
Kivel meg ütközött köz népek sepreje,
Véres habokat hányt tengernek teteje,
Mind három szigetnek meg pirúlt fövénye.

Sínlő betegsége van olyan Hazának,
Hol a' jobb törvények tsak falon állanak,
Azok' tartására népek nem hajúlnak,
Szabadsággal úgy, mint rabsággal, játszanak.

Hol Tanáts' Végzését egy Polgár bonthatja,
Bírák' ítéletét magáról rázhatja,
Bódult pártolásnak ajtaját nyithatja,
Ott hamar dülését az ország várhatja.

Hol ereje nintsen Királyi Páltzának,
Meg vetik végzését szentebb Tanátsának,
Tisztességet köz rend nem ad Bírájának,
Ott *fundamentoma* bomlik *machinának*.

Azért e' Bölts Nemzet látván veszedelmét,
Hazának, Törvénynek, Jó Rendnek sérelmét,
Már most Királyának nyomozza kegyelmét,
Régi Bálványától meg vonta szerelmét.

Látván, Szabadságnak vagyon sok formája,
Sok tarka darabból áll a' *maskarája*,
Országoknak, vagy sír, vagy nevet artzája,
Igaz boldogságot el fedez lárvája.

Ez okból bé zárta fényes kápolnáját,
Setét szukbann tette tsonka *statuáját*,
Gyászos feketével bé vonta oltárját,
'S neveti, ha köz nép koldúlja malasztját.

Nagy *Parlamentumbann* vitték bé lakatját,
Tsillagos *Mylordok* strázsálják ajtaját,
A' Kis *Parlamentum* nyújtja áldozatját,
Susogva imádja meg vetett bálványát.

Nagy titok, de jó mód nép' vakítására,
Szabadság' színével vezetni javára,
Ki máskép nem akad boldogság' útjára,
Tsalfasággal kell azt ragadni tzéljára,

HOLLANDUSOK.

Hajózzunk már kijebb az apróbb fokokra,
Nézzünk a' szerentsés tudós Hajósokra,
Kik fészket raktanak homokos dombokra,
Honnan el erednek sok tartományokra.

Vegyük számbann, hányszor ontották véreket,
Tizen hét megyére osztván erejeket,
Mikép köték, bonták, adák vett frigyeket,
Mire pazarlották bajjal nyert kintseket.

Látszik, ők egyedül érték el tzelokat,
S 'nem héjábann tették terhes munkájokat,
Meg győzvén el űzvén kevély Spanyolokat.
Járomból ki húzták meg görbült nyakokat.

Azt mondják, nints urok: 's elég az embernek:
Birtokábann vagynak a' törvény tételnek,
Fizetnek bár zsoldot fegyveres herének,
De őket esméri jó tévő Fejének.

Nassau Nemzetségre adtak Elsőséget,
Ki Hely tartó névvel visel Fényességet,
De tizen hét Megye tart ott Felsőséget,
Ez ád, és e' közöl Törvényt 's Erőséget.

Olyly formán meg forrott jól értett Egyesség,
Véghezz ment ő nálok ama' nagy mesterség,
Polgár 's Polgár között nintsen más különbség,
Tsak az, kit meg kíván társas kötelesség.

Itt Község nem dühös, elégszik sorsával,
Pör nints, újat nem húz szomszéd szomszédjával,
Bíró' keze festve nints szegény' zsírjával,
Számkivetésbenn ment Hóhér strázsájával.

Ők lévén Sáfári Szép Európának,
Nagy árú mivekkel bőséget táplálnak,
Tőlök függ nagy része a' Bölts Kálmárságnak,
Nálok nélkül el vesz betse *Doctorságnak*.

A' keményebb nád méz, kit *Indus* timporál,
Arany por, festő szer, kit *Ganges* hagyigál,
Gyémánt, Rubint, Smaragd, kit Szeretsen talál,
Azért jön kezünkhöz, mert Hollandus sétál.

Nagyok ezek, lehet azt is hozzá tenni,
Hogy itt, kinek kinek hová tetszik menni,
Lehet a' sík vízen bátran el eredni,
Nem kell Felsőségnek soha jelenteni.

Érted már, miből áll e' nép' boldogsága,
Ilyly határbann nyugszik képzett Szabadsága,
Rajtok is ki tetszik *Sors'* mostohasága,
Fedél alatt vagyon, el higyd, Jobbágysága.

Mert, ha jó *Batavus*, tsak tzirkál éltébenn,
Más ég alatt ázik, fázik, 's fogy féltébenn,
Ezerszer hibázik fel tett reményébenn,
Fergeteg hajhászsa vad nép' szigetébenn.

Véled e, jó képet tett a' Szabadságról?
Mivel eledelét hordja más Országról,
Bujdosás bizonyság nyomorúságáról,
Kintsnek kívánása el vitte tzéljáról.

Katskaringót járván így egész éltébenn,
Négy tél után néha jön tsinos fészkebenn,
Sok veszély közt élvén tsak nem vénségébenn,
Jut gyanus Kedvese' kívánt kebelébenn.

Meg tzirkálván e' tér világ' négy részeit,
Nagy veszedelemmel szedi fel kintseit,
Viszi elébb tovább sok ország' miveit,
Rettegve tsapdossa más tenger' vizeit.

Kérdezhetd, hát kinek szerzett boldogságot,
Mikor véres kézzel tsafart Szabadságot,
Meg vallja, szolgáknak adott mulatságot,
Kik otthonn nevetve üznek bujaságot.

Meg terhelt hajója Javai *Ambrával*,
Vert arany rudakkal, Péru' fa héjával,
Nyugodalmát hajtja szél árbotz fájával,
Kínos életet él sok gazdagságával.

Kis adót fizetett hajdani Urának,
Mikor határt vetett ki mért vagyonának,
Most adóját adja Smirnai Bassának,
Ajándékot viszen Algír' Kaliffának.

Remegve keresgél gyöngyöt Szeretsennél,
Otthonn a' Zsoldosa nyugszik kéményénél,
Kertbenn vezetgeti Társát bal kezénél,
Ő ázik, más nyugszik Jegyese' térdénél.

Melyly haza kenyeret népének nem adhat,
Hol nép hazájábann biztosan nem lakhat,
Földje' gyümölséből garmadát nem rakhat,
Ott tsendes maradást egy Polgár sem várhat.

Ilyly hazáért soha nem méltó hartzolni,
Hová más bö földről tzipót kell hurtzolni,
Ki a' Szabadságot akarja kóstolni,
Nem kell annak más Úr' subáját tsókolni.

Szabadság' gyümöltse békés nyugodalom,
Ez lehet tsak tzélja, nints is más jutalom,
Keserű e' nélkül minden birodalom,
Azzal még rabság is türhető, gondolom.

RÉGI GÖRÖG ORSZÁG, 'S TÖRÖK' BIRTOKA.

Jer! már fel vezetek nyári napkeletre,
Hol sírván fogsz nézni kies szigetekre,
Kiket az írgy sors vetett kisedsége,
Mert régen fénylettek, 's jutottak inségre.

Athen, Chio, Rhodos, Sparta törvényével,
Thessalia, Paros, Thaebe szépségével,
Corinthos tengeri gályák' erejével,
Élnek, de bajlódnak rabság' kötelével.

Solon, Aristides melyly törvényt hoztanak,
Codrus, és *Lycurgus* kiért meg holtanak,
El múltak, helyekbenn Bassák uralkodnak,
Kik *ostracismustól* semmit sem tartanak.

Sinór, szablya között Mord Vezér' lábánál,
Szabadság mély gyászbann görnyed oszlopánál,
És vitéz népeit, kik vittak *Trójánál*,
Könyvezi, nem menti, mint hajdan *Spartánál*.

Így vált, így lesz, így van sorsa országoknak,
Ezek nagy terhektől porba nyomtatnak,
Ezek szerentsétől feljebb tolatatnak,
Egy állapotjokbann meg nem maradhatnak.

Felejtsük hát tettit Nagy *Miltiadesnek*,
Takarjuk erejét *Alcibiadesnek*,
Mert bátor köz néppel egy tálból ettenek,
Titkolva *tirannist* még is viseltenek.

Igyekeztek ugyan olyly módot találni,
Sorsok' külömbségit hogy kell ki mustrálni,
Mint lehetne földet közösen munkálni,
És egyenlőségben osztályát strázsálni.

Mély böltéségekkel sokat iparkodtak,
Delphusi Bálványhoz tanátsért szaladtak,
Kétséges válaszsza onnét meg fordúltak,
Hazára állandó törvényt nem hozhattak.

A' hatalom ellen a' melyly orvosságot
Találtak, a' hozott közökbenn rabságot,
Ephorok titkoltak alázatosságot,
Areopagusok rejtett méltóságot,

A' Hét Bölts, 's ezeknek híres tudománya,
Feslett Görögségnek fényes tartománya
Hol vagynak? le verte *Osmán*' Kapitánya,
El bírta *Mahumed*' mesés találmánya.

Hagyjuk el, nem viszlek beljebb *Asiábann*,
Persa, Mogol, China ' tér tartományábann,
Ott egy nép sem vala soha Szabadságbann,
Boldogság tartatott szelíd jobbágyságbann.

Genevai Polgár' Társas Kötésének¹⁴

Híre nints, nem hisznek itten költésének,
Nem ad fényt születés Szultán' Nemesének,
Tsak úgy, ha fel veszi Zsoldos Béresének.¹⁵

¹⁴ *Rousseu Jakab de Contract Sociale.*

¹⁵ Török Birodalomban mind szolga, és Zsoldos, Örökös Úr nintsen.

A' NÉMET RÓMAI BIRODALOM.

Menjünk hát dél felé, hol Róma' porából
Új Ország támadott le omlott falából,
Nézzük, hogy állott fel Vad Nemzet' tsontjából,¹⁶
Fordítsuk ki azt is Arany *Bullájából*.

Mellőzzük *Caesárok'* temető helyeit,
Pompás Régiségnek hívságos jeleit,
Ne bolygassuk azok' rothadt tetemeit,
Szem ügyre ne vegyük zavaros tetteit.

Róma mint született, mikép nevededett,
Híre és hatalma mi módon terjedett,
Betse és hitele hogyan kerekedett,
Tündöklő nevekért kikkel verekedett.

Hogy perelt a' Tanáts büszke Nemesével,
Földért hogy birkozott Nemes Zsellérével,
Zsoldos Nép mint hartzolt Vitéz' Vezérével,
Hogy víttak Polgárok Nemzet' Elejével.

Mint hágott Tsászárság szabad nép' fejére,
Hogy ment *Tyberistől Bosphorus'* szélére,
Mikép lett Rómának *Byzant* a' testvére,
Ez osztály mit hozott világnak terhére.

E' nagy zúrzavarnak hoszsza az eseti,
Világ' Aszszonyának nagyok történeti,
Ha ki fényességét erejét említi,
Az együtt halálát méltán könyvezheti.

Nem viszlek hát vissza Pogány Tsászárokra,
Kik a' fő hatalmat ragadván magokra,
Szomszéd Királyokat húztak Jobbágyságra,
Népeit juttatták Örökös Rabságra.

Ezért immár Róma régen meg adózott,
Mikor *Gothusokkal Scythákkal* tsatázott,
Tsak azt mondom, végre e' Test bontakozott,
Ura, Szerentséje, Neve is változott.

Itt pihenj, és vezesd hátrább az elmédet,
Hánd fel a' jelesebb nagy történeteket,
Tsodáld főbb dolgoknak kis eredeteket,
Mérd hozzá váratlan módra lett végeket.

A' kevély Tanátsot *Caesárok* le verték,
Caesárokat a' Vad Nemzetek meg törték,
Ezek Vezérjeket Királyoknak tették,
Azok a' Papokat Osztályosnak vették.

¹⁶ Ostrogoth Alarik alatt.

Alég hogy le rázták a' Pogány Vadságot,
Meg tanulván szelíd alázatosságot,
Magok közt kezdének új háborúságot,
Nép Néptől ragadá a' várt boldogságot.

Tsodálhatod méltán a' Keresztyénséget,
Kinek a' Mestere hagyott szelídséget,
Kinek gyakorolni kellene Szentséget,
Mint üzte 's kedvelte a' kegyetlenséget.

Állapodj meg itten, tartsd elméd' függőbenn,
Ne kívánd, hogy menjek beljebb szekrestyébenn,
Ne kérdezd, mi történt a' Keresztyénségbenn,
Sok féle Vallásnak keveredésébenn.

Bálványozó Rómát Keresztyén Rómával
Ne vesd össze, *Luthert* ne mérd a' Pápával,
Remete Kis *Pétert* Keresztes Hadával
Feledékenységnak fedezd homályával.

Új Vallás meg győzvén Régi Bálványokat,¹⁷
Töredékjeiből emelt Oltárokat,
De midőn fel vitte a' Nagy Templomokat,
Az Egyenetlenség el rontá azokat.¹⁸

Mert Papi Hatalom, melyly vólt tsak Templombann,
Világi dolgokra tsúszott alattombann,
Szabadság, melyly fel költ Szent Birodalombann,
Újra sok Nemzettel borúlt siralombann.

Augustus' trónusa maradt hát Papoknak,¹⁹
Bosphorus hagyatott Vad Muszulmánoknak,²⁰
Nap nyugati népek tettettek raboknak,
Éjszaki Nemzetek szabad Polgároknak.²¹

Mi lett hát, kérdezed, Világ' Bálványából,
Tengert, földet bíró Róma' hatalmából,
Sok ország', sok nemzet' rakott tárházából,
Törpe faragott kép Óriás' lábából?

Sok fejű test: pártos elme' szüleménye:
Véres háborúknak meg töltött edénye,
Prédálást ohajtó lakosok' reménye,
Bárdolatlan népnek zavaros örvénye.

¹⁷ Új vólt a' Keresztyén Vallás *Caesárok* alatt.

¹⁸ Görög és Római Vallás között lett szakadás.

¹⁹ Romábann.

²⁰ Második Mahumed' idejétől.

²¹ *Lengyel, Svecus, Danus*, s' a' többi.

Most *Szent Birodalom*,²² kit tíz karikábann
Szövetség szorított időknék jártábann,
Addig piszkált égett országok' hamvábann,
Új lángot lobbantott fél Európábann.

Úgy látszott, nem félt már *Alarik*' hadától,
Nem, *Gothusok*', *Scythák*' rabló táborától,
Íme veszedelme jött maga nyájától,
Örökös háború támadt *Bibliától*.²³

Hajdant veszekedtek *Légiók* Országért,
Most Versengés támad kisded kápolnáért,
Régi Róma hartzolt Világ' birtokáért,
Új Róma vért ontat Hit' ágaztjáért.²⁴

Mire ment, mit gondolsz, meg hevült versengés,
Nem értett titkokról való veszekedés?
Sok vér ontás után meg lett az egyezés,
Szívekbenn fen maradt régi ellenkezés.

Szabadság, melyly Polgárt öröz személyébenn,
Birtoka' védelmét vévén kegyelmébenn,
Külön sok Uraság között veszélyébenn
Forog, 's bizonytalan gyanus életébenn.²⁵

A' melyly frigy részére költ *Wesztphaliábann*,
Gyarló szegen fityeg kis vár' tárházábann.²⁶
És a' melyly Hét Bajnok vigyáz kapujábann,²⁷
Nem mindenkor egyez köz jónak dolgábann.

Úgy lehet, mint Károly, kit Nagynak mondanak,
El jön egy Jó Vitéz, kiről most nem tudnak,
Törvényt szab el szélylyedt apró Királyoknak,
Rómábann szállást ad két fejű Sasoknak.

És majd öszve rakja Nagy Birodalmokra,
A' mit el bontottak apró' határokra,
Talám ki is terjed tengeri partokra,
Egyiptusi meleg sütő homokokra.

Vér ontást meg fojtván így Európábann,
Tudományt, erköltsöt bé visz Ázsiábann,
Kegyességgel népet húzván hatalmábann,
Boldog nemzeteket nevel még *Mekábann*.

²² *Sacrum Imperium*

²³ V. Károly alatt a' *Reformatio* miatt.

²⁴ A' 30. esztendő háborúkor.

²⁵ A' Birodalombéli Apró Fejedelmek között.

²⁶ A' Birodalombéli Jelek: *Korona, Páltza*, 's a' t.

²⁷ A' választó Fejedelmek.

Úgy lehet keresztet tész fel Zászlójára,
Mint hajdant *Constantin* ' nagy *Labarumjára*,
Lakatot vét Papja' vas koporsójára,
Tzímerét akasztja *Sálem* Templomára.

Nap nyugatról Vallást viszen Nap keletre,
Boldogságot terjeszt a' rab nemzetekre,
Szabadságot állít meg nyomott népekre,
Kevély *Despótákat* le ver majd örökre.

Akkor, talám akkor el jön köz boldogság,
És meg erősödik népek közt barátság,
El múlik erőszak, gyilkos háborúság,
Fel áll nemzeteknél törvényes igazság.

Ezt mí, jó Barátom! nehezen érhetjük,
De azért elménket oda vezethetjük,
Ilyly édes álommal ha hízelkedtetjük,
Világ' romlottságát inkább felejthetjük.

Várjuk el azombann Egeknek végzésit,
Ember nem tudhatja Isten' rendelésit,
Ám látod, Böltseség közli fényességit,
Meg veszett erköltsnek űzi setétségit.

Oldják már Királyok szegények' béklóját,
Nyomják, 's porbann teszik azoknak rontóját,
Szeretet, Szelídség, 's Tudomány Zászlóját
Fel üti, 's mutatja Nép Szabadítóját.²⁸

²⁸ Maria Theresia alatt kezdetett a' Paraszt Polgárnak Védelme: 's már Nagy Lelkü Fia II. József alatt fel szabadítottak az Örökös Jobbágyság alól.

LENGYELEK.

Menj fel már *Sarmaták* ' hideg országára,
Magas *Carpathusnak* híves oldalára,
Hol a' Szabadságnak végső Pompájára
Nemzetek bé gyűltek, s' készültek Torjára.²⁹

Nézz innen sok tornyú Krakó' Vidékére,
Kintset vivő Viszla' 's Dniszter' mellékére,
Szállj le Varsavának tsínos mezejére,
Fuss fel Tsesztokói sántzok' tetejére.

Itt lakik Szabadság élőknek bálványa,
Kiért hartzól most is *Lechus* ' maradványa,
Vizsgáld, hogy marad meg kezébeenn kormánya,
Kiknek lesz Nemes Nép valylyon a' zsákmánya.

Szövetkezett *Slakták* érte hadakoznak,
Sebes paripákan érte vagdalkoznak,
Foglaló Szomszédok' tüze közt haboznak,
Saját hazájokbann éhen táboroznak.³⁰

Ím' hallod álgúknak iszonyú dörgésit,
Látod hegyen völgyön fegyver' tündöklésit,
Szemléled idegen nép' telepedésit,³¹
Lengyel Szabadságnak jegyzi ez dűlésit.

Hogy lehet, azt mondod, ilyly népet bántani,
Ki szomszéd nemzetnek nem akar ártani?
Hogy lehet más Ország' törvényét bontani,
Ki más nemzeteket nem akar fojtani?

Ki köze határos erős Királyoknak?
Hogy a' tartománybann, hol ők uralkodnak,
Más törvényt, más szokást, más módot tartanak,
Lengyelek követni aztat nem tartoznak.

Úgy vagyon! de jó rend azt hozza magával,
A' melyly nép nem egyez fel kent Királyával,
Meg kell azt alázni fegyvernek súlylyával,
Ne játszó a' köz nép Választott Urával.

És mivel meg veti Törvényes Bíróját,
A' Hatalom ellen fel emeli karját,
Méltó ilylyen Ország' rendetlen Polgárját
Jó szomszéd meg fedje, 's rántsa zaboláját.

²⁹ Ezen Írás a' *Confoederatiók* alatt költ 1772. esztendőbenn.

³⁰ Láta szemeivel a' szerző mi képen bujkáltak a' Moska' népei előtt.

³¹ Gróf Hadik vitte bé az Ausztriai hadat.

Keresztyén Világban a' Koronás fejek
Szövetségben vagynak egymással mint Véreik:
Illik, hogy Keresztyén Országok és Népek
Egymáshozz békesek s' tsendesek legyenek.

Erre nézve állott fel Európában
A' szokás, bizonyos mérték Országokban
Légyen, sőt kezesek vagynak Királyokban,
Kik a' népet tartás *aequilibrium*ban,

Ha tehát e' tzelja van a' hármass Frigynak,³²
S a' Jó Fejedelmek kevély Lengyeleknek,
'Zenekonájokban határokat tesznek,
Ítild, hogy kegyesen 's szentül tselekesznek.

Játszott a' Szabadság sokféle népekkel,
De annyit sohol sem, mint a' Lengyelekkel,
Tréfát űzött mindég a' Nemes Rendekkel,
Könyvek tele vagynak tőle jött sebekkel.

Ím' hogy azt beszéllem, híre futamodott,
Lengyelekre három Nagy Király támadott,
A' Szabad Választás ugyan megmaradott,
De Ország' négy részre már fel is osztódott.

Szabadság, pompás szó, kettős az értelme,
Tsak erős Nemzetnél nyugszik győzedelme,
Józan birtokából jöhet jövedelme,
De nehéz, és munkás örökös védelme.

Tanuld meg, Halandó! legszebb törvényeknek,
Legbőltsebb, legszentebb, legjobb rendelésnek
Nints ereje, ellent állhatni ezeknek,
Ha hatalma nints a' Fejedelmeknek.

Nézd, Lengyel Királyát pompával választja,
Nemzet' Elejétől függ minden malasztja,
Ha Király kegyelmét 's ó voltát halasztja,
Nemes Rend hatalmát mindjárt meg akasztja.

Nem Király, de Fő Rend parantsol Királynak,
Körülötte a' melyly Nagy Urak strázsálnak,
Tselekedetere szüntelen vigyáznak,
Újabb kegyelmeket magokra ruháznak.

Azoktól függ nagyobb Tisztségnek Osztása,
Nem tsügg a' Királytól Érdem' Vizsgálása,
Nagy *Senatoroktól* ered választása,
Ezek' hatalmában áll jutalmazása.

³² Az Ausztriainak, Moskának, Burgusnak.

Az Ország' Tárháza van Nagyok' kezében,
Tsak kevés jön abból Király' erszényében,
Zsoldos Had heverész Haza' közepében,
Vezérje nyújtózik bársonyos székében.

Érsekek, Püspökök, Szent Egyház' Tagjai,
Menynyei Tudomány' Jó Erköls' Ajtai,
Világi Törvénynek erősebb Falai,
Fő hatalom ellen Népnek Határai.

A' *Liberum veto* kurta ködmönkében,
Nyírott fejű *Slakták'* Tsoportja szélében,
Az Ország' Házának lappang szegletében,
Gátat vet leg szentebb leg jobb Törvényében.

Itt van Szabadságnak sok ezer temploma,
Minden Renden terjed egyenlő hatalma,
Tsak a' Jobb Polgárnak hibázik oltalma,
Mert vagyon Zsidónak azon diadalma,

A' Paraszt Jobbágya Örökös Urának,
És ez rabúl adja Zsidó Árendásnak,
Ki határt nem teszen terhes adójának,
Le nyomja súlylyával nehéz robotjának.

Tsak száradott teste lévén birtokában,
Zab kenyér leg édesb falat a' szájában,
Sem pénz, sem eledel nintsen a' házában,
Üres kórság morog szegénynek hasában.

Itt szegény' zsírjából főznek áldozatot,
Véres izzadságból gyújtanak illatot,
Nemesség tántzolva tölt három száz napot,
Paraszt éhen szomjan innepel Húsvétot.

Nemes hát Királya tsafart Jószágának,
Büntelen kárt téssen gyengébb Szomszédjának,
Függét mutat Peres Törvény Bírájának,
Szablyával áll ellent *Sententiájának*.

Sőt ellent vét sokszor Leg Jobb Királyának,
Meg veti Tanácsát az Ország' Nagyának,
És tsak Böltsebb Része a' Hazafíának,
Ád helyt érdemesebb Elöljárójának.

Ilyly karbann Szabadság fel puffedt artzával
Népét kormányozza vasas páltzájával,
Ország puhaságbann merült lakosával,
Mérték nélkül hányja kintsét aranyával.

Gyáva *Sztarosztoknak* zsoldját osztogatja,
A' szegényt nem remélt kinttsel gazdagítja,
Az érdemest meszsze szegletbenn taszítja,
Garázda Szabadság népét így vakítja.

Gazdag Püspökséget, Nagy Apáturságot,
Dékán, Kanoniát, Kövér Prépostságot,
Tarlott fejű Népre folyó Méltóságot
A' veszen, ki visel nagyobb Rokonságot.

Szent élet, tudomány, mély alázatosság,
Együgyű öltözet, szemérem, tisztaság,
Melylybenn ditsekedik a' Választott Papság,
Itt kelletlen *virtus*, meg vetett bódúltság.

Így midőn Lengyelek Jó Fejedelmeket
Választván meg kötik azoknak kezeket,
Vélik *Tyrannistól* meg mentik fejeket,
Örök Szabadságban teszik személyeket.

Res Publica' nevét büszkén emlegetik,
Ennek titulusa nálok tiszteltetik,
De, el higyd, tsörgő lántz nyakokbann vettetik,
És lábokon szoros békló viseltetik.

Nem lévén Törvénytől félelme senkinek,
Emberek büntelen erőszakot tesznek,
Királyt, Igazságot, Országot meg vetnek,
Végzetlen roszra utóbb vetemednek.

Így *Slakta* Jobbágya Kevély *Sztarosztának*,
Sztaroszta pediglen *Castellanusának*,
Rottmist parantsolni nem mér Hadnagyának,
És így minden Nemes Királya magának.

De már hogy tartatik Társaság' kötele,
Ha parantsolatnak nints véghezz vitele?
A' Kormányozásnak abbann áll tzikkele,
Ebben Országoknak előmenetele.

Most láthatd, mire ment ilylyen nagy romlottság,
Kit vezetni nem mert értelmes Okosság,
El dült örökösen a' Lengyel Szabadság,
A' Nemzet rabbá lett, eltűnt a' Boldogság,

A' Választott Király erőtlen magábann,
Marschalokra osztván hadait hazábann
A' Goromba Moskát bé vette várábann,
Azzal strázsáltatja magát szobájábann.³³

Nézzd a' Szabadságért vívó Bajnokokat,
Nemzetnek Elejét, Kintses Nagy Urakat,
Mikép vándorolnak szomszéd Országokat,
Midőn Moska víjja Kultos városokat.³⁴

³³ Jegyzésre méltó, midőn a' Királyt egy *Slakta* el fogta 's el vitte Varsaván kívül, meg bánván tselekedetét vissza kísértette Királyi Udvarába.

³⁴ Nagyja a' Nemzetnek, *Radzsivil*, *Oszolinszki*, 's más többek, a' háború alatt Eperjesen lepseltek, 's ott meg unatkozván Baváriát 's Olasz Országot meg járták.

Utolsó butaság a' hazát el hagyni,
Külön gyűlölségért Királytól szakadni:
Mért kellett köz jótól meszsze el szaladni,
Egyenetlenségre mért kellett fakadni?

Kevés vólt pártolást 's hadat indítani,
Régi Törvényeket 's Frigyekeket bontani:
Királyi vért akart a' *Slakta* ontani,
Mivel szentebb dolgot nem tudott rontani.

Viselje hát sorsát, azt meg érdemlette,
Mert gyilkos kezeit Királyra emelte,
Tudja meg, hogy baját tsak ezzel szerzette,
Hogy Urát 's Jobbágyát buszmán meg vetette.³⁵

Melyly nép szereti a' Józan Szabadságot,
Annak szeretni kell Fő Hatalmasságot:
'S nem kell meg tagadni a' Nagy Társaságot,
Nem kell le tapodni Község' s' Parasztságot.

Ha bal sors tette is Jobbágyok' számábann,
De ember, és társ ő, 's nem rab hazájábann,
Jussa van és része azon boldogságbann,
Melylyet a' Régiek szerzetek Országbann.

Ki tudja, ha nem de Paraszt' erejével
Alá való Zsellér' vitézlő kezével
Támadt a' Szabadság, vagy annak tettével,
Ki most gyászos éltét szerzi ösztökével.

A' *Pargaménás* Gróf, Kastélyos Nemesség,
Tzímer' 's *Diplomával* ditsekedő Község,
Hajdant mind Paraszt vólt: 's ez ám a' ditsőség:
Hogy jeles tetteket követte tisztesség.

Nem kell tehát társát 's nemzetét meg vetni,
Hasznos szolgálatit könnyen felejtteni,
Kell inkább boldogabb életre vezetni,
És Köz Szabadságbann ötet részeltetni.

Szörnyűségre méltó a' Paraszt Népséget,
Zsidó alá adni a' Keresztyénséget:
Melyly okozni szokott ilyly rendetlenséget,
Ki kell a' hazából vetni fösvényiséget.

Vólt még Lengyeleknek egy nagy gyengesége,
Aszszonyi Rendnek vólt nálok elsősege,
Ezektől származott végső betegsége,
Ezek miatt veszett Nemzet' Vitézsége.

³⁵ A' Lengyel Nemesség el merült a' kevélységbenn.

A' Frantzia Módi, a' Pompás Tzifraság,
Theatrum, tobzódó torkosság, bujaság,
Bé jött a' Hazábann minden féle hívság,
'S követte nyomábann déltzezség, romlottság.

Negédes kényesség szüle kevélységet,
Testi gyönyörűség szerzett feslettséget,
Henyélő puhaság a' régi szentséget
Meg vetvén el hagyá a' szép kegyességet.

Anglus a' mit szerzett *Mógol'* Országából,
Velentzei gálya takart *Afrikából*,
Valamit *Hollandus* hozott *Indiából*,
Lengyel' asztalára jöve az *Dantzkából*.

Dáma Zsidót küldött *Smyrnai* vásárra,
Ki drágább gyémántot hozna a' nyakára,
Chinából postán jött kárpit szobájára,
Párisból staffétán fogoly konyhájára.³⁶

Mit nyertek fetsélve pazarlott kintsekkkel,
Azt, hogy idegen had osztozott ezekkel,
Szabadságok veszett Arany Törvényekkel,
Így bánik Szerentse hívságos népekkkel.

³⁶ Egy Dáma a' Szerzőt veres fogolylyal (*perdrix rouge*) vendégelte Magyar Ország' szélén.

HELVETÁK.

Vizsgáljuk, ha tetszik, ama' Havasokat,
Hol hegyes kő sziklák mutatnak tornyokat,
Ott egy Boldog Nemzet nevel Pásztorokat,
Szívéből zokogja a' rab országokat.

Környűl vette magát Józan Törvényekkel,
Nagyságot meg vete bajt szerző kintsekkel,
Nem fél, hogy meg győzzék fegyveres herékkal,
Strázsálja völgyeit földi vitézekkel.

Nem látsz itt dús gazdag henye Polgárokat,
Sem festett bársonybann sétáló Grófokat,
Puhaságbann merült tobzódó Bárókat,
Ki írta már régen ilylyen darázsokat.

Virágzik ő nála kegyes együgyűség,
És azzal tartatik a' szoros egyesség,
Meg vagyon hazábann amaz egyenlőség,
Melylyet fel nem talált régi Bölts Görögség.

Atyjok alatt állnak Vének és Ifiak,
Azt mondják, mind egyig Vérek 's Atyafiak,
Nem tudnád közöttök, kik a' Várasiak,
Olylyak a' Polgárok, mint a' Falusiak.

Nints itt annak betse, mit másutt hívság szült,
Mert szeretet nálok még eddig meg nem hült,
Kivel kevélységbenn lakosa nem merült,
Nála Szabadságnak sűgárja fel derült.

Nem néz e' kis nemzet pimpós nagy Urakra,
Kik költsön gyapjakat függesztnek vállakra,
Nem vígyáz sok farkú göndör barkájokra,
Vállon függő széles habos galandokra.

Meg vet ő két hegyű szárnyas süvegeket,
Koronát, gyémánttal rakott tzimereket,
Tudja, hogy hívságos kéz szötte ezeket,
Néha vér ontásért nyernek ilyly jeleket.

Itten a' Szerentse nem szül kevélységet,
Ki bírja, szereti itt a' szegénységet,
Adakozásával segítettén szükséget
Nyomorútnak mutat szánó kegyességet.

Nem is veri vissza a' koldúst haraggal,
Egyenlő sorja van annak a' gazdaggal,
Mivel éleményit szerzi fáradsággal,
Nem hánya javait büszke bujasággal.

A' mezei munka betses minden rendnél,
Nints fényesebb szerszám nálok az ekénél,
A' tsoroszlyát feljebb tartják fegyvereknél,
Melylyek tekintetet szűlnék más nemzetnél.

Itt igaz Barátság lakik minden háznál,
Szűkölködő talál helyt gazdag asztalnál,
Nem strázsál óránként templom' ajtajánál,
Hogy egy réz pénzt nyögve tsafarjon társánál,

Vagyon nálok bére igaz Vitézségnek,
De az elsőséget nem adják Vezérnek,
Ha tsak békeséget nem szerez Községnek,
Vér szomjazó Polgárt tartnak ellenségnek.

Nem látd e' Nemzetnél jeleit hívságnak,
Melyly utánn több népek olyly igen kapdoznak,
Ha koszorút kötnek Diadalmásoknak,
Tsak zöld boroszttyánnak ágából fonatnak.

Olylyat kötöttek vólt, mondják, *Maratonnál*
Görögök, 's Római had pedig *Pharsalnál*:
Jó Polgárnak neve betsesebb azoknál,
Kedvesebb tzifrázott fő titulusoknál.

Tehát e' Szegletbenn lakik a' Szabadság,
És együtt ő véle az Igaz Boldogság,
Templomot még néki nem épített hívság,
Tsak mezőn tiszteli egyűgyű Parasztság.

Nintsen vert aranyból ennek az oltárja,
Zöld nagy fa' tövébenn vagyon kápolnája,
Mohos kő szálon áll' rögzött *statuája*,
Lárma nélkül vagyon tisztelet' pompája.

Rettentő jegyeket láthatsz körülötte,
Dárdát, nyilat, szablyát jobb felől 's mellette,
Ágyút, dobot; paist balról és előtte,
Genevai Sántzból ezeket szedette.

Nagy halom támadott rozsdás pántzélókból,
Egy domb kerekedett karvas sisakokból,
Szerte vas darabok törött kópiákból
Látszatnak, nagy romlást képzelhetsz azokból.

Jobb kezébenn Bálvány tartja a' dárdáját,
Melylyel által verte Tyrannusnak karját,
Délnek bal kezével nyújtja koszorúját,
Így várja egyűgyű népnek áldozatját.

Hozzá járul tehát Várai Polgárság,
Mezőt jól mivelő Nemzetes Parasztság,
Szántó, vető, marhát nevelő Sokaság,
Szövetségbenn egyes Nagyságos Rokonság.

Víg énekkel áldják Bálvány' kegyességét,
Égig magasztalják jóságát, szentségét,
Hirdetik egy szívvel régi segítségét,
Kérvén, hárítsa el Haza' ellenségét.

Így terjeszti a' nép rövid imádságát,
Utazók tsodálják tsúfos buzgóságát,
Mert látván földinek nagy mostohaságát,
Nevetik együgyű nép' ájtatosságát.

Igaz, hogy nem bír ő nagy árú kintsekkkel,
Szegény, de frigyét tart szomszéd nemzetekkel,
Fiait táplálja zsoldos hó pénzekkel,
'S kereskedést indít azoknak vérekkkel.

Idegen országra küldi szolgálatra,
Ott tölti idejét, míg jut ember korra,
Ősz fejjel jut haza ligetes dombokra,
Vénségébenn akad boldog barlangokra.

'S akkor a' zsíros tej, írós vaj, répánál,
Elégedvén nyugszik gyümölcstős fájánál,
Tetteit beszéli esmért Szomszédjánál,
Sebeit számlálja a' Bíró' házábanál.

Mint mondám, ősz fejjel jut tsak hazájában,
És a' Szabadsággal élni kezd olyly korbann,
Mikor az egy lába van már koporsóban,
És a' halál várja homályos sírjában.

Hogy tetszik te néked az ilylyen Szabadság,
Kivel élni nem mer a' nyers ifiúság?
Tessék akár kinek az ilylyen Boldogság,
Én előttem inkább fedett nyomorúság.

Dítsérje már *Voltér Morát* hegy' völgyeit,
Havas *Appennimem*' ártatlan népeit,
Genevai Tónál plántált szép kertjeit,
Urat nem esmérő Svajtzer Vitézeit.

Ha Királya helyett a' *Cantont* tiszteli,
És annak igáját nyakában viseli,
Tudja meg, van nemzet, ki nem írgyeli,
Hogy egy Úr' helyében a' Megyét tiszteli.

Dúdolhat innepen nád furuglyájával,
Parasztos víg tántzot járhat mátkájával,
Éljen szegénységben szép Szabadságával,
De te meg ne tseréld sorsodat sorsával.

MAGYAROK.

Mit mondjak Magyarok' Boldog Hazájáról,
Európa' híres arany almájáról,
Ezen sok nemzetek' biztos bárkájáról,
Tündöklő szabadság' mohos Oszlopáról?

Nem lehet tagadni, a' régi időkben,
Eleid fel jutván e' bőség' földében,
Ők is e' Bálványnak borúlván ölében,
Véres áldozattal jutottak kedvében.

Tudatlanok olyan törvény tsinálásra,
Melyly útát el zárta a' vad pártolásra,
Erőszak módot lelt garázdálkodásra,
Hatalom el fajult, 's ment uralkodásra.

Mert kezdetben Király, melylyet választának,
Gondolta, hogy Nemzet tsinálta Urának,
Nem tartotta magát jó tévő Apának,
Iga alá hajtá népét országának.

Nemzet is ellenben Vitézség' lángjával
Nem bírván gyanubann esett hatalmával,
Öszve kevert Urat Nemest Királyával,
Elől járót, Zsoldost, Szolgát Jobbággyával.

Meg adta így díját az értetlenségnek,
Fizette játékát forró büszkeségnek,
És Hazád piatza lett fertelmességnek,
Végét nem érhetette a' rendetlenségnek.

Kevert Változással Századok el folytak,
Az alatt, sok drága, sok szent vért ontottak,
Eleid míg végre olyly módra találtak,
Hatalom, Szabadság meg zaboláztattak.

A' te Nemzetséged bölts minden dolgában,
Királyát ültetvén fényes *trónusában*,
Szabadságnak széket emelt szomszédjában,
Akarta, élnének együtt barátságban.

Sokáig Egyesség, Országok' Dajkája,
Hívség, Békeségnek gyümölcstőző Fája,
Szeretet, Szíveknek erős Karikája,
Lett Nemes Nemzetnek Vezére 's Bírja.

Akkor Fejedelmi Törvény Igazsággal,
Polgárok szívbeli telylyes hódultsággal,
Egy végre dolgoztak munkás fáradsággal,
Egy tzelra vezették Urát Jobbággyával.

Az Igazság ülvén vállán a' Királynak,
Fényét ragyogtatta Szép Birodalmának,
Gyenge lántzon vitte szívét Jobbágyának,
Ki belső ösztönből meg hajlott Urának.

Így hamar fényes lett Király' Birodalma,
Nőtt Kormányozásnak vezérlő Hatalma,
Melylytől Törvényeknek meg jött Diadalma,
Származott Országunk telylyes Nyugodalma.

Király Feje lévén 's Vezére Hazának,
Apja, Jó tévője Kedves Polgárjának,
Szeretet Strázsája lett Méltóságának,
'S a' Törvény Paisa hódult Jobbágyának.

Ilyly karbann békés lön Király jó Népével,
Terjeszté határit győző fegyverével,
Építé Országát Tárháza' kintsével,
Erkölsét jobbítá példás életével.

Maradandó javát készítvén Hazának,
Nagy bért adott Isten terhes Munkájának,
Terjedt híre neve vitézlő Hadának,
Öröm gyümöltse lett hív országlásának.

Már Polgár' szívéből távozott hasonlás,
El tűnt ellenkezés, el múlt a' pártolás,
Jöttön jött Hazára menynevei sok áldás,
Mert Oltár 's trónúshozz vólt illő hódulás.

Rendi meg szabatott a' Birodalomnak,
Pap, Nemes, Úr, Paraszt, Fia lett Királynak,
Térdet hajtott Nemzet jó tévő Apjának,
Kegyességgel tévén határt hatalmának.

Úgy tetszik, Nemzeted talált olyly közepet,
Melylyet sok fényes nép hejábann keresett,
Ő a' Koronára tűzött fényességet,
Király' személyére első szülöttséget.

Testvér tehát és társ népe' közepébenn,
Első Polgár a' több *Státusok*' Rendébenn,
Úr, Ítéllő Bíró Királyi Székébenn,
Törvényt ad veszen is Ország' Gyűlésébenn.

Szép dolog, és méltó minden tiszteletre,
Válik is Királynak nagy ditsőségére,
Hogy ő figyelmetes hozott törvényére,
Hűségesen mégyen végbenn vitelére.

Tsodálja sok nemzet ezt a' *Monarchiát*,
Bámúlva vizsgálja különös formáját,
Dítséri, hogy Király néha Koronáját
Le teszi ideig, 's öleli Jobbágyát.

Ditsekszik Nemzeted ékes Törvényében,
Melyly Haza' Rendeit teszi fényességben,
Király Jobbággyával vettetik mértékben,
Sokszor együtt mennek Bíró' elejében.

Adót nem fizetel, nints quártély házadnál,
Szekered' nem dúlják a' vámos házaknál,
Lovadat nem fogják sorompós hidaknál,
Meg nem állítanak Harmintzadosoknál.

A' melyly földet vettél Király' kegyelméből,
Szabadon élsz annak kövér gyümölséből,
Panaszos részt nem adsz kalászos kévéből,
Bátran adakozhatsz javad' zsengéjéből.

Király személyednek leg első Strázsája,
Érted ázik fázik zsoldos Katonája,
Mivel erőszaknak ő első Bírāja,
Békés Polgárokért készen áll dárdája.

Ő vigyáz, hogy társad javaid' ne bántsa,
Szomszéd nagy hatalom földed' el ne szántsa,
Írigy atyádfia réted' el ne rántsa',
Fiscusa' kezében ezért van a' lántsa.

Tsak józan elméknek való ilyly Szabadság,
Általkodott Polgárt illet alatsónság,
Ha erős Hazábann Királyi Méltóság,
Ott van, 's ott virágzik a' boldog Bátorság.

Úgy van, Szabadságnak Törvény a' Strázsája,
Királyi Hatalom annak a' Dajkája,
Erő kell, hogy égjen Igazság' fáklyája,
'S tüzet el ne oltsa Gonoszság' szikrája.

Jól tudták Eleid: békés maradásra,
Közös szerentsére, boldog országlásra
Zabla kívántatik, melyly általkodásra
Polgárt ne ereszsen, vagy viszátkodásra.

De nézzd, és vessd öszve a' közép időket,
Vizsgáld a' Hazábann lett történeteket,
Minő változások érték e' részeket,
Kérdezzd e' hegy körül el hányt tetemeket.

Ki hitta Szulimánt valylyon Ázsiából,
Hogy halmokat hányna Magyarok' tsontjából?
Valylyon kinek esett parantsolatjából,
Hogy rabokat tenne Márs' unokájából?

Büszke Polgároknak nyughatatlansága,
Első poltzra Vágyók' állhatatlansága,
A' vak buzgóságnak gonosz forrósága
Tette, hogy Hazának lett szomorúsága.

Sirathatod méltán a' vasas idöket,
Fekete táblára írt történeteket,
Melylyek meg keverték a' tsendes népeket,
Pártolásra vívén egyező feleket.

Botlott sok más Nemzet országos dolgokbann,
Pusztá reménységet vetvén szomszédokbann,.
De Magyar leg föbben tsalatott azokbann,
Mért bízott hitetlen vad Muszulmánokbann!

Jó Fejedelmének nem akart hajolni,
Tyrannusnak mélyen kellett bókolni,
Melyly kéz vasra verte, azt kellett tsókolni,
Így kellett Eleid' hibáit pótolni.

Ezer hét száz holdnap szomorú rabságot,
E' közbenn menyinyi bajt és szomorúságot,
Viselt e' Szép Haza melyly nyomorúltságot,
Nehéz ki mondani, végetlen agságot.

Most azonbann szemed' vessd Duna' folytára,
Népes Európa' első patakjára,
Mint viszi bőséjét azoknak számára,
Kik r'á szorúltanak gazdag tárházára.³⁷

Mondd meg, mi az oka ezen nagy bőségnék,
Ki a' Teremtője e' szép tsendességnek:
Nem de gyümöltse ez ama' Kegyességnek,
Melylyet Jó Király oszt Engedelmességnek.

Adjál dítséretet Nemzetek' Atyjának,
Hogy téged' tett ilylyen Haza Polgárjának,
Hol ilyly nagy mértéke vagyon áldásának,
'S vége hossza nintsen Király' malasztjának.

Tetszik ilyly áldozat Menyneyi Felségnek,
És ád több Jó Királyt ilylyen Nemzetségnek,
Ki jelét mutatja igaz szelídségnek,
'S kerüli 'okait egyenetlenségnek.

Vajha te Törvényes Székeknek Bíráit
Kérnéd, fogyasztanákJ versengés' okait,
NyomnákJ le Verbötzi tsátságó Fiait,³⁸
Azzal hárítanákJ pör patvar' gántsait.

Mert jóllehet élsz te Arany Szabadsággal,
Pörbenn szállasz néha Nagy Hatalmassággal,
Sorsod még is kevert alkalmatlansággal,
'S nem bírod Jószágod' telylyes bátorsággal.

³⁷ Kivált 1772.esztendőbenn vólt drágaságbann.

³⁸ A' Prókátorokat.

Rabja vagy temérdek apró törvényednek,
Kit ravaszság koholt jámbor Eleidnek:
Úgy van, az Erősebb Polgár Erőtlennek
Gántsot vét, és Gazdag árthat a' Szegénynek.

Most vagyon ideje, járúlj a' Trónushoz,
Jó Fejedelmednek borúlj lábaihoz,
Mivel már a' Paraszt sorsán nem síráncok,
Kérj te is Új Törvényt, melyly nyugodalmat hoz.

Kérd, vessen zabolát a' nagy topzódásnak,
El fajúlt rossz erkölts' és bujálkodásnak,
Jöjjön vissza betse az igaz mondásnak,
Vérek közt múljék el oka mardosásnak.

Hárítsa köztetek írgységnek lángját,
Oltsa el haragos felek' zsarátnokját,
'S gyűjtsa fel atyafi szeretet' fákláját,
A' Szép Egyességnek kösse meg tsombókját.

Tiltsa meg Egyházi Szolgák' fösvenységét,
Fojtsa meg Nagy Urak' buta kevélységét,
Ébreszsze Nemesek' régi vitézségét,
Gerjessze munkára Parasztok' restségét.

A' Papok legyenek szentek az Oltárnál,
Hívek a' Nagy Urak Királyi Udvarnál,
Nemes álljon strázsát Haza' határánál,
Paraszt garmadját rakja pajtájánál.

A' Várási Polgár üzzön kereskedést,
Hozzon a' Hazábann munkát bővelkedést,
Távoztasson ő is topzódó henyélést,
Ne üzzön hetenként dőzsölő inneplést.

A' Vitézlő Rendnek adja fel szívére,
Hadi Nép ne légyen Parasztnak terhére,
Ne üljön, mint hajdant, Szegénynek fejére,
Vigyázzon Királya' leg nagyobb Kintsére.

Tisztítsa a' Hazát kártévő Heréktől,³⁹
Lopást tsalást üző tekergő Henyéktől,
Őrizze népeit romlottság' dögétől,
Ne menjen olyly meszsze józan erköltsétől.

Rostálja meg gyorsan az Al 's Fő Bírakat,
Hatalom viselő Törvényes Szolgákat,
Ne húzzák ne fojtsák a' szegény Árvákat,
Ne ragadozzanak idegen marhákat.

³⁹ Értetnek a' vásárt járó Komédiások, Kotzkások, Lotteriások 's több e' féle pénz ki tsaló 's erkölts vesztegető Bitangok.

Nyissa meg Tárházát Jobb Tudományoknak,
Rendelje el módját Erkölts Tanítóknak,
Fojtsa meg mírígyét Ártó Vallásoknak,
Húzza le fátyolát a' Nép Ámítóknak.

Tanítsa meg Népét a' Szép Egyességre,
Hagyd, tudja, hogy nemzet nem jut Ditsőségre,
Ha tsak nem figyelmez a' Jó Erköltsökre,
Mert *Virtus* egyedül viszen Fényességre.

Vessen kemény zablát a' Szabadosoknak,
Légyen fenyítékje az Ifiúságnak,
Ne rohanjon tovább otsmány bujaságnak,
Tégyen határt erszény rontó játsziságnak.

Fő Rend távoztatván bé vett kevélységet
Hagyja el a' pompás, 's gögös déltzogséget:
Vesse ki Hazából a' szemtelenséget,
Tévén virágjábann jámbor szelídséget.

Az Aszszonyi Rendnek régi kegyességét,
Kivel ékesíté Nemének Szépségét,
Hozza vissza, 's tiltsa kortsos kényességét,
Szemérembenn tegye minden betseségét.

Mit Ura keresett fárasztó nagy gonddal,
Ne fetsélje pimpós agyafúrt bolonddal,
Ha búbját meg rakta Párisi galanddal,
Jámbor társaságot járjon leányoddal.

Jó példát mutasson nevendék ágának,
Jó anyát neveljen édes Hazájának,
Hogy, midőn ideje lesz öröm napjának,
Bánatot ne szüljön kedves Mátkájának.

Hozzon a' Hazábann tisztább erköltsöket,
Kergesse népétől a' bódúlt elméket,
Tiltván Keresztyénség rontó könyvetskéket,
Kiből Ifiúság szop mérges meséket.

Adja fel szívére Haza' fiainak,
Hogy nintsen más tzélja Szép Szabadságának:
Hanem hogy Köz Jóra azzal dolgozzanak,
Más Nemzeteknek is jó példát adjanak.

Azonbann mint Király mutassa hatalmát,
Mint Atya terjeszsze Községre jó voltát,
Mint Bíró vegye fel Szegénynek oltalmát,
Mint Polgár szerezze Népe' nyugodalmát.

Ez napot pediglen írd arany táblára,
Emlékezz Hazádnak folyó Századjára,
Vessd szemed' MÁRIA' Szép Országlására,
Kérj áldást Menynyekből Nagy Lelkü fiára.

A' Kis Kopasz Ember végezvén beszédit
Sűrű könyvek között fel veté szemeit,
Térdre esvén Égnek emelte kezeit,
Zokogva így végzé együgyű Verseit,

Nemzeteknek Atyja! ki a' Királyokat
Rendelted, 's alájok adál Országokat,
Engedj e' Hazának tovább is olylyakat,
Kik boldoggá tegyék a' hív Polgárokat.

A' hív Polgároknak indítsd fel szíveket,
Imádják Hatalom viselő Fejeket:
Nemes erköltsökbenn tegyék erejeket,
Kerüljék a' romlást okozó vétkeket.

Őrizzd meg a' Hazát Ellenség' hadától,
Oltalmazd népeit belső szakadástól,
Pusztulást okozó dögös nyavalyától,
Éhség drágaságtól, és minden gonosztól.

Ezen szókra én is a' földre borúltam,
Véle ájtatosan együtt imádkoztam,
Könyörgést végezvén hogy talpra állottam,
Ím a' Kopasz Embert már többé nem láttam.

Nagy szomorúsággal menék szálásomra,
Szavait fel vettem gondolkozásomra,
Szabadság' Bálványát tettem asztalomra,
Ilyly képzést formáltam vigasztalásomra.

Boldog, ki született a' Magyar Hazábann,
'S kinek szabad Telek jutott osztályábann,
Jó föld, kövér mező lévén határábann,
Tíz eke, száz tehén jár a' majorjábann.

Ne vágyják az Róma' Fő Polgárságára,
Velentzei Nemes' hosszú palástjára,
Londoni *Mylordnak* széles galandjára,
Hágai Bírónak ezüst asztalára.

Ne is menjen messze Helveták' hegyére,
Sok tornyú Varsava' kies vidékére,
Köves *Corsicának* sovány szigetére,
Genuai Házak' padlás tetejére.

Mert e' kevély népek' tzipra Szabadsága
Tsak puszta nevezet, nints állandósága,
Országról Országgra szalad méltósága,
Mint maga iramló, olylyan boldogsága.

Íratott a' Budai Ferdőbenn Sz. Gellér' hegye alatt.

1772.

**KÉT JÓ BARÁT KÖZÖTT VALÓ
LEVELEZÉSBŐL
SZEDETT
VERSEK
KÉT RÉSZÉKBEN.**

ELSŐ RÉSZ.

MAGYAR VERS ÍRÁSRA VALÓ ÖSZTÖNÖZÉS. A' COMMINGE' FORDÍTÓJÁNAK.

Vettem, Piladesem! Múzsádnak zsengejét,
Tudd meg hát iránta Barátod' elméjét.
Comminge' keservét Németül olvastam,
Hogy Magyarul nem szóll, azon tsodálkoztam.
Avagy nem lehet e nyelvünkön jajgatni,
Vagy pedig Szeretőt szívesen siratni?
Mi van szebb a' *Sógor'* tsikorgó nyelvében,
Mint sem *Komám Uram'* édes beszédében?
A' régi vad Szászok' rút *erres* szavai
Sértik füleinket idétlen hangjai.

Hidegebb Országok' durtság nemzeteit
Hagyjuk el, Barátom! hagyjuk el verseit.
Szedjük ki közülök a' drága köveket,
'S ékesítsük véle, ha lehet, Nyelvünket.
Ha nap kelet felől származtak Eleink,
Apollóhoz közel szebbek hát verseink.

Sirassuk meg Szabad Gyöngyösi' Múzsáját,
Hogy most nem írhatta bús *Carichliáját*.
Az akkori hadak' félelmes zászlói
Mindenütt lobogtak, mint *Márs'* jelt adói.
A' *Nimfák* rejteztek kő sziklák' odvában,
Gyöngyösit el hagyván Murányi Várában,
De még is olvasván éretlen munkáját,
Ha nem szívelnök is Magyaros nótáját,
Látszik, hogy kóstolt volt *Pegasus'* vizéből,
Hogy szeretet érzett Kemény' Szerelméből.
'S a' hol szabadosan folytatta meséjét,
Látszik, mennyeyi tűz táplálta elméjét.

De melyly nehéz légyen Vitézi Versekbenn
Írni, meg vallották sokan életekbenn.
Meg mutatta *Máró*, ki sok esztendőig
Faragta *Dídóját*, míg vitte felhőkig.
Akkor is *Homérus'* roppant forgátsai
Lettek munkájának leg szebb Oszlopai.
Mennyeyi szélvészekről hányatott sajkája
Tassusnak, míg partra jutott *Armindája*..

A' Szerelmes Versek, úgy tetszik, könnyebbek,
'S a' meg terhelt szívnek olylykor kedvesebbek.
Ezekkel hirdette kerített völgyében
Petrárka szerelmét hajdani időben.
Ilyly Versekkal hajtja *Lázár* szép Bikáját
A' Szűz' elejében, kezdvén *Florindáját*:
'S téged is ültetvén a' nyájas marhára
Költség nélkül viszen Madrid' látására.

E' Kopasz *Homérus* olylykor szunynyadozik,
De még is elméje most sem fogyatkozik.
Sőt ha Gyalakúti híres forrásából
Iszik, vagy Drassai rózsa szín borából,
Látszik ugyan, hogy kezd őszülni Múzsája,
De még azért kedves és vidám artzája.

A' Szegény *Kohári* setét tömlőzébenn
Szép Verseket koholt képzelt szentségébenn,
Ha egyebet nem nyert könyörgő lantjával,
Leg alább ösztönöz jeles példájával.

Illei Torquatus ' szép fordításábann
Meg mutatta, hogy van ész Magyar agyábann,
És hogy nem kell élni költsönözött szókkal;
Igaz, hogy sok helyen Magyar erőszakkal,
És az értelemtől olylykor el tseppenvén
A' Papokkal utaz sebesen ügetvén.
Mondják, hogy *Ortzinak* titkos szekrényébenn
A' Múzsák rejtettek kintset szegletébenn.

A' Vitézi Versek' ösvénye nehezebb,
'S a' szók' méltósága sokkal szükségesebb.
Itt a' folyó vizek távúl büszkélkedvén,
'S mások' mélységével titkon nevedvén,
Lassan hömpölygetik arany fővényeket,
Vagy pedig zúgással forgatják köveket.

A' Szónak ereje változik ellenbenn,
És szerelmet jelent minden e' versekbenn.
A' kis patakotskák lassú suttogással,
Hol nyögnek, hol pedig vágnak sohajtással:
Hol pedig föld alá rejtezvén hallgatnak,
Itt már a' Nimfák is örömet mulatnak,
És olylykor öblökbenn rekesztvén vizeket,
E' gyönyörű Szűzek itt mossák testeket.
A' titkos mirtus fák ott körül bé nőnek,
E' magános helyre Pásztorok sem jönnek.
A' Szerelem' Anyja magának szentelte,
Tiszta szeretetét *Dámon* ott nevelte.
Tovább az erdőnek árnyékos völgyébenn
Ki felel olyly bátran mások' személyébenn?
Echo ez, a' szegény *Dámont* tsalogatja,
Ki már Szeretőjét rég nem találhatja.
A' fákra le írta okát keservének,
Kérvén, hogy tüzével betűi nőnének.
Ha *Chloris* kegyetlen: ide hozzd sétálni,
Meg látod, hogy tőled nem kíván el válni.

De térjünk, Barátom! vissza Commingére,
És a' sírbann szegzett ritka szerelmére.
Lássuk, hogy ásztatja könyvekkel hamvait,
Halljuk, hogy botsátja Istenhezz szavait:
Hogy viszi fájdalmát fényes zsámolyához,
És hogy esik vissza koporsó' lábához.
Tudod, hogy Németül többet nem tanúltam:
Mint a' mennyi kevés, arra is szorúltam:
Még is Verseidet midőn el olvastam,
Ilylen esméretlen szavakra fakadtam.

EGY HADI EMBER JÓ BARÁTJÁNAK.

Nem tudom, *Moecenas*! Kilentz Szűzek közül,
Kik tántzokat járnak a' *Párnassus* körül,
Midőn fáradt testem munkábann majd el dűl,
Melylyik jelenik meg nékem onnan felül.

Nem tudom, én kinek köszönjem kedvemet,
Hogy a' hartzokról el fordítván elmémet,
És sugallásával élesztvén lelkemet,
Fűzött szókbann küldöm hozzád levelemet.

Miólta Tsászárnak Napszámosa lettem,
És fényes sisakját homlokomra tettem,
Attól, a' mit régen olyly nagyon szerettem,
A' vers tsinálástól kedvem' el vesztettem.

Esméretlen nékem a' szóknak mértéke,
Nints itt a' gyönyörű Múzsáknak rejteke,
Nem látszik e' tájon Murány 's Örs' melylyéke:
Hanem a' szomorú Tábornak környéke.

Rettentő Munkákra készítnék bennünket,
Most meg keményítik egészen testünket,
Hogy könnyen hordozván vasas tekenyőnket,
Majd meszsze vihessük hírünket nevünket.

Róma' Katonái így nem gyakoroltak,
Mikor száz nemzetet erővel hódoltak,
Sem mikor bolondúl két felé pártúltak,
'S önnön rabságokért dühösen hartzoltak.

A' szép hajnal alig rubíntos ágyából
Kél fel mosolyogva szerelmes álmából,
'S tsak anynyit részesül napnak sugárából,
Hogy szőke fürtöket fodorhat hajából:

Midőn már én nékem egy trombita szóra
Mint erős Bajnoknak kell ugranom lóra,
'S egy aránt ügetvén ugarról tallóra
Tsak hamar érkezmem Nyitráról Jatóra.

Mikor habos lovam ott meg állapodik,
Elmém gondolkozni ugyan iparkodik,
De testembenn lelkem hasztalan hánykódik,
Mert tsak úti társa' baján szomorkodik.

Nem jut itt ő szegény olylyan magasságra,
Melylytől tekinthetne bátran igazságra,
Mert ötet az Isten kemény szolgaságra
Ítélt e' földön, míg jut szabadságra.

Szabadság! Szabadság! lelkem' urasága
Nyilván nem lesz egyéb, hanem boldogsága,
Midőn el omladoz mulandó rabsága,
Melylyből el fogadja menyneknek országa.

A' testi mibenn áll, hol van, 's hol bujdosik,
Könyörgök, Barátom! írd meg hol lakozik:
Én azt tartom, hogy tsak pusztán mulatozik,
Árnyék, higyd el, a' mi másutt találkozik.

Kérdezd bár *Corsica* és Lengyel Országtól,
Kik sírva bútsúznak még a' Szabadságtól,
Hogy ki menti majd meg kegyetlen rabságtól,
Ha meg vakíttatnak fényes jobbágyságtól.

Úgy tetszik, az ember olyan mint a' madár,
Ki tsak azért fütyöl kalitzkábann, hogy vár
Egy társat magának, de általa melyly kár
Lesz, midőn madarász sok ezeret bé zár.

Így van épen a' mi dolgunk Királyokkal,
Úgy bánnak ők velünk, mint a' madarakkal,
Sőt kedv szerint téznek szépekké tollakkal,
Vagy írtóztatókká körmekkel 's orokkal.

Talám azért vagyon anynyi Sas Tzímerbenn:

Nem régen kérdezte egy *Chinai* Pogány:
Hogy van, hogy nálatok anynyi Sas, Oroszlány,
Pardutz, Tigris, Sólyom, Belénd, Bika, Sárkány,
Vagyon Tzímerekbenn, és olyly kevés Bárány?

LENGYEL, TÖRÖK, MOSKA HABORÚ' KEZDETÉN.

Az éjtszaki szelek fújnak süvöltéssel,
Sok Posta Legények futnak kürtöléssel,
Félre! ki az útból! kiáltnak mindnyájon,
Az új esztendőnek ki ki helyt tsináljon.
Két homlokú *Jánus* tsattogott előtte,
Ki titkos templomát nyitva felejtette.
A' Hartzok' Istene véres szekerével
A' fagyos *Februust* üzi fegyverével.
Aprílis is várja, hogy első napjára
Érkezzék a' Török *Tanais* ' partjára.
A' zöldellő *Május* virágos kertjeit,
Ki teríti bátran pázsitos rétjeit.
Az ifiú párok nyegnek szerelmekbenn,
A' Hadak' Gyermeki gyűlnek seregekben.
A' Töröknél mérészb Moska nem vizsgálja,
Melyly meszsze maradott *Siberia* ' tája;
Oda siet nagyon hármass keresztjével,
Hol régen Rómától meg vált Miséjével.
A' Frantzia félti Török' Birodalmát,
Melylyel gyengítette Németek' Hatalmát.
Ispahánnak Ura *Mahomed* ' lábánál
Mustaphával kíván áldozni sírjánál.
Várják *Byzantium* ' sérelmes leányi,
Hogy kinek lehetnek idővel zsákmányi.
A' Vizeken bíró Nemzetek vigyáznak,
Mi lesz, ha *Pontuson* Moskák hajókáznak.
Az alatt *Juniust* görbe kaszájával
Követi *Julius* éles sarlójával.
Tsászárs is meg indul maga holnapjábann,
Sok Országok' sorsát hordozza markábann,
Ama' Kintses Váras, *Neptúnus* ' Mátkája
Várja, hányra fordul *Genua* ' kotzkája.
A' szegény *Sarmata* feredik vérébenn,
Hogy idegen Királyt ültessen székébe,
Dantzka is irtózik híres szomszédjától,
Mert többet fizetne terhes hajójától.
Béts pedig magábann keresvén Nagyságát
Lassankét tsorbítja Magyar' Szabadságát.
Más felül tekinti Róma' kő falait,
Szent Tsontokkal fekvő Tsaszárok' Hamvait,
O földnek Aszszonya! Hitünknek Hajléka!
A' Régi Rómának hogy lettél árnyéka?
Meddig őrizheted sorvadt tsontaidat?
'S *Egyiptom* ' porából emelt oszlopidat?
Írigy *Európa*! fő tudományodat,
Mitsoda népekre veted még jármodat?

A' tüzes *Etnának* kénköves hamvait,
Miért gerjeszted fel el alutt lángjait?
Mit keressz a' ligetes *Americábann*?
A' vad embert miért űzöd barlangjábann?
Viseljed a' szegény Szeretsen' aranyát,
Hordozzad hátadon Asztrakán' bárányát:
Töltsed meg torkodat *Cyprusi* borokkal,
Tzifrázd asztalidat *Chinai* korsókkal;
Szobáidat pedig nyugovó székekkel,
'S Perzsáknak módjára készült szőnyegekkel:
Evezz hajóiddal világnak végére,
Találj új betegség' halálos mérgére.
Hívságbann el merült Kényes Királyidnak
Tömjénezzél többet, mint Szent Oltáridnak:
Emelj szegény' hátán arany oszlopokat,
Lántolj lábaihozz sok ezer rabokat:
Hitesd népeidnek ki húzott fegyverrel,
Hogy nem született Szabadság Emberrel.
El jön az az idő, hogy világ' Végéről,
Új Nemzetek jönnek *Polus* ' hidegéről:
Kik hírt nevet hoznak világ' piartzára,
De ők is el múlnak többiek' módjára.

EGY JÓ BARÁT BETEG BARÁTJÁNAK.

Múzsák! az árnyékos Zobor' tetejéről,
A' Néma Szenteknek túnyogó helyéről,
Hová távoztatok Nyitra' vidékéről?
Nyilván hallottatok Ortzi' hidegéről.

Menjete, O Szűzek! le hajtott fejekkel,
Menjete a' síkra ki bomlott fürtökkel,
Kedves Ortzitoknak vigyete versekkel
Álmot, ételt, kedvet gyógyító füvekkel.

Vigyete, ha lehet, engem' is veletek,
Tudom ugyan, hogy Örs egy tanya helyete,
De míg sebes Garam' vizén által kelte,
Addig talám hasznos Kalaúz lehetek.

Az álmos Ipoly is útatokbann esik,
Lappang, és többire nádak között fekszik,
'S ezer féle képen gödörbenn rejtezik,
Míg végre Dunábann kedvetlen érkezik.

Unalmas vizeit, kérlek, kerüljete,
Szomorú réveit méltó hogy féljete,
Hogy pedig az útat el ne veszessete,
Kettő ott a' révész, el ne felejtete.

Egyiknek valamint fényes a' ruhája,
Úgy rúdjával együtt aranyos sajkája,
A' másnak csak fából vagy hajótskája,
Öreg, 's fejét földi sásból font Sapkája.

Sokszor szántotta ez Tiszának vizeit,
'S tsodálva hordozta Ortzi' leveleit,
Hogy hátacon látta Öseink' neveit,
Kik szaporították Magyarok' tetteit.

Ez fogadta régen *Álmusnak* szavait,
'S el hagyván *Meótis'* végtelen sarait,
Pontusba mártotta tsolnak' oldalait,
'S Dunának vetette fáradt lapátjait.

Vélvén hogy munkája nagyobb erejénél,
Egyszer ki is kötött *Hémusnak* tövénél,
És már vizát süttött pattagó tűzénél,
Midőn ilyly szót hallott víz' túlsó szélénél.

Napkeleti Népnek evező Követje!
Ki tudod, hol fakad *Tánaís'* kút feje,
Hogy van, hogy tartóztat Dunának ereje,
És a' magas *Hémus'* felleges teteje?

Old fel hajód', siess Duna' forrására,
'S mivel itt mulattál, e' lesz utóljára
Álmus' országának sokáig határa.
Szóllott: Hémus pedig meg hajlott szavára.

El indul a' Hajós, 's habos lapatjával
Vagdalván vizeit, küszködik Dunával,
Tsak hamar kezet ad a' Sebes Szávával,
'S a' pusztákat mosó sok halú Tiszával.

Vitték már, o Magyar! határod tsóvját,
De, ki vizsgálhatja Istennek munkáját,
Miért forgatta meg *Neptúnus* villáját,
Hogy el boríthassa Követed' sajkáját?

Nyilván nem áldoztál soha Oltárjánál,
Hogy bátran evezvén tsendes vitorlánál,
Kintseket gyűjthetnél tengerek' partjánál,
Vagy nagy folyó vizek' tágasabb torkánál.

Nem jutott te néked ő birodalmából,
Jutott ugyan kevés a' földnek javából,
De nem viszik híred' Pekinbe Rómából,
Sem Szegény Sajnovits' költött hazájából.

Nem meszsze juthatott Követed' sajkája,
Hogy habokba' borult kisdéd vitorlája,
Mondják, hogy olyly nagy vólt *Neptúnus'* munkája,
Mint mikor porrá lett *Priamus'* hazája.

Már Követed Morva' vizét is haladta,
'S Petronella' várát háta megett hagyta,
És a' sebes Dunát lassanként fodrotta,
Midőn hiv szolgáját *Eol* botsátotta.

Úgy rohantak ezek régi fogságokból,
Mint az oroszlanok, midőn barlangjokból
Kölkök' veszedelmét értvén rívásokból,
Áldozatot tesznek szegény vadászokból.

Így ezek meg járván tengerek' partjait,
Őszve háborítják nyugovó habjait,
Fel zavarják vizek' tsendes forrásait,
Nagy zúgással víják hegyek' oldalait.

Hasznos *Nilus*! akkor te is meg változtál,
'S gazdag szomszédidnak károkat okoztál,
Tágus! akkor te is aranyat nem hoztál,
Barátoddal, *Volga*! te sem találkozottál.

Ilylyen nagy szélvészek, 's enynyi tsodák között,
Népek' bujdosása Virradtról kezdődött,
De, *Álmus*! míg néped tsoportba verődött,
Tzéljától Hajósod melyly meszsze vetődött.

Más nemzet érkezett Duna' forrására,
'S onnét unakáid' örökös kárára,
Meg romlott vizeket küld néped' számára,
Még meg részegíti véle utoljára.

Ez vége *Neptúnus'* kemény haragjának,
E' vólt akadály *Scythák'* munkájának,
Ezért nem lön haszna *Atila'* Karjának,
Ezért rendes sorsa Álmos' Hajósának.

Mert meg elégítvén *Thétis'* Szeretőjét,
Hogy meg húzta *Eol* szeleknek gyeplőjét,
Meg szánván *Scytháknak* szegény Evezőjét,
Kérte érette világ' Teremtőjét.

Légyen Révész, úgymond, Tí pedig, Leányok!
Míg e' földön lesznek *Scytha* maradványok,
Nyújtsátok fonalát, 's ő légyen Kormányok,
Míg nagyobbra terjed újra Tartományok.

Múzsák! ha valaha földünkön bujdostok,
'S ha Szent Hegyeteokről közünkbe szállatok,
Jól lehet, hogy engem' ritkán sugallatok,
De könyörgök, hogy e' légyen Hajósotok.

**A MAGYAR MARMONTEL
HOVÁ KÍVÁNKOZIK TEMETKEZNI.**

Barátom! ha egyszer az én óráim el jön,
És már nincsen meszsze, maga *Philis* önnön
Okát meg mondhatja: o! ne temessétek
Torony alá testem' Szerzetes Por közé,
Vagy pedig Hertzegek' pompás vedre mellé!
Távul nyughatatlan roppant Városoktól,
Egy, szüntelen kies, 's tölgy fák' árnyékától
Setét völgybenn meszsze hamvam' el vigyétek,
És leg alább néki érni engedjétek
Azt, a' mit én szívem soha nem érhetett.
Úgy is ő sokáig sírbann ott nem lehet:
A' por ezer féle formákbann változik,
Talám enyém majd egy rózsábann bujdosik,
Melylybenn midőn őtet *Philis* meg tsókolja,
Szívét szomorúság titkosan el fogja.
Míg egy Király, ki tsak erőszakot mívelt,
'S magának koporsót még éltébenn emelt,
Értzbenn, márvány kőbenn várja sorvadását,
És száz esztendőre rendelt rothadását,
'S akkor is el tölti méreggel udvarát.

A' HADI GYAKORLÁS' VÉGÉN.

Vége van, Barátom! már a' Gyakorlásnak,
El jött az ideje kunyhóba lakásnak,
Hol mezeje vagyon mély gondolkozásnak,
'S olylykor, ha ki telik, Magyar Vers írásnak.

Múlt héten fáradtan hogy haza érkeztem,
Vasamat azonnal falra függesztettem,
Viaszkos sarumat kaptára verettem,
Sarkantyústól együtt melléje téttem.

János Uramékat haza botsátottam,
Az az, *quártélyokbann* hizlalóbann adtam,
Gazdával egyesség légyen, ajánlottam,
És jó gombótzákat egyenek, meg hagytam.

Hagyd, légyen erejek a' jövő Tavaszra,
Ha pallost kell húzni a' Szomszéd Kopaszra,
Vagy pedig éjtszaki Koronás Ravaszra,
Ki még vízre viszen, vigyázz bár szavamra.

A' Frantziát hívság ámbár meg rontotta,
De más egyebekben természet pótolta,
Ezer mesterséggel ötet meg áldotta,
Íme *Svecusoknál* nem rég meg mutatta.

Szép dolog, az igaz, a' mostani Osztás,
Ha valahogy vége nem lészen ágyúzás:
Szép dolog, meg vallom, az ilylyen nyil húzás,
Testvérek közt sem volt soha szebb osztozás.

De valylyon, ha Török nem akar békélni,
Fogjuk e Moskákat magunk is segélni?
Valylyon a' Frantzia meg fog e kémélni?
'S Turíni Szomszédal nem fog e beszélteni?

Nem könnyen tágítjuk mi Olasz országot,
Mert onnét bírták vólt az egész Világot,
Béts nem adhat nekünk olyly roppant Nagyságot,
Más partra kell vinni Német Tsászárságot.

Rómaival kortsos hivatal magábann,
De még tsak név szerint vagyunk bírásábann,
Igaz Tsászár már rég ős hivataljábann
Fő Papnak kengyelét nem tartja Romábann.

Mind ezek így lévén Frantziák ez okból
Tőnek Jobbágyokat *Corsicanusokból*,
Majd tsipkét kívánnak a' gazdag Belgáktól,
Selyem keszkenyőket a' *Lombardusoktól*.

És akár melyly kegyes légyen is Aszszonyunk,
Nem kell azt gondolni, hogy leg könnyebb jármunk,
Ezen két Országbann sok változást tudunk,
Kivált Olaszoknak nehéz hitelt adnunk.

Ha Lengyelnél örök leszen a' Királyság,
Akár melyly kintsiny is, de még is Szomszédság,
Valylyon kivel leszen örökös Barátság?
Tzárnénak adhatja a' hál' adatosság.

Ha Moskának leszen ilyly hasznos Frigyesé,
Ámbár meg rövidül Lengyelek' Békese,
De lehet tartani, vissza ne véttesse
Azt, mit most nekünk ad Hadik' esketése.

Lehet ugyan az is, hogy módját találják,
'S a' három Foglalók egymást *evincálják*,
De valylyon Törököt majd mivel táplálják,
Mivel Frigyeseit mellőle el tsalják?

Vagy már azon vagynak, hogy *Mekát* el rontsák!
Külömben a' kormányt akár hogy forgassák,
És hartz nélkül a' just akár mint mutassák,
De módját nem látom, azt hogy meg tarthassák.

Azért majd az erő síkra fog szállani,
Ki előtt a' világ meg szokott hajlani,
És kit büntetésül Isten szokott adni,
Midőn nemzeteket akar meg dorgálni.

VÁLASZ.

Társ! újra gerjeszted pislogó tüzemet,
Verseiddel bírod egészen szívemet,
Azért lúd' tollához ereszttem kezemet,
Hagyd, fesse előtted vándorló eszemet.

Jól mondd, hogy nékem a' Múzsák tsevegnek;
De koránt sem azért, hogy talám szeretnek,
Hanem mivel mint vak szeretőt vezetnek,
'S néha botlásomon magok is nevetnek.

Olylyanok ők, higyd el, mint ama' Szép Szűzek,
Kiknek mesterséggel lobog kényes tüzek,
Soknak intselkednek, de kevésnek hívek,
Melyly sokaknak vész el ohajtások 's mívék.

Nehéz az én vasam, nehezek saruim,
Szent Hegy' mászására roszak sarkantyúim,
Inkább víjására szegezem álgyúim,
Arra találkoznak, tudom, több társaim.

Fritz Bátyánk is addig fújta furuglyáját,
Míg *Márs* nem kívánta síkra katonáját,
De mihelyt hallotta Vitézek' dudáját,
Álgyúkkal *bassusra* süttette nótáját.

Tsak így vagyon dolga Hadak' Gyermekeinek,
Tövére sem érnek *Parnassus'* Hegyének,
Ízét sem kóstolják Múzsák' szerelmének,
'S már Keresztért küldik Rákos' Mezejének.

Hová visz vakságod telhetetlen világ?
Melyly ez előtt fénylett, hol van a' sok ország?
Látod, nagyobb része szomorú pusztaság,
És hogy ez életbenn minden mulandóság.

Mondjátok meg nékem, Udvari Polgárok!
'S Tí fényes nagyságbann el merült Királyok!
Cadmus' Fiainak hová dült szép Várok,
'S szegény Lengyeleknek hol van most határok.

Nem tudom, Barátom! magam mit ohajtsak,
Muftival e, vagy is Kat' Aszszonynyal tartsak:

Bár ülhetnék veled, mint írod, sajkára,
'S érhetnék Hercules' híres szorosára,
Vagy hol Atlás vette a' földet vállára,
Tám még ott tsíphetnék mit Magyar' számára.

Hát ha meg lelhetnők Eleink' lakását?
Mivel már esméred szívem' vágyódását,
Ám légyen! kormányozd kettőnk' vándorlását,
Menjünk, és írjuk fel Salamon' mondását.

Voltérhozz, nem bánom, igazítsd útunkat,
Ott úgy, mint Jordánbann, mossuk meg magunkat,
Plató' formájára üssük kalapunkat,
'S hosszú tág köntösbenn végezzük bútsúnkat.

Jövet tekintsük meg a' Jankó Jakabot,
Ki neveltetésnek külön törvényt szabott,
Melylyel Tudósoknak nem kis dolgot adott,
'S Párisi Érsekkel üstökbenn is kapott.

Ha honnyunkba térünk, éljünk tsak figével,
Téjjel és ártatlan rajoknak mézével,
Juhász mendentzébe forralt sentyitzével,
A' vizet hörpöljük kézzel nem tsészével.

Keressünk, ha lehet, olyan szegeletet,
Hová még *Commissár* 's *Mérő* nem mehetett,
Légyen bár éjtszakra hóban helyheztetett,
Emeljünk magunknak ott egy kis fedelet.

BACCHUS, 'S A' TOKAJI BOR' EREDETE.

Ott hagyád hát Örsön görbe tsoroszlyádat,
'S két szarvú kertészi kitsiny kapátskádat,
Szórásról szüretre hívád víg Múzsádat,
Hagyd, hallja dongatni a' sok mustos kádat.

Számtalan hordódat előre küldetted,
Pintze Mesterreddel mind számba vétetted,
'S ha egynek vagy másnak penészét érzetted,
Dió' virágjával jól ki füstöltetted.

Közelítsz, nem vagy már meszsze Hegy' aljától,
Jó kedvű Bacchusnak leg főbb tanyájától,
Füstöl a' hegy távúl sok zsíros konyhától,
Szóll a' völgy még üres hordóknak hangjától,

Nyerítő lovaidd húzzák szekeredet,
Természet' titkai foglalják lelkedet,
Hegyről síkra veted bujdosó szemedet,
Szüntelen neveled érzékenységedet.

Hasonló szép elméd a' magas fetskéhez,
Ki játszodva tsapván vizeknek színéhez,
Onnét lövi magát tsillagok' székhöz,
'S úgy visz nedvességet szomjazó fészkhöz.

Így te is meg járván e' föld' kerekiségét,
Magadbann szemléled világ' tsekélyiségét,
'S földhez ragadt szegény ember' kitsinységét,
Így ered szőlődnél osztán útat' végét.

El érvén már ott vár bundábann gatyábann,
A' vidám Vintzellér szenyynes ruhájábann,
Mondja, melyly szerentsés légyen munkájábann,
'S hány száz akó *Nectár* lehet hatalmábann.

Meg járod a' szőlőt, szemeddel vizsgálod,
Hol Tokaj' gyümölsét szárazon találod,
Egyet le szakasztván szemeit próbálod,
Melylyből majd Királyok' italát tsinálod.

Reggel a' szedőknek szabod a' pázmákat,
Kik rendbenn el állván a' kis barázdákat,
El kezdik fosztani gyengye szőlő fákat,
'S édes terheikkel töltnek kádba zsákat.

Ireg forog kikí, dolgot adsz mindennek,
Nagy puttont Iankónak, kis tsebet Petinek,
Aszszú szőlő' mivét adod a' Szűzeknek,
Kik érdemét tudják az édes szemeknek.

Tudom, hittál arra nyájas gyermekeket,
Kiknek ha szőlő méz ragasztja kezeket,
Hívsággal lehessen szopni új begyeket,
'S ártatlanul kezdi más enyelgéseket.

Ilyly helyen meg szokott *Vénus* is jelenni,
És hamis Fiával olylykor sok tsint tenni,
Szeret a' szedők közt lopva lézzengeni,
'S sokszor gerezd gyanánt szíveket metszeni.

Sőt mondják, hogy néha szép veres tsuporbann,
Szerelmet elegyít titkon az új borbann,
Melylyet r'a köszönvén a' szedőkre sorbann,
Mosolyog, 's el tűnik hirtelen *Paphosbann*.

E' Szüretre régen, midőn Indiákból
Bacchus meg tért vólna, 's a' több országokból,
Hozott volt magával ama' Leányokból,
Kik seprőt kötözték a' nyír fa ágakból.

Kötözték, 's előtte azokkal tántzoltak,
Sok féle fajtalan bor nótát danoltak,
Éjjel pendel nélkül szélylyel kóborlottak,
Mások' szőlőjébenn erővel sajtoltak.

Semele' Gyermeke ebbenn gyönyörködött,
De *Vénus* azonbann nagyon meg ütődött,
Azért boszszú állást ő magábann főzött,
'S hamar Szeretsenné bőrbenn öltözködött.

Szép berke kondorság fodrotta szőreit,
Körül nagy fehérség foglalta szemeit,
Ki bigyesztés húzta ajaka' széleit,
Meg tartván egyébbenn ékes tetemeit.

Nem írom le néked ama' szép helyeket,
Kik' testén okoztak gyönyörű gödröket,
Sem pediglen ama' kis lentse szemeket,
Kik meg vakítottak már némelyly böltseket.

Elég hogy *Vénus* vólt Szeretsen ruhábann,
Ő így meg jelenik reggel, a' pázmábann,
Mint a' több szedőknek kosár van karjábann,
Más felől tsebretskét szorít kis markábann.

Véle volt *Cupídó*, ő is szüretezett,
Hogy le ne hajúljék Anyja, figyelmezett,
Törpe gerezdekét serényen le metszett,
'S tölt edénykéjével ő is büszkélkedett.

Nyír seprűs Leányok tsodálják Szépségét,
Ilyly kisdéd korábann olyly nagy fürgeségét,
Látják az Anyjának szemérmességét,
Melyly inkább nevelte nyájas kegyességét.

Bacchus is fel ébredt gőzölgő álmából,
Szőlő levelekből terített ágyából
Fel kél, nagy bor ködök támadnak agyából,
Ásítózva ki jön mustos sátorából.

E' vólt, a' mit *Vénus* soha nem szeretett,
Mert hívságot mindég józanon kedvellett,
Azért szigetébenn a' ki részegedett,
Soha templomába többé nem mehetett.

Bacchus kornyodozva midőn el érkezik,
'S önként a' szedőnek közé elegyedik,
Cupidó tsak hamar nyilához férkezik,
Melyly szegény Borosnak szívébenn lövetik.

Ilyly nyíllal sebhette *Ulissesnek* Fiát,
Midőn tenger' partján látta *Calipsóját*,
Ezzel kinszeríté Indiák' Királyát
Arra, hogy tisztelné Szeretetnek Anyját.

Lankad szegény *Bacchus*, láng gyullad szívébenn,
Tétováz, nem tudja, mit tesz szerelmébenn,
Esméretlen tüzet érez kebelébenn,
Melylynek eredete van *Vénus*' szemébenn.

Kérleli: de Anyánk gőgösen fogadja,
Kis *Cupidótskáját* ölébenn ragadja,
Arany fellegek közt el tűnik 's ott hagyja,
Bacchust, kinek szívét ezer kín szaggatja.

Nehéz gerezdekből kötött koronáját
El veti, 's el töri Királyi páltzáját,
El üzi Leányok' tzúfos muzsikáját,
'S józanon most látja először hibáját.

Meg szűnt a' dobzódás az egész hegyeken,
Nem ordítanak többet éjjel a' völgyeken,
Keresi *Vénusát* magános helyeken,
A' Szüret meg szűnik az egész vidéken.

Így vólt, a' míg egyszer Szent András' havábann,
Setét gondolatok közt lévén magábann,
Ama' szőlő felé el indul bújábann,
Hol Isten Aszszonyát szemlélte pázmábann.

De melyly nagy bámulás fogta tetemeit,
Midőn, akár merre fordítsa szemeit,
Minden felől látja szőlők gerezdeit,
Kik magokbann rejtik arany' fővényeit.

A' Nap is nevelte ezeknek szépségét,
Mert sütvén közlötte vélek fényességét,
'S a' mi több, meg hagyta levelek' zöldségét,
El tiltván hó harmat' mérges hidegségét.

Tsoda volt e, vagy nem? *Bacchus* annak vette,
Azért e' gyümölsöt egy kádbann meg szedte,
Szerelmes kínjának italává tette,
Mondják, ez Tokaji Bornak eredete.

Azt tartom, ha abból adnál a' Papoknak,
Kik *Pótsbann* szolgálnak régi Oltároknak,
Majd nyelvünkön fújnák a' Misét Rátzoknak,
'S több gyűrűjek lenne bútsús Leányoknak.

Tsak pálinkát isznak, úgy vélem, e' Szentek,
Melyly természet szerint Rátzra oldja nyelvek',
Ez Moska italtól zsibbadnak az erek,
Tótoknak is azért ízetlen beszédek.

Nem úgy vagyon dolga Keve' Fiainak,
Kik Urai lettek Tokaj' máljainak,
Kedves hangja vagyon Magyar' szavainak,
Ellenbenn idéetlen Éjtszak' Lakosinak.

Szűrj hát 's sajtolj, kérlek, töltsd meg pintzéidet,
Merítsd mély kádakbann untig tsebreidet,
Árpával búzával dugd meg vermeidet,
Tsak én olvashassam Magyar Verseidet.

Hagyd, lássam, hogy folynak Bőség' kebeléből,
Érezzem, hogy kelnek Böltseség' kezéből,
Sőt, 'a' mi még szentebb, Barátom' szívéből,
Nem valami fel fútt Tudós' elméjéből.

ÁRTATLAN GYÖNYÖRKÖDÉS, 'S IGAZ BARÁTOK.

Bezzeg! láttam én is a' rigó sereget,
Hallám, kis *Cupídó* mi képen kerepelt,
Látám, a' *Faunusok* hogy vitték a' lepelt,
'S hogy köték fel útnak Szűzek is a' pendelt.

Láttam', hogy fetrengett *Bacchus* is vérébenn,
 Hogy dugtak ruhákat iszonyú zsebjbenn,
 Néztem, mikép hága *Vénus* szekerébenn,
 'S hogy vivék Galambok Erdély' közepébenn.

Egész Székelységet véle meg sétáltam,
Hol jó Magyarásra örömmel találtam,
Kótyászó szerelmű szép Fátákat láttam,
'S Tráján' Jobbággyival batutát is jártam.

Hívságra ragadák mind ezek Lelkemet,
El is űzék hamar borongó kedvemet,
Barátság' öröme meg lépé szívemet,
Ki nyitá, 's fel osztá érzékenységetem.

Ezen szempillantást o! kik esmértek,
Tí, kik egy Barátnak lelkét szeretitek,
'S a' több boldogságot érte meg vetitek.
Tudom, tsak egyedül velem tí érzitek.

Nem szállott ő soha Királyok' szívébenn,
Sem ama' *Cromvelek'* pántzélos melyébenn,
Tsoda volt Pilades arany idejébenn,
'S most tsak ritkán tér bé Szegény' kebelébenn.

Engemet igazán most csak e' vigasztal,
's a' t.

EGY NAGY ASZONYSÁGNAK HALÁLÁT SIRATJA.

Síralom az élet, inség nyomorúság,
Álom, nem egyéb a' leg szebb ifiúság,
Bölsőnket rengetik kín és sanyarúság,
Minden örömünknek vége szomorúság.

Ember! hogy apaszszam könyvemnek árjait,
Mondd meg, hogy enyhítsem szívem' fájdalmait,
Hogy felejtsem halál' kegyetlen fogait,
Kikkel meg emészté Forgátsné' napjait.

El jött mind a' mord szél Tavasz' közepébenn,
'S bé fűjvén Barátom' Virágos kertébenn,
Kedves Liliomát, kit tartott ölébenn,
El hervasztá, 's veté sírnak mélységébenn.

O! ki nem kesereg? ki nem szánakozik?
Tudom, hogy olyly kemény szív nem találkozik.

Nem vitt ő magával semmi méltóságot,
Éltébenn sem kívánt magának nagyságot,
De most árván hagyá a' szelíd jóságot,
'S a' ritka példájú kegyes Jámborságot.

Ne kérdezd, Halandó! egyéb Jóságait,
Férjét hogy szerette, és több Rokonait,
Hogy tudta szívelni Hazája' Fiait,
Mind ezekért Isten meg áldja hamvait.

Hanem messed velem ím' ezt sír kövére;

Itt nyugszik * * * Bottyániak' vére,
Ki még alig jutott élte' Zsengéjére,
'S már halál vezette koporsó' szélére,
Gyászt hagyván Forgátsra Szerelmes férjére.

Állj meg, o Vándorló! ne szánd könyveidet,
E' tsendes halomra fordítsd szemeidet,
Melylybenn halál zárta minden díseidet,
Itt porbann szemlélhetd leg szebb reményidet.

A' SZERZŐ ÉLETE' MÓDJÁT VÁLTOZTATJA.

Hasztalan ébreszgetsz, Társ! vígabb nótára,
Mert hogy telepedtem Vág' zúgó partjára,
Lantom' függesztettem fekete szil fára,
'S lassanként igyekszem más élet' módjára.

Nem a' nagy buzgóság térszen ilyly változást,
Tudod, hogy az idol ront minden alkotást,
Ő hoz tagjainkra vénséget rothadást,
Ő szerez lelkünknek külömb okoskodást.

Ha vénül a' kertész, nem mivel rózsákat,
Nem épít hívságos tornázt házatskákat,
Hanem inkább ültett hasznos gyümölts fákat,
'S fony aszalójábann füstölő lészákat.

Többnyire párákhoz kapnak a' halandók,
Melylyek, mint az álom, könnyen el mulandók,
Olylyanok, mint magunk, nem meg maradandók,
Az örökös jóra kevesen hajlandók.

Egyik oltárokhoz lapúl vénségébenn,
A' más pénzt bálványoz korosb idejébenn,
Ez belé betegszik sok építésébenn,
Amaz gyönyörködik számtalan pénzébenn.

Menynyi boldogságok várnak utóljára,
Melylyekkel érkezünk halálnak partjára?
'S alig írhatjuk ezt egymásnak sírjára:
Itt fekszik, ki nem lön senkinek kárára.

Harmintz esztendeje, hogy Anyám' méhéből
E' világra sírva jöttem hírem nélkül,
Ezt minap olvasám Atyám' egy könyvéből,
Ideje, ébredjek álmom' mélységéből.

Eleget álmodtam Hazámnak javára,
Sőt ha szélylyel nézek világ' piatzára,
Úgy tetszik, álmaim lennének hasznára,
De -----

Vagyon Krimieknek egy roppant Ládája,
Melyly azon Országnak leg nagyobb tsodája,
Neve Tatár nyelven a' *Napnak Bárkája*,
Vas annak oldala, vas teteje, 's zárja.

Nintsen Anya levél abbann, se Tudomány,
Nintsen nemzetektől oda rejtett Zsákmány,
Nintsen imádságra benne fekvő Bálvány,
Üres, még is féli az egész Tartomány.

Nehéz vas rudakon őrzik hét lakatok,
Kik úgy függnek rajta mint nagy verő kosok,
Mondják, készítették a' Menynykő kovátsok,
Egyéb részeiről én most csak hallgatok.

Erről azt hirdetik az egész szigetbenn,
Hogy rég, még emberek éltek egyességbenn,
E' Láda nyitva volt egész esztendőbenn,
'S ki ki mindent talál benne szükségébenn.

Az éh közeledvén talált bő asztalra,
A' szomjú tsak hamar akadt jó italra,
Halálos betegek letek orvosságra,
És a' mesztelenek kaptak jó bundákra.

Egy képen töltötte szívek' kívánságát,
'S lankadó lelkeknek titkos vágyódását,
Ott találta Dídó kedves Éneását,
Ott lelte Pilades gyengéltető Társát.

A' Böltö oda jöven mély tudományával,
Valóbann egyesült természet' titkával,
A' Tudós könnyebben fért meg tsimbókjával,
Melylyet maga tzinált szédelgő agyával.

Anacharsis, Socrát jártak e' Ládánál,
Plátó tovább akart menni több Társánál,
De szinte hagymászbann esék Barátjánál,
Midőn világokat koholt Vatsoránál.

Boldog idők vóltak, de hamar múlának,
Mert hogy a' Nemzetek meg szaporodának;
És majd Királyokat külön választának,
Ezek a' Ládára tüstént rohanának.

Egyik Követeket küldött látására,
A' más Katonákat el foglalására,
Harmadik álgúkat öszve rontására,
De bé zárá magát szemeknek lattára.

Nem is nyilik meg már, mondják a' Tatárok,
Míg e' földön lesznek hatalmas Tsászárok,
'S bika tsög tzímerű irtóztató Tsárok,
Kiktől szomszédoknak nem bátor határok.

TÁBORI GYAKORLÁS RÁKOS' MEZEJÉN.

Rákos' mezejére küldött leveledet
Vettem, jaj! 's olvastam bab történetedet,
Melpomene tüstént setét fátyolával,
Előmbenn toppana zokogó szavával,

Sírásra kísztetvén gyenge szemeimet,
Már súgta fülembenn gyászos Verseimet;
Már ama' szomorú dombokat átkoztam,
Kiken *Márs* Istennek naponként áldoztam.
Majd megínt Dunának habjaira nézvén,
Vélek beszéllgettem rólad értekezvén.
Mint midőn *Orpheus Stryrnon* vize mellett
Erdőket vadakat nyegni kényszerített.

De hasztalan, mert *Márs* búmat irígyelvén
Keservembe gátolt kínomat nevelvén,
Mezejére hajtott öldöklést tanulni,
Mint ha úgy is e' föld nem tudna pusztúlni.

Ott láttam *Bellóna*' kendőzött Fiait,
Hogy vitték előre Tsászárok' Sasait,
Mikép indultak el középről, szárnyakról,
'S kígyóknak látszatván sok tsavargásokról,
Száz felé nyújtották fulánkos fejeket,
'S hol kellett, egy helyre húzták erejüket.

Itt egy hosszú Tsorda álgúy Gyalogokkal,
Vegyesen el indul számos Lovasokkal:
Maga völgyen utaz, Kémjeit dombokra
Küldözi, 's a' szomszéd nagy ország utakra,
Amott egy választott Sereg zászlóival,
Erdőbe rejtezik *Plútó*' fiaival.

Itt egy síma mezőn mozog a' derék Had,
Midőn piros hajnal még csak alig hasad;
Ellenséget keres, utat kér magának,
Vagy jobb fekvő helyet kíván Táborának.
A' Kémek véletlen Kübörre botlanak,
Kik egymáshoz hamar pistolylyal szóllanak;
Lárma lesz, az Al Tiszt jelenti Tisztjének,
E' pedig tudtára adja Vezérének.

Túl az Ellenség is ki szökvén ágyából
Fegyverbenn öltözik, siet Táborából:
Előre ki küldi a' Készen állókat,
Hogy távúl mutassák ők is zászlójokat,
Hírt adjanak arról egész erejével,
Ellenség hová vágy rontó menyynykövével.
Azonbann a' Nagy Had nyomúl, mesterkedik,
Homloka hol szorúl, hol ki terjeszkedik.
Valamint *Oceán* dühös gyermekei,

Kiket hajtogatnak Éjtszакnak szelei,
Zúgással ütköznek kősziklák' lábához,
Vagy lassan érkeznek *Nereus* ' partjához.

De mivel Erőnek Aszszonya Mesterség:
Itt válik meg, kibenn van Elme 's Vitézség.
Egyik magát szedvén kantsali formábann,
Ellenségnek akar tsapni oldalábann.
A' más el indulván hegyes ék' módjára,
Mint' egy mérges vad kan rohan derekára.
Harmadik a' völgyből vegyes Tsordájával
Kinyúlik, 's bal szárnyát lepi Lovasával.
E' második Sorját előre vezeti,
És mankó' módjára elejébenn veti.

Itt a' Fegyver zörgés, Lovak' dobogása,
Péterkés villogás, 's Álgyúk' ropogása
Lelkemet ragadván Ditsőség' szárnyára,
Poklokig szállottam *Márs* ' biztatására.

Ott Sándor' 's *Scipiók* ' Vitéz Árnyékával,
Pompéjus ', és ennek Nagy Írigy Társával,
Mertem beszéllgetni, 's vélek tanátskozni,
Hogy kell embert ölni, hogy kell hadakozni.

Mert ember Istennek képe 's teremtese
Nyilván dühösb, mint vad fenék' kölkezése:
Dühösb: mert a' vadak magok fegyvereket
Természettől vették rontó eszközöket.
Mí pedig a' földnek el rejtett gyomrábann
Le szállván keressük hideg kő sziklábann.

De mit szomorítom ezekkel szívedet?
Tudom, hogy átkozod te is fegyveredet:
Tudom, győzedelmed' nem egyszer sirattad,
'S véres koszorúdat könyveddel ásztattad.
Tudom; de, Barátom! inségre születünk,
Istentől jót rosszal elegyesen vettünk.

ELŐBBI LAKÁSÁTÓL BÚTSÚZIK.

Gyalog fenyő fáknak barna gyümöltsei,
Kiktől kékesednek Betzkónak hegyei,
Ti! kiket a' napnak szikkasztó tüzei
Úgy érlelnek, mint tél' tsattagó derei.

Ablakomból sokszor tekintek reátok,
A' sovány bértzeket mikép bőrítjátok,
És a' vad rigókat mikép hizlaljátok,
Kikkel sültjeinket majd szaporítjátok.

A' Nagy Alkotónak bölts rendelkezéséből,
Ti néktek is jutott jó teteményéből,
És a' Természetnek titkos törvényéből
Ti is adót adtok földnek terméséből.

Látom, a' szűrös Tót vas szegű botjával
Havaknak tetején hogy mász tsáklájával,
'S titeket le szedvén kesztyűzött markával,
Hogy hord nagy üstökbe teli tarisznyával.

Meg rothaszt, és ki főz, noha veszélyére,
Mert e' mérges italt öntvén gégéjére,
Fojtó dühösségek forranak szívére,
'S késsel támad sokszor maga Testvére.

A' Vág, ki sebesen le fut közöttetek,
Tsodálja, sziklákon mikép nőhettetek,
Látni szőlő fát is nyegni mellettetek,
Ki már el száradott, míg ti zöldültetek.

Úgy nőnek éjtszaknak végső határain,
Érzéketlen fáknak jég tsapos ágain,
Tsodálatos rügyek *Nubia* ' partjain,
Kiket lelt *Dodóna Phoebus* ' oltárjain.

Így olvadnak hideg vizeknek öblébenn,
Gyönyörű klárisok *Scylla* ' közepébenn,
Így teremnek gyöngyök *Thetis* ' kebelébenn,
Kiket *Chloris* fel fűz 's függeszt kis fülébenn.

Fenyvesek, patakok, eleven források,
Ti, kik közt *Nympháknak* vólt néha lakások,
'S hol szívemből folytak sok mély sohajtások,
Bútsúzom tőletek - titkomat tartsátok.

HAMVAZÓ SZERDÁRA.

Melyly szent tsipet hamu szállott homlokodra?
Lőrintz! jőjjön áldás kívánom Papodra:
Ki olyly nótát adott tziperés torkodra,
És olyly szent beszédet fűzött ajakodra.

Fel metszem, Barátom! letzkédet szívembe,
Hagyd, ébreszszen jóra sok gyengeségembe,
El viszem magammal temető helyembe,
A' hív tanács adás ritka ez életbe.

De ne véld, hogy Bétsnek ál artzás piatzán
Én buján hevertem hívság' puha karján,
'S ülvén intselkedő Szépeknek lótzáján,
Vélek tolakodtam tántzolók' pajtáján.

Ha néha világnak árja ragadott is,
Ha a' gyönyörűség ölébenn hívott is,
És ha gyenge szívem szinte habozott is,
Még soha rabjává nem téve *Sybaris*.

Ezer érzékenység lakja e' szívemet,
Melyly szüntelen osztja rövid életemet,
Igaz, de meg ezer kín rágja szívemet,
És így mibenn leljem gyönyörűségemet.

Nem tudom, Társ! nálad talám fel találánám,
Ha veled az Örsi kerteket kapálnám,
'S ott a' gyümölts fákat sorjába plántálnám,
Vagy hasznos veteményt burjántól gyomlálnám.

Ha tövisét tépnék, ama' rossz nyelveket
Képzelném, kik öntik éltünkre mérgeket,
Ha bojtortját, vélném ama' rest lelkeket,
Kik más' munkájával hizlalják testeket.

De azonbann még te új zöldellő ágat
Mezgésen le fejtven fűjod víg nótádat,
És tsendes akolba hajtod nyájatskádat,
Én tsak meszsze hallom fűz fa furuglyádat.

Minap is előbbször ki vivén nyájamat,
Hogy szép nap fény érte legelő tájamat,
És szökdösni láttam víg báránkáimat,
Tsernek vetvén hátam' próbáltam sípomat.

Azt véltem, hogy talám öröm lesz szóllása,
Azonbann a' szomszéd kő szikla' hangzása
Szomorún tért vissza, mert bús volt hallása,
'S mint nékem néki is panaszos mondása.

A' fák' levelei hallván keservemet,
Ők is kettőztették gyászos énekemet,
A' patakok vélek vitték nyegésemet,
Hogy még a' vizek is tudják esetemet.

Ha *Chloris* valaha *Neptúnus'* ölébenn
Hitetlenül menne habok' közepébenn,
Hagyd, jusson panaszom *Thetisnek* fülébenn,
'S küldje *Chlorist* vissza kunynyóm' küszöbébenn.

Azonbann a' nap is égő *Lybiának*
Érvén határira meleg *Africának*,
Hegyekről vastagabb árnyékok hullának,
Az én ketskéim is haza ballagának.

Magam, Isten hozzád, pedig az erdőknek,
Isten hozzád, mondék kies legelőknék,
És a' virágok közt mulató szellőknek,
S a' harmatos égen bujdosó felhőknek.

De akár est tsillag ragyogó fényével,
Akár világos hold éjjeli díszével,
Tűnt légyen szemembenn hódító színével,
Útamat mulatám csak *Chloris'* képével.

Mindenütt ő bírja egyedül lelkemet,
'S midőn éjjel álom enyhítné testemet,
Akkor is árnyéka foglalja szívemet,
És jelen léttével tsalja reményemet.

Hánykódásim között sokszor álmaimbann
Azt vélem, hogy ötet tartom karjaimbann,
'S hogy lábait mosván könyv hullatásimbann,
Végtére kegyelmet nyerek kínaimbann.

Számtalanszor látom komor tekintetbenn,
Hogy előttem állván gyászos öltözetbenn,
Panaszos szavakkal jutattja eszembenn,
Melyly keserve légyen most távúl léttembenn.

Kegyetlen Árnyékok! tündéres látások!
Kik tsendes elmémet így háborítjátok,
És szabad szívemet újra raboljátok,
Nehéz fogságomat, kérlek, tágítsátok.

De már újra virrad, keljetek, Zsellérek!
Izmos tulkaitok' igábann vessétek,
Pásztorok! az ehes nyájat vezessétek,
'S délre e' sövénybe fejni térítsétek.

ÚJOLAG VALÓ ÉBRESZTÉS A' VERS ÍRÁSRA.

Múzsám! kitől immár *Márs* ' biztatására
El bútsúztam vala Iózséfnek számára,
Te, kit hajdan Ortzi babonás lantjával
Olylykor ébreszgetett tudós pennájával,
Míg én nézem *Guibert* ' öldöklő fortélyit
'S véres győzedelmek' el rejtett ösvényit.
Éjjel is nyomoztam pislogó gyertyánál,
Vagy szunyadó métsnek dohos világánál.
Míg én *Minervának* szentelt napjaimat,
'S Vadász *Diánának* adott óráimat,
Olylykor bumba *Vénus* ' nyájas titkaira,
Kezdtém tékozlani szívek' tsinyaira.
Mondd meg, Édes Múzsám! addig hol mulattál?
Ilyly mély kedvűségbe, 's enynyire mért hagytál?
Ébredj fel, és újra jöjj segítségemre,
Hints némelyly virágot gyászos életemre.
Hagyd, legyen e' pusztán vándorló lelkemnek,
Bár kis pihenése bádjadott fejemnek.
Szóllalj meg, mint régen, Zobor' tetejéről,
Midőn hangoskodtál Nyitrának Völgyéről.
Menj lapos Tiszának nádas partjaira,
Ott találsz Ortzinak kedves nyomaira,
Keresd fel, és köszöntsd, 's így szólj ősz fejéhez.

O! te Ditsőségnek Tudós Éneklője!
Ki vóltál a' Jónak mindég Szeretője:
Emberek' Barátja, tárgya hív Szíveknek,
Lőrintz! Gyámítója légy most Énekemnek.
Védelmezd írigység' mérges fulánkjától,
Ójjad tzáfolóknak szurdosó tollától.
Érzem menyinyei tűz' gerjesztő szikráit,
Kik már gyújtogatják Magyarság' fáklyáit,
Látom Gyöngyösinek mosolygó árnyékát,
Áldani 's szeretni Keve' maradékát.
Haller László ki kél hideg hamvaiból,
És biztató szókat ereszt ajakiból.
A' Garam, Vág, Morva, Duna' Szomszédjai,
Éhezett sváboknak örökös árjai
Hasztalan öntenek Kúnság' mezejére,
Gondja lesz Egeknek Magyarok' Nyelvére.

Akár új Rómának tekintsd oltárait,
Akár Moska Tzárné' rémítő hadait,
Tsászárnak szüksége lészen Nemzetünkre,
Reá szorúl Német éles fegyverünkre.
Nemzetek már egymás fülébe szuttognak,
Mint beteg ágyábann, iregnek forognak.

Így vólt, midőn Filep Görögök' igáját
El készítvén titkon meg rontá hazáját.

Így fog még lakolni szegény keresztyénség,
Mert sokáig közte nem mulat békeség.
El értük már ama' szoros mértékünket,
Melylyre szabták egek múlandó létünket.
Valamint hogy a' Nap rendelt tzirkalmábann
Távozik, közelget szabott határábann,
Midőn felleg támad *Néva* ' partjairól,
'S a' havas *Tanais* ' vad szomszédságiról,
Dantzkának révjétől Azof' tengeréig,
Régi Mitridates' Országa' széléig,
Kegyetlen háborút látok minden felől,
Király Királyt űz ki Ösének székéből.
Mint midőn a' sasok anyjoknak fészkeből
Ki kelvén Szüléjek' nevelő helyéből,
Elébb fellegek közt kívánnak repdesni,
De midőn kezdenek végtére éhezni,
Kegyetlenül tsapnak hatytyúk' seregére,
Vért fetskendeztetnek vizeknek színére.

BODROG' 'S TISZA' VIZSGÁLTATÁSAKOR.

Midőn havas Kárpát' jeges fellegein
A' Tél szállván lakik Tokajnak hegyein,
Szakálos *Neptunus'* nedves udvarábann
Nevetik, mi forog Magyarok' agyábann.
Hogy az esméretlen Sáros Patakokat,
Hajóssá akarják tenni Nagy Lápokat.
Tsodát írsz, Barátom! Bodrognak partjáról,
Hol tanátsot tartál vizek' folyásáról.

Soha tehén fejű *Gangesnek* habjait,
Enynyire nem vitték *Nilusnak* gátjait,
Soha sebes *Tigris Eufrát* társával
Enynyi gonddal nem folyt *Persák'* hajójával:
Soha *Pactolusnak* sárga fővényeit,
Így nem vizsgáltatták aranyos vizeit:
Mint Tí bűdös Bodrog' 's Tisza' tsavargását,
Homályos kezdetét, 's hasonló folyását.
Jó szívű Polgárok ugyan elmélkednek,
De az igaz tzéltől melyly hamar el esnek.
Így van, mert gazdagság van tsak betsületbenn,
És tsak kintsre vágyunk e' rövid életbenn.
Eredj odvas fáddal szántasd a' vizeket,
Baharem' partjain halászs szűp gyöngyöket,
Pégu' bányáibann áss drága köveket,
Szedj ízlést ingerlő illatos füveket.
Rakd meg hajótskádat, térj vissza honynyodbann,
Meg lásd, hogy mirígyet hoztál városodbann.
Melyly sok partéka van *Corinthus'* révébenn,
Kire nints szükségem, mond *Socrát* szívébenn,
A' Görög igazat szóllott; de Társai
Érzékenységeknék lévőnek Rabjai.

Lássátok, majd én is Hátzeg' vidékéről,
A' zuhogó Sztrigynek galótzás vizéről,
Meg rakván sajkámat szilva pálinkával,
Szegednél fel váltom Mokának babjával,
Asztrakán' tájáról vészem kosaimat,
'S vélek beregtetem borzas juhaimat.
Bassorai Basa' tátos Méneséből,
Mag lovat hozatok Szelek' Mezejéből.
Rontó fejszét küldök bűkös erdeimre,
Tölgy helyett ültetek eprest hegyeimre.
Drága hernyóimnak házakat készítek,
Selyem nyalábimnak tsűreket építek.
Alma, dió, körtvély, mogyoró, gesztenye,
Ez tsak majom', medve', sertés' eledele.
Cocos, fige, narants töltse kertjeimet,

Rozs helyett bors 's sáfrány lepje mezeimet.
Mit használnak nekem számtalan rajjaim,
Ha nintsenek közel mézt hozó nádjaim?
Kegyetlen Természet! mitől fosztottál meg?
De boszszúdra lések - - - -
Selyembe takarom gyenge tetemimet,
Ezer számra viszem kényes ízlésimet,
Kedvesebbé tészem a' levegő eget,
Fű szerszámmal űzöm a' bűdös felleget.
Ott lesz, hol mulatok, hívságok' gyűlése.

TÁBORBÓL ÍRT LEVÉLNEK AZ ELEJE.

Itt a' tompa Tsehek' Országa' széléről,
A' zavaros Eger' hideg vidékéről,
Hol a' Szász szél fúván bértzek' tetejéről,
Éjtszakot jelenget Annának hegyéről.

Itt, hol setét fenyves vadás erdejébenn
A' nap alig süthet vadásznak szemébenn,
Nem tudom, Barátom! Társad' kebelébenn,
Mi támad egyszerre habozó szívébenn.

Murányi *Nimpháknak* kedves Énekei,
Kiktől lelkesedtek Gyöngyösi' Versei,
Eszembe jutának Ortzi Levelei,
's a' t.

EGY NAGYSÁGOS ASZSZONYSÁGNAK INTÉSÉRE.

Vettem, Drága Néném! kedves leveledet,
Fogadom tanácsod', tsókolom kezedet,
Abból esmérhetem egyenes szívedet,
Hogy jóra intetted tévelygő Ötsédet.

Ritka madár vagy te, *Phoenix* e' világon,
Nints párod városbann, nintsen pusztaságon,
Tsoda, hogy ilyly virág termett vad Tótságon,
Látszik, hogy Eleid nőttek Magyarságon.

Ott, hol hideg havak' ködös fellegeit,
Liptónak 's Árvának mostoha hegyeit,
Örökös tél tartja Pásztorok' helyeit,
Ki keresné, kérlek, *Flóra* ' szekfüveit.

Meg botsáss, Jó Néném! én ki *Daciabann*,
Születtem Ilona' tündér Országábann,
Ámbár szép Oláhnék hordoztak pólyábann,
Nem vagyok olyly rögzött *Vénus* ' játékábann.

Tudom én zablázni nagy indulatimat,
Sőt, ha világ bánná nyájas tréfáimat,
Vagy merné tzáfolni kis multságimat,
Tudnám változtatni hajlandóságimat.

Ezer tárgya vagyon érzékeny szívemnek,
Tetszik a' szép a' jó eleven szememnek,
Kedves a' ditséret gyenge füleimnek,
Tzélja ditsóséges habozó lelkemnek.

Sokszor el merűlvén könyv' olvasásábann,
Éjtszakákat töltök *Minerva* ' karjábann,
Sokszor *Diánának* futván hajlékábann,
Napokat mulatok tölgy fák' árnyékábann.

Most egy magas hegyen hajnal' hasadását,
Társaimmal várván kürtöknek fuvását,
Midőn szarvas futna kutyák' ugatását,
Nyughatatlan várom puska' ropogását.

Majd a' Nagy Várasak' tolyongó útszáin,
Egyedül sétálván téglázott bástyáin,
Magambann nevetek Nagyoknak pompáin,
Kiket hívság hordoz bolond taligáin.

Most udvarhozz menvén pipes öltözetbenn,
Kényesen bé lépek büszke készülétebenn,
Hertzegekre török egyik szegeletbenn,
Még túl egy nagy fejű Tanács fut előmbenn.

Egymást meg ölelvén mosolygó artzával,
Harmadiknak intek fejem' hajtásával,
A' többit üdvözlöm szem' hunyorgásával,
S koptatom a' márványt tsizmámnak talpával.

Képzeli ezer madárt egy nagy kalitkábann,
Kikre nap kezd sütni Pünkösdek havábann,
Vagy meg anynyi majmot Kalmárnak boltjábann,
Ezek úgy tsevegnek Tsászár' udvarábann.

Egyik arany gyapjas, más tsillaggal fényes,
Ennek küls van zsebjen, más kereszttel kényes,
Ez jól tud számolni, amaz nagy törvényes,
Kiki nagyra vágyik, kiki szerentsét les.

Egyet toppantanak, sorjábann áll minden,
Az Udvar érkezik leg nagyobb fényébenn,
Gyémántos Kalap van Királynak fejébenn,
Bé ül méltósággal aranyos székébenn.

Szerentse azonnal tsorba kerekével,
Melléje férkezik Írigység Nénjével,
Az hinti javait Királynak kezével,
Míg ez szívekbenn száll mérges epéjével.

Barát Barátjának itt lesz ellensége,
Itt vész sok Jámbornak minden reménysége,
Itt nyeletik soknak saját öröksége,
Innét bomlik gyakran Hazánk' békesége.

Menynyi híres Vitéz, ki vérét ontotta,
Szedett borostyánját ingyen oda hagyta,
Menynyi igaz Polgárt társa meg rontotta,
Végre vagyonától 's tisztétől fosztotta.

Nints e' szemfény vesztő helynek írására,
Elegendő erőm le rajzolására,
Onnét el tántorgok Nézők' piatzára,
Hol szememet vetem Játszók' csoportjára.

Itt ezer gyertyának gyenge világánál,
Nyoltzvan hegedűnek babonás hangjánál,
A' Várasnak színét *Mómus*' játékánál,
Ájulásbann látom leg kisebb tréfánál.

Ott találom *Chloét* bársonyos székébenn,
Lankadtság van szemén, unalom szívébenn,
Tárgyat néz magának Nézők' seregébenn,
Forog legyezője gyűrűzött kezébenn.

Egy tekintetével *Dámont* tsalogatja,
Mással szép *Alexis*' szívét tsábítgatja,
Egynek alabastrom melylyét mutogatja,
Míg amannak kezét tsókra nyújtogatja.

Más, ki már nyoltzadik ötödét élte nek
El érvén végére jutott szépségének,
Hogy el titkolhassa ragyáit szívének,
Festékkal mázolja rántzait bőrének.

Láttam Vén anyóst is kendőzött artzával,
Néző helyre jőni görbült derekával,
Láttam pipeskedni újmódi búbjával,
'S őt' is nyájaskodni agg Filémonjával.

**SORSÁT ÁTKOZZA
HOGY EL KELLETT VÁLNI BARÁTJÁTÓL.**

Nem tudom, mit gondolsz ilyly hallgatásomról,
Hív Barát! el hiszem, álmodol sorsomról.
Hová lettem osztán, hogy meg öleltelek,
'S úti szekeredbenn belé emeltelek?

Méltó tsodálkozni, meg vallom magam is,
'S hogy így kellett esni, átkozom sorsom' is:

Valahányszor Oláh hangos tokájával
Szomszédombann zörget *Liturgiájával*:
Valahányszor *Fáta* pótrás pártájával
Batutát jár estve botskoros lábával.

Valahányszor *Fitsór* gombos tarisznyáját,
Elöttem vonszolja atzélos baltáját:
'S el hajtván sarjúra kis szarvú marháját,
Keserves nótára fújja' furuglyáját.

Valahányszor Juhász gyapjas bundájábann
Ballagván fris tejet viszen sajtárjábann:
'S meg támasztván magát nagy tsögű botjábann
Unalmas szerelmét fújja dudájábann.

Valahányszor Tzigány régi sátorából
Ki kelvén egy tsomót tsinál purdójából:
'S egyiket ki hagyván tarisznya' szájából
El vezeti házát nyereg' kápájából.

FARSANGGAL TÖRTÉNT VEREKEDÉS PESTEN.

Hallám, Hív Társ! Pesti *Bacchusnak* tsinjait,
Ki meg részegítvén Váras' Lakosait,
Borral elegy vérrel okádta salait,
'S útszán kínoztatta Verbőtznek Fiait.

Rút dolog! nem történt ez hajdan *Spártábann*,
Nem gyült ott a' Község dobzódó pajtábann,
Hogy ott bor gőzölvén szédelgő agyábann,
Éjjel lármát vigyen jámbor' hajlékábann.

Nem vették örömmek ott a' dévajtságot,
Erköls józan szívben lelt ott vigaságot,
A' szépek szerettek vitéz ifjúságot,
Mint ezek kedvelltek szűz ártatlanságot.

Valamit a' szem lát, és a' szív érezhet,
Higyd el, hogy az elég hívságot szerezhethet,
Ember egyebekbenn bár mit is keresethet,
De való örömet azokbann nem lelhet.

Miért részegedik szöllőnek levétől?
Miért kezd tántzolni húrnak pengésétől?
Gyengeség: mert én hív *Chlórissom* ' szemétől
Százszor több hívságot érzek szerelmétől.

Ámbár nints szükségem ama' szép zsebekre,
Kiket *Lycurg* varrott Spártai szűzekre:
Hogy Szerelem onnét lődözzön szívekre,
Még is dítséretet hárítok ezekre.

Jól tudom, Vén Após! szívek' gyengeségét,
Nem tette tsészébe azok' részegségét,
Szemmel segítette szív' érzékenységét,
És úgy készítgette főbb gyönyörűségét.

Boldogok ezerszer! kik nagy Várasoktól,
Távúl vígadhatnak ál artzás *Báloktól*,
Ójhatják magokat *Redout* Palotáktól,
'S lábok nem hólyagzik *Menuet* Tántzoktól.

LAKADALOM' MÓDJA AZ OLÁHOKNÁL.

Dobzódó Farsangnak ál artzás Leányi!
Vígadó *Bacchusnak* részeg Tanítványi,
Kiket' fed 's ápolgat Püspök Szentiványi,
Mit zörögtek anynyit hívság' maradványi?

Meg untam én immár Tótoknak dudáját,
Kik szekérre vetvén Janónak Mátkáját,
Plébánushozz viszik szerelmes Antsáját,
És ott meg áldatják *Cupídó*' munkáját.

Nem így van Erdélybenn, hol havas' tetején,
Egy szép nap virágos tavasznak elején,
Mint régen *Albának* vendéglő mezején,
Híres vásár esik Zarándnak megyéjén.

O! te, ki nem régen ifjú *Florindával*,
Szárnyas lóra szökél vén banya *Múzsával*,
Ha meszszünnen voltál *Bacace*' árnyékával,
Szerezz segedelmet ennek hatalmával.

Hagyd, én le festhessem e' szent sokadalmat,
Hol az egész vásár keres lakadalmat,
Hol *Fáta Fitsórnak* ígér olyly jutalmat,
Melyly két fáradt szívnek nem okoz unalmat.

Fényes nap' tűzének első sugárain,
Alig jut kis világ Ojtóz' határain,
Még Juhász nem sípolt Zsili' havasain,
Hogy már zsib kezdődik Bihar' kopaszain.

Fel ül e' nagy bértznek kies tetejére,
Már ezer Szűz nyugodt virágok' helyére,
Hol koszorút fonyván Társának fejére,
Kiki *Hébé* maga, vagy tekint *Hébére*.

Gyengén lengedező *Zephyr*' suttogása,
Kivel hasad arany hajnal' mosolygása,
Itt van', nints Szűzeknek tőle nyugovása,
Siet, még is ott van leg több mulatása.

Nap keleti völgyek' kellős közepéből,
Valamit lophatott *Flórának* kertjéből,
Vagy futva nyerhetett *Pómóna*' kezéből,
Véle van, 's itt osztja kedves kebeléből.

Mondják, hogy el hozván ama' forrás' vizét,
Melylybenn az Est tsillag mosván fényes fejét,
Virradsra úgy fonyja ragyogó üstökét,
Véle fetskendezi Szűzeknek seregét.

Melylyre majd ha *Phébé* ' kegyes tekintete
Fénylik, kitől vidúl világ' kerülete,
Keleti gyöngyekké válik új élete,
Kinek halandóknál harmat nevezete.

Mikor világosság éltető tüzevel,
Fának fűnek színt ad titkos erejével,
Ez áldott víz múlik ragyogó színével,
Bihar pedig ébred zengő seregével.

Valamit esztendő kedves szakaszával,
'S újuló természet hozhat tavaszával,
Itt meg találhatod Szűzek' vásárával,
Melylyet ki ki hozott el adni magával.

Egyik jó illatú epret tart kezében,
A' más galamb fiat zárt kis rekeszében,
Ez kosár tseresnyét tett ki elejében,
Amaz pedig gombát mutat tenyerében.

Alól sűrű gyalog fenyők' szomszédjában,
Számptalan ifiak állanak sorjában,
Olylyanok, mint *Hercul* volt serdült korában,
Mikor még nem lankadt *Omphales* ' lántzában.

E' két szép sereg közt Öregek nyugosznak,
Nagy Atyák és Anyák sokan találkoznak,
Kik e' szent vásárra száz unokát hoznak,
Hol boldogságokért égbe sohajtoznak.

Azt vélnéd *Filémon* van itt *Botzisával*,
Vagy az Öreg *Nínon* aggott *Dámonjával*,
Vagy -----
Már ezt beszélje meg Kónyi *Múzsájáva*.'

Végre e' szakálos tsoport' közepéből,
Miképp szakadt *Glaucus* tenger' mélységéből,
Egy ezüst szín hajú fel kelvén helyéből,
Ezt lehet hallani törött beszédéből.

O! tí, kik e' napon Egek' védelmével,
Ez helyre jöttetek *Ámornak* hírével,
Íme fel oldozlak *Tisztem* ' erejével,
Legyetek boldogok *Hymennek* mivével.

Erre egy *Tyrusi* tsigának vérében
Mártott szép keszkenyőt vévén a' kezében,
Ki veti, mint labdát, vásár' közepében,
'S rövid fohászkodást tesz *Vénus* ' nevében.

Az utánn két fehér galambnak véréből,
Kiknek még inai rángódnak testéből,
Áldozatot tévén buzgó szerelméből,
Az Ifjakra hinti szentelt medentzéből.

Ezzel ezer szózat' édes zendülete,
Mint a' melylyel hangzik *Paphosnak* szigete,
Midőn már közelget Anyánk' tisztelete,
Égig hat, 's meg indul Bihar' kerülete.

A' sebesen folyó vizek' forrásai,
Kiktől nedvesednek hegynek oldalai,
Ki szökvén, mint *Márli'* ugró patakai,
Vékony fellegekké változnak habjai.

A Nap ez éltető állat' árnyékábann
Rejtezvén kegyesen mosolyog magábann,
De hogy részesüljön *Vénus'* munkájábann,
Súgarait küldi *Íris'* abrongsábann.

Múzsák! kik rég *Homért* Trója' Juhászáról,
És most leg közelebb Pestnek Farsangáról,
Ortzit sugarlátok *Bacchus'* Templomáról,
Mondjátok a' többit Bihar' Vásáráról.

Én, kit a' ditsőség hartzok' mezejére,
Régtől fogva szállít *Márs'* tiszteletére,
Myrthus ágat hintek végső tömjényére,
'S vékony fátyolt húzok hívság' seregére.

HÍVSÁG' LÁTÁSAKOR GERJEDETT JÁMBOR ÉRZÉS.

Meg romlott világnak szenyynes szugoljábann,
Mit keres Bölts *Múzsád Matsák'* udvarábann?
Melyly idegen vendég Hívság' hajlékábann
Egy Kis Kopasz Ember kurta dolmánykábann.

Látom, hogy vánszorog bástyáról bástyára,
Vélvén, hogy majd talál igaz Barátjára,
Könyves szemmel tekint Község' csoportjára,
Míg jut végre Sziget Kertnek kapujára.

Itt, hol a' mesterség természet' kezéből,
Mint régen vad *Tíbur'* setét erdejéből,
Nagy fákat ki vévén fagyos gyökeréből,
Tündér kertet tsinált Duna' ligetéből.

El telik itt a' szem, szív marad függőbenn,
Ezer tárgyat szemlél árnyékos erdőbenn,
Kik, mint a' pillangók virágos mezőbenn,
Repdesnek, vagy fetskék kékes levegőbenn.

Ide siet *Phrimé*, ki száll szekereből,
Fő Aszszony, ki tetszik kendőzött színéből,
Szemtelen bujaság tsillámlik szeméből,
Mit kíván, ítéldetd lankadt lépéséből.

Ültetett utaknak híves árnyékábann
Sétál egy ideig község' csoportjábann,
Végre szűk ösvénykén esmért barlangjábann
El tűnvén oda dül *Leander'* karjábann.

Hagyjuk ott, és menjünk titkos ösvényekre,
Hol *Cupídó* lest áll ártatlan szívekre,
Elsőbb arany béklőt ver ifjú kezekre,
'S végre kínos lántzot vet szegény fejekre.

Üljünk egy szegletbe zöld borostyán mellé,
Nézzük, hogy sietnek Szűzek e' tör felé,
Hogy viszi Dajkája, ki *Phillist* nevelé,
Most már kerítője, 's vesztegeti elé.

Ámor Myrthus alatt egy rút vén banyával,
Hogy lappang meg hódúlt ifiak' hadával,
Hogy lődöz szívekre kegyetlen nyilával,
'S hogy veszteget mindent hívság' fulánkjával.

Ülj le, de ne keresd itt *Cátót*, *Senecát*,
Ne kívánd te látni itt Szűz *Lucretiát*,
Keresd tsak *Lucullust*, köszöntsd *Aspasiát*,
Kik szokták jelentni Birodalmok' fogytát.

Így dőlt *Corinth, Athen, Róma* nagyságával,
Így küszködik *Páris* hívság' kórságával,
Így vész híres *London* nagy gazdagságával,
Így enyészik *Béts* is Szent István' tornyával.

Pozson nevekedik, Buda roppant lészen,
Belgrád, még úgy lehet, Király széket vészen,
De ha egyszer oda bús kints fészket téssen,
Ott is lesz romlottság, kit rabság vár készen.

Ilylyen fő végzése *Alpha 's Omégának*,
Ki tudja titkait Természet' Urának,
Új szülöttek, 's holtak, o! bár szállhatnak,
Egy aránt adóznak örök hatalmának.

Elég ha születtem, hogy már meg halhassak,
Elég hogy meg haljak, hogy fel támadhassak,
Életről halálra így vándorolhassak,
'S Nagy Teremtőm' tagja mindég maradhassak.

Szűnjetek, Halandók! hitek' szerzésébenn,
Szűnjetek titkoknak mély keresésébenn,
Nyugodjatok inkább természet' ölébenn,
Mert bár éltek, 's haltok, ő tart kebelébenn.

A' fa, ki most dőlt le, gyenge tsemetével,
Melyly nem rég kele ki vékony tetejével,
A' tűzok, kit Sólyom hasíta melylyével,
A' víg fülemüle epedt gerlitzével.

A' tzethal, ki döglött habok' mélységébenn,
A' pisztráng, melyly úszik sebes Jun' vizébenn,
A' bárány, kit Juhász melegít ölébenn,
Oroszlány, kit Vadász el ejtett törébenn,

Vad ketske, ki szökdös magas kősziklákon,
A' béka, melyly meg fult száradt potsolyákon,
A' bika, ki bömböl zanóztos pusztákon,
Kis légy, ki meg fagyott sepreten rámákon.

Király, ki most sírbann szállott trónusából,
Koldús, ki kenyérért kiált furuglyából,
Kis tsetsemő, ki sír szoros pólyájából,
Agg, ki földbe vágyik kínos nyoszolából.

Törpe gunyhó, melylyet szegény most építe,
Erős vár, kit *Vaubau* bástyákkal keríte,
Oltárok, zsámolyok, kit kints fényesíte,
Egy szóval, valamit természet készíte.

Egy aránt változik formából formábann,
Van e' föld', levegő', víz', 's tűz' hatalmábann,
Kinek élet lakik örök tsatájábann,
De nintsen semmiség ezek' munkájábann.

Semmiség! tűnjél el érthetlen voltoddal,
Bölsz előtt nem találsz helyet hatalmaddal,
Plátó rég el űzött üres árnyékokkal,
Nints helyed soholt is ijesztő álmoddal.

Bár majd midőn egyszer fagylalt tetemeim,
Hideg földbe szállnak érzékenységeim,
Nem élek köztetek; de minden részeim
E' világban lesznek, hol vagynak eleim.

Akkor ki gőzölvén vékony párátskában,
Jutván láthatatlan testek' csoportjában,
Megyek esméretlen világok' számában,
Nem lankadok, tsak itt, földünk' határában.

Akkor e' sár darab, melylyet kedveltetek,
Nem leszén, Barátim! e' képen köztetek,
Hanem sok formában repdesvén veletek,
Füven, fán, virágon leszén előttetek.

Így mikor egy por szem, ki szelek' szárnyain
Meszszé ragadtatott tengerek' partjain.
'S fagyos fellegek közt éjtszak' havasain,
Végre le száll, 's nyugszik *Hybla*' virágain.

Így támad hívságos váras' omlásából
Kis gunyhó, kit gazda font gyenge fűz fából,
Így leszén Ortzinak Örsi lakásából
Szép Templom, melyly épült *Múzsák*' malasztjából.

Így múlik el *Phriné* bujaság' kertjével,
Halálos *cupressus* gyászos seregével,
Bé növi vad fáknak sűrű gyökerével,
Így hanyatlik Béts is veszett erköltsével.

Így - De már el hagyom hoszszas verseimet,
Szabad szókbann küldöm többi rendeimet.

A' BÉKESÉGHEZZ.

Ohajtott Békeség! ki nyájas artzáddal,
Nyugalmat parantsolsz ditső koronáddal,
Nemzeteknek intesz olaj ágatskáddal,
'S e' földnek pihenést szerzesz szent munkáddal.

Bé hunja szavadra *Medusa* szemeit,
Nem önti világra *Cocytus* ' vizeit,
Nem nyújtja katlanba kárhozott mérgeit,
Hogy abba márthassuk halál' eszközeit.

Az egyenetlenség emberek' szívéből,
Ki tér Királyoknak tántorgó székéből,
Nem nyerhet menyinykövet *Jupiter* ' kezéből,
Sem pusztító hadat pokol' fenekéből.

El üzted régenten *Simois* ' partjáról,
Az utánn végezvén nemzetek' sorsáról,
Bölsz rendelést tettél *Vestának* lángjáról,
'S most *myrthusok* nőnek *Ilion* ' hamváról.

De onnét hová tűnt? hol kívánt pusztítást?
Hová taszította a' Kegyes Énéást?
Mitsoda mezőkön parantsolt vér ontást?
Melyly vad nemzeteknek ígért jó vándorlást?

E' föld a' kép' látta bújdosni fiait,
Valamint tengernek fel zúdúlt habjait,
Kik el hagyván meszsze *Nereus* ' partjait,
Egymást úzik, 's tolják dagályos halmait.

Végtére el süllyedt gályáknak kintseit
Ki vetvén, terhelik *Triton* ' fövényeit,
Legeltetik vélek *Nazamon* ' szemeit,
'S mások' veszélyével táplálják népeit.

Enynyi ínségek közt, ilyly nyomorúságon
Sürget maga sorsa kit kit e' világon,
Míg egy nemzet kapdos városi hívságon,
A' más nyilat készít fene pusztaságon.

Tudod, o Békeség! meg nem gátolhattad,
Sándor' dühösségét nem tartóztathattad,
Mivelt mezeidet hijábann mutattad,
'S *Múzsák* ' templomait hasztalan sirattad.

El indúlt, mint egy Sas *Imaus* ' hegyéről,
Vagy ehes Oroszlány *Libia* ' széléről,
'S még honynyábann törvényt tett *Persák* ' kintséről,
És szegény *Darius* ' temető helyéről.

A' nagy tsillagzatok, kik földünk' forgatják,
'S adott törvényeket közöttök meg tartják,
E' kínokat reánk vagy tudva botsátják,
Vagy ők is szüntelen egyik a' mást rontják.

Minket is meg szánván el jöttél' végtére,
Tsendességet hoztál Duna' melylyékére,
Malasztodat adtad *Scythák'* nemzetére,
Ama' Nagy *Árpádnak* vitéz seregére.

De menyinyi vér folyta új örökséginket,
Mint dúlta *Bellóna* foglalt mezeinket,
Hogy hánytuk Rómára éles töreinket,
'S hogy hagytuk el érte régi Isteninket.

Egeknek munkája! titkos történetek,
Nemzetek' sorsáról tsoda végezetek,
Testvérink is *Kayug* partjára érkeztek,
Hol Jámbor *Sinestől* más tudományt vettek.

Boldogok anynyibann, hogy szelídség alatt
Lakván olyly sok inség rájok nem szállhatott,
Ómár' buzgó kardja oda nem juthatott,
Sem *Szulimán'* tüze ott nem pusztíthatott.

Örök tavasz folyja esztendő' részeit,
'S gazdag harmat szállván *Sinesek'* mezeit,
Nem sújtja igábann ott lakos ökreit,
A' föld ingyen osztja minden gyümöltseit.

Nékünk is épülnek ugyan Várasaink,
Változnak Falukká régi Szállásaink,
Emelkednek sűrűn fényes Templomaink,
'S temjénnel szüntelen égnek Oltáraink.

A' Bőség' Szarvából önti adományit,
Melylyekkel el öntvén Duna' tartományit,
Már Hazánkba híja világ' tudományit,
'S közünkbe szállítja *Parnassus'* Leányit.

Ajándékid ezek, o áldott Békeség!
Sőt ha verseinket kedvelli Istenség,
Tied a' dítséret, övé a' ditsóság,
Tsak boldogságunkat ne kövesse inség.

SZERELMES VITÉZ EGY TUDÓS MAGYAR FŐ ASZSZONYSÁGNAK.

Engedd, hogy már egyszer, Gyönyörű Évátskám!
Bár mit rajzolhasson vers szerző pennátskám:
Küldhessek kis adót nevednek napjára,
'S írhassek valamit Farsang' homlokára.

A' Farsang, jól tudod, tarka öltözetbenn,
Sok száz ál artzával ezer tsengetyűbenn,
Hat szép bonta lóval aranyos szánkábann
Tsattogtatva siet Pápához Rómábann.
Ez már Szent Székéből idők' hosszaságát,
Telet, nyárt, őszt, tavaszt, emberek' vígságát,
Egy kis hazug könyvbenn íratván előre,
Áldást ad Farsangra, tántz lesz nyakra főre.
Azonnal a' Szűzek lankadt orsójokat,
El vetvén 'fonyásbann kopott guzsalyokat,
Tükörhöz szaladnak, 's annak tanácsából
Kenőtsöket lopnak *Pándóra* ' tokjából.
Egyik kíván lenni *Szultánnak* ágyasa,
Más *Spanyor*, vagy *Anglus* Hajósoknak társa:
Ez *Bosztóni* rabné, erdők' lakosnéja,
Amaz Duna mellől *Szent Endre* ' Rátznéja:
Egyik hív *Indusné*, más szelíd Juhászné,
Ez Lengyel, Tót Aszszony, Oláhné, vagy Szászné.
Ilyly tzifra udvarral *Paphos* ' szigetébenn
Siet a' víg farsang *Vénus* ' elejébenn,
Pápának levelét vévén *Vulkán* Társa
Jelt ad, nints Fiának többé maradása.
Vegyes nyilaival dugott puzdérkáját
Kis vállára vetvén nyomja hátatskáját.
Szárnyát készítgeti, kis íján játszodik,
Nyakán tsügg Anyjának, 's hé tsókkal bútsúzik.
El indul, 's azonnal tündér seregével,
Velentzébe repül Anyja' levelével.
Ott Szent Márk' piatza' kellős közepébenn,
Vénusnak petsétjét mutatja nevébenn.
Szép petsét! hathatós! kinek erejéről,
Nem szükség beszélnem örökös mívéről.
Ádám, Noé, Dávid, Salamon, 's több Szentek
Bizonyrágot tettek, erről énekeltek.
E' hirdetés után, mint a' sebes szelek,
Egész *Európán* hamar el terjednek.
Szeretik, jól tudom, *Garamnak* partját is,
Lakták velem hajdan *Radvány* ' Kastélyát is.
Jut eszembe, midőn *Urbár* ' hirdetésén
Nálad tántz közt sírtunk Hazánknek esésén:
Mint mikor a' Juhász vén tserfa' tövénel

Kárát felejtgeti sípja' énekénél,
A' jól lakott farkast ballagva szemléli,
Nints mivel el ejtse, bánatját kíméli.
De mit szomorítlak ilyly bús beszédekkel?
Hajó törés után mit szóllok szelekkel?
Ha van ürmös borod, jó borsos kolbászod,
Elég hetsepetséd, liszted, szép kalátsod,
Légy víg, és ha fázol, Társad' kebelébenn
Olylykor melegedjél Istennek nevébenn,
Hagyjad gyermekidnek tennen erköltsidet,
Hogy majd vigasztalják agg esztendeidet.
Szeressed férjedet, mint tennen magadat,
'S el ne felejtsd, kérlek, régi Barátodat.

EL VÁLÁSA UTÁNN TÁRSÁTÓL VIGASZTALTATNI AKAR.

Mit mivelsz, Boldog Agg! Örsi kertetskédbenn?
Mondd meg, mit forgatsz most angyali elmédbenn:
Hol jársz? hová sietsz Hazánknak térségén?
Talám újra tzirkálsz Tisza' ligetségén.
Állj meg, ne menj továbbb: híjd vissza *Múzsádat*,
Vessd el gonddal püffedt leveles táskádat.
Ideje már egyszer Nimfák' forrásából,
Kóstoltass engemet *Linus* ' poharából.
Mert mióta *Janus* kettős homlokával,
Új időkre nyitott titkos ajtajával,
'S engemet Hazámmnak édes kebeléből,
Hirtelen ki ragadt *Chlorisnak* öléből,
Mikor a' *Szeretet Bellónát* átkozta,
És epedt szívemet gyászba borította,
Egy felől ditsőség borostyán' ágával,
Más felől Kegyesem halavány artzával,
Olyly próbára tették érzékeny szívemet,
Melyly most is hervasztja bádjadat életemet.
Szörnyű szempillantás! kegyetlen el válás!
Halál e'hezz képest csak gyenge rajzolás,
El jöttem, Barátom! - öledbe siettem -
De nagy keservemet ki sem is önthettem.
Tőled el válásom új sebet készített,
'S azolta szép napot r'ám nem is derített.
El vittem titkomat világ' lármájába,
O! bár hagyom vala Ortzi' hatalmába.
Ő majd enyhítette volna sérelmemet,
Kötözgette volna iszonyú sebemet.
De nem: így hurtzoltam egyedül kínomat,
Ím' tudjad hát, 's oszszad velem bánatomat.
Az az Isten Aszszony, kit K* * tiszteltél,
És felőlem véle fülbe beszéllettél,
Tudd meg, hogy Aszszonya Barátod' sorsának,
Légy hát hív Sáfárja leg szentebb titkának.

TÁBORBÓL IRT LEVÉL JÓ BARÁTNAK.

Óriás hegyeknek híves oldalából,
Itt iszom *Albisnak* jeges forrásából,
Hol *Anhalt*, lövöldöz füstös álgújából,
'S prédáért sohajtoz ehес táborából.

Azt vélte Fritz Bátyánk, hogy egér' módjára
Egy sajtnak kerülván repedt oldalára,
Belé fúrja magát, 's ott lesz olyly sokára,
Míg túl felől talál más tömlő' lyukára.

Nem így van a' dolog: mert a' sajt' szélébenn,
Mindjárt kerítettük egy szűk keleptzébenn:
Viszsa megy, honnét jött; vagy még vénségébenn
Madzagon kínlódik gyermekek' kezébenn.

Nagy ringyó vólt mindég a' Tündér Szerentse:
Tsalárd, és változó minden adott kintse,
Azon mesterkedik, a' büszkét meg ejtse,
'S el hitt kedveseit miképen felejtse.

Nem rég Vitez *Denhoff* kóستolván javait,
Hartzra készítette orosz lány karjait,
Alig éré egy kis sűgár szép napjait,
Hogy már itt *Arnaubann* temetőк csontjait.

Vigyázz te magadra méhes kertetskédbe,
Ne ejtsen téged' is valahogy törébe:
Gyűjts inkább raj viaszt ezüst medentzébe,
'S küld a' Békeségnek szentelt sekrestyébe.

VÁLASZ.

Megínt nem hagysz békét, ébresztet tüzemet.
Igen jól esméred hajlandó szívemet:
Melyly a' Barátságna szoros kötelével,
'S a' Kilentz Szűzeknek titkos erejével,
Egy aránt vonz hozzád, és tiszteletedre,
Verset írat velem gyönyörű versedre.
Írjunk hát, Barátom! vígat, vagy szomorút,
A' nélkül, hogy várnánk borostyán koszorút.
Nemtelen fűz fának szegény árnyékábann
Többször lakik öröm, mint nap' templomábann:
Hol ditsöülteknek szentelt oltárokat,
Írigység mardosván fényes oszlopokat,
A' leg nagyobb Lelkek sok századok múlva,
Örök háborúk közt vagynak fel zúdúlva.
Boldogabb ezerszer! ki zab sípotskával,
Esméretlen lakván völgyébenn nyájával,
Nem énekelt soha fene vitézekről,
Se már el enyészett büszke nemzetekről.
Hanem Barátjának, vagy hív *Philisének*,
Szentelte verseit juhász énekének:
És bik hajra metszven pásztori nótáját,
Lassan hajtogatta ugrádozó nyáját;
Míg egyszer, o egek! melyly szörnyű gondolat,
A' *Párkák* el metszven e' kínos fonalat,
Nem marad itt egyéb hideg árnyékánál,
'S *Philisnek* könyveit árasztó hamvánál.

A' TÁBORBÓL.

El múlt Lőrincz' napja, 's dinynyét még nem ettem,
Se kedves Orzinnak verset nem küldöttem:
Chloris' ajakról tsókot nem szedhettem,
Ilyly kegyetlen Nyarat soha sem töltöttem.

Itt a' nedves Ősz már hideg harmatjával,
Pómónát tiztázza borzas szakálával,
Majd el illant innéd esős palástjával,
'S által ad a' Télnek Szent Mihály' havával.

Nem látok én itten rosdás gerezdeket,
Se kertész' kezével mivelt körtvélyeket,
Vintzellér nem lakta soha e' helyeket,
Hideg fenyves lepi a' völgyet 's hegyeket.

Innét sebes *Albis* jeges vizeivel,
Zúgással hömpölyög síkos kövéivel,
'S olylykor pirosodván Kurutzok' vérével,
Nyegve elegyedik éjtszak' tengerivel.

Mi történik, *Albis*! még te partjaidon?

**MIDŐN ERDŐDI GRÓF PÁLFI KÁROLY
BUDÁN FELSÉGES MARIA THERESIA'
HAGYÁSÁBÓL A TUDOMÁNY MINDENESSÉGNEK
ERŐSÍTŐ LEVELET HIRDETNÉ.**

Mit hallok, Magyarok! *Pindus'* tetejéről?
Nints kérdés már Budán Rákos' mezejéről,
El tűnt már *Bellóna Pannonok'* hegyéről,
'S *Thália* hárfázik Szent Gellér' bértzéről.

Ott, hol rég *Attila* kegyetlenségébenn
Mártotta kezeit Ötsének vérébenn,
Hol világ' zsákmányát rakván szekrényébenn,
Bizantz', 'S Róma' sorsát tartotta kezébenn.

Hol Mátyás az utánn szelídebb időkbenn,
Békeséget hozván kalászos mezőkbenn,
Pallásnak templomot emelt a' felhőkben,
Melyly tsak hamar düle rút vér feredőkben.

Hol vad Muszulmánok Mahomet' holdjával
Tündökölni kezdtek, 's Szulimán kardjával
Atyáinkat ölvén vitette Dunával,
Melyly *Pontusig* nyegve folyt véres habjával.

Igaz e, hogy ott most Békeség' ölébenn,
Minerva szoptatván kegyes kebelébenn,
Nevel benneteket *Apolló'* nevébenn,
'S kard helyett tollat ad fiatok' kezébenn?

Ha igaz, küldjete Gyöngyösi' Lelkéhez,
Ki már régen jutott *Elis'* mezejéhez,
Térjen onnét vissza megínt Nemzetéhez,
'S adjon kedvet néki született Nyelvéhez.

A' FÖSVÉNYSÉGRŐL A' TISZÁNAK MÉREGETÉSEKOR.

Hát már megínt indulsz *Neptún'* szigonyával,
Tiszát méregetni *Krieger'* zsinórjával?
Neveti szakálos *Triton* dudájával,
Hogy aggódik ember vizek' folyásával.

A' föld nem elég már sok fösvénységének,
Aranyt szomjuhozó rút betegségének:
A' gyöngyöt írgyli tenger' mélységének,
Az értzet kösziklák' hideg kebelének.

Semmi sem áll ellent nyereség' árjának,
Örvényére nem hajt ugató *Scyllának*,
Meg fogja deszkáját el tört hajójának,
Által úsz, 's bűt viszen szelíd gazdájának.

Új gondokat ébreszt ártatlan szívébenn,
Idegen szükségét okoz életébenn,
'S majd hívság' eszközét adván a' kezébenn,
Úgy vonja magával önnön inségébenn.

Zsib vásárra viszen mindent hajójával,
Partról partra mégyen tsalárd vitorlával,
Ember társát hajtja piatzra marhával,
A' szegény Szeretsent váltja aranyával.

Kérdezd bár a' fetskét, 's bujdosó gólyákat,
Ha láttak olyly bűnös áruló gályákat,
Melylyek *Ganges* mellől a' jámbor gazdákat
Ásni lántzon vitték az arany bányákat.

Halálnál keservesb sorsok vólt azoknak,
De még kegyetlenebb amaz *Indusoknak*,
Kik esvén kezébenn a' *Spanyol* Papoknak,
Lettek áldozati fösvény oltároknak.

Nints ott szánakozás, hol Isten' nevébenn,
A' bűn öltözködik szent hitnek képébenn,
'S pusztító fegyverrel indulván kezébenn,
Színes buzgóságot visel tímerébenn.

Mondd meg, mi jót szerzett *Columb'* vitorlája,
Bermudes' szigeti, 's Montezum' hazája,
El esett már ott is a' hit' ál artzája,
Pénzért egymást rontja Keresztyén' gályája.

Még is arany Száznak merjük ezt nevezni,
Hol leg nagyobb érdem sok kintset szerezni,
Ilylyen értelembenn meg lehet engedni,
Mivel tsak aranyért szeretünk evezni.

Ím' már a' *Moska* is hideg országából,
Ki kelvén hajókon dedergő honynyából,
'S boldogságát várván *Ocean*' habjából,
Halat hoz magának *Hudson*' blatonjából.

Felejtí nap kelet', 's délnek szomszédságát,
Hol elégíthetné vétkes szomjúságát,
Éjtszaknak írigyli kevés gazdagságát,
Két úton követi romlott kívánságát.

Nem szóllok most a' több régibb nemzetekről,
Melylyek már híresek kereskedésekről,
Majd eleget hallunk gyászos esetekről,
Mint *Tyrus*' 's *Carthagó*' lett el veszésekről.

Te míg igazítod Tiszának partjait,
Míg tsapokra húzod nádas posványait,
Én addig szemlélem nemzetek' dolgait,
Melylyek véle vonják Hazámat 's Fiait.

AZ IGAZ BOLDOGSÁGOT HOL LELI FEL AZ EMBER.

Meg járad, meg járad Bátskát 's a' Bánságot,
Pénzért se kaphattál Királytól Jóságot,
Fel áldoztad ennek karddal ifjúságod',
'S Hazádnak, mint Polgár, egész boldogságod',
Ősz vagy, görbült tested esztendő'k' terhével,
Már föld felé hajlik aggott tetemével.
Tekíntesz a' partra, honnét el indultál,
Meszsze van, tsak álom minden, mit tanultál.
El tűntek a' napok, meg tsalt a' reménység,
Bizonyos a' halál, keserves a' vénség.
De még is szép Lelked küszködvén azokkal,
Tsillagokhoz emel fel sebes szárnyakkal,
Szánakodva nézed onnét e' világot,
Melyly tsak ígér, de nem adhat boldogságot.
Indulj bár utánna *Japponból Chynábann*,
Keresd a' rest *Spanyol'* kintses országábann,
Soholt sem találod - egyedül szívedbenn
Lelhetd szerentsédet egész életedbenn.
Tudomány, disőség, nagy név, kints, méltóság,
Tsak füst, álomnál is kevesebb valóság.

A' BOLDOG VÉNSÉG.

Hallom *Aquilónak* fagyos süvöltését,
Fázom, 's várom *Gróf Nord*' Bétsbenn érkezését,
Míg te, hitt Barátom! nyilván Hegy' aljánál
Víg nótát énekelsz *Bacchus* ' Oszlopánál.
Távúl az aranyos tündér kárpitoktól,
Hívságbann fetrengő udvari raboktól,
Másnál boldogabbann töltöd napjaidat,
Számlálod göbolyöd', 's avúlt asztagidat.
Most sajtolsz - és talám *Chloris* sem hitetlen,
Érzékeny szívedhez ő sem érzéketlen.
Kedvesebb, és ritkább, ha télbenn szedhetünk
Virágot, 's akkor is édest ízlelhetünk;
Örülnek a' *Párkák Philemon* ' nevének,
Kedvvel hosszabbítják fonalát éltének.
Az idő, melyly siet sebes szárnyaival,
Nem hoz bút fejére tűnő napjaival.
Betegítő gondok' setét fellegei,
Nem terhelik szívét kínok' seregei.
Örömmel néz vissza már múlt tavaszára,
'S ősszel fel változott hevesebb nyarára.
Múlt idő, 's jövő, ijesztő jelekkel,
Nem furdalja szívét mardosó képekkel.
Tsendesen él, 's várja végét pályájának,
Bátran lép szélére nyugovó sírjának.
Ilylyen a' Jámbornak mindenkor jutalma,
És ha ellenkező történet' hatalma
Olylykor meg fosztja is érdemelt bérétől,
Holta után veszi nyilván Istenétől.

**EGY SEBES KATONÁNAK SOHAJTÁSA
A' MEG TÖRŐDÖTT VITÉZEKNEK
SZÁMOKRA ÉPÜLT PESTI NAGY HÁZRA.**

Nyugodalom' helye tsonka *Caesároknak*,
Rév partja fa lábon úszó Sándoroknak,
Oszlopa kis zsoldért meg tört *Martyroknak*,
Bárkája meg aggott 's romlott Bajnokoknak.

Te vagy temetője sok jeles Vezérnek,
Kik meg áldoztattak hímes Betsületnek,
Hallod e, melyly panaszt mutatnak egeknek,
Melyly átkot mondanak a' vak szerentsének.

Ez e munkájoknak, úgy mond, a' jutalma?
Nékünk, a' kik valánk országok' oltalma?
Boldog Isten! melyly nagy a' sorsnak hatalma,
Ím' rajtunk végződik kemény diadalma.

Ah *Márs!* ah *Betsület!* ah tsalfa reménység!
Melyly drágán vétetik a' hadi ditsőség:
Melylyik, mondd meg, melylyik az a' nagy erősség,
Kit követ, 's el nem hagy a' méltó tisztesség.

Mí is, kik vesződünk ruha darabokkal,
És fizetve vagyunk veres krajtzárokkal,
Néha napján víttunk gyalog' 's lovasokkal,
Keményen birkoztunk tündöklő vasakkal.

Értz, atzél, bömbölő füstös eszközökkel
Küszködtünk, ütköztünk vitézlő melylyekkel,
Mind szárazon 's vízen sok ezer népekkel
Dolgunk vólt, 's bontottunk bátyát kezeinkkel:

Ellenséget győztünk, tábort szélylyel vertünk,
Sántzokat meg másztunk, várakat meg vettünk,
Népet hódítottunk, országokat nyertünk,
Szerentsétlenséget, 's sebet meg vetettünk:

Azért, hogy valaha vitézlő munkánkért,
Márs reánk tekintvén jó viseletünkért,
Tisztbenn helyheztessen erős tetteinkért,
Igaz bért juttasson kivált hívségünkért.

Ő még is gondatlan az igaz mértékre,
Feledékeny 's fejes méltó érdeminkre,
Laurusát fel tette gyáva emberekre,
Fűze tisztességet érdemetlenekre.

Sírván emlékezünk gyors ifiúságbann,
Midőn erőnk 's tagunk voltak virágjábann,
Menynyit nem szenvedtünk nehéz igájábann,
Mint bíztunk hamisan ígért jó voltábann.

Nem volt akkor veszély, sem szerentsétlenség,
Kit meg nem vettetett a' forró ditsőség,
Hol sűrűbb puska szó, hol több volt ellenség,
Oda ut nyargalva vakmerő vitézség.

Hol kénköves lángot az álgyú okádott,
Szélylyel terült ólom rendeket ragadott,
Egész várasakat rejtett tűz el rontott,
Tornyokat forgatott, hegyeket meg bontott.

Minket nem rettentett iszonyú dörgése,
Sem apróbb, de éles fegyvernek tsörgése,
Jó reménységért volt veszély' meg vetése,
Nagy szívvel halálos sebek' szenvedése.

Menynyiszer, O Hívság! tűz lobbant szívünkben,
Önként bé rohantunk a' veszedelemben,
Vér ontást szomjúzván keltünkben fektünkben,
Háborút kívántunk egész életünkben.

Most immár, hogy éltünk' össze bé érkezett,
A' tagok, az elme erőből vetkezett,
Testünk mindenestül öszve töredezett,
Régi szolgálóiról *Márs* el felejtkezett.

És íme sebünkért 's vérünkért kegyetlen,
Bérünket fizetni fősvény és kedvetlen,
Szép kérésünkre is eddig engedetlen
Sorsbann ejtett, melyly majd el szenvedhetetlen.

Ki *Széntánál* Török Táborbann bé vágott,
Ki *Siciliabann* leg első bé hágott,
Ki igaz hívségért tsima talpot rágott,
Itt vagy, és visel tsak *comiss* nadrágot.

Köztünk van *Hochstätt*nél sebhült Muskatéros,
Köztünk Pétervárnál bénúlt Granatéros,
Mind ez, mind a' másik Tiszt, de hat krajtzáros,
Ilyly zsoldért savanyú bort ad a' Kotsmáros.

Nintsen paszamánnyal dolmányok prémezve,
Görnyedt derekokra kereszt nints fel tűzve,
Mankón sétálgatnak szegények reszketve,
Jajgatnak jámborok mind reggel, mind estve.

Menynyi Vitéz Legényt *Márs* köztünk temetett,
Ki épen maradván tábort vezetgetett,
Van itt, kinek tüze *Fritzhezz* téttethetett,
Vagy, *Sabaudussal* ki sorbann mehetett.

'S mind ezeket titkos tudatlan okokból
Szerentse ki vette azoknak számokból,
Kiket felső poltzra emelt gyakran porból,
Mert ő sem tesz immár *Generált* Dobosból.

Veszszén hát sok jajjal bőves szolgálatja,
Azt sok árva 's özvegy naponként siratja:
Ha ilyen rendetlen *Mársnak* a' malasztja,
Jőjjön elő régi világ' állapotja.

Esmérje meg egész földi ifiúság,
Hogy hadi szolgálat tzipra nyomorúság,
Valamit *Márs* ígér, az merő bolondság,
Füst, és múltó árnyék, és végre koldússág.

Ha Károly Tsászárnak ezen épülete
Nem volna, mi lenne Vén Vitéz' élete?
Rongyos szűr, vagy kankó volna öltözete,
Talám a' ganajon volna végezete.

Áldás hát 's ditsőség Néki 's Leányának:
Ennek, hogy jó zsoldot fizet a' Tsonkáknak,
Annak, hogy hajlékot tsinált Katonáknak,
Kik érte, 's Királyi Nemért hartzolának.

ÉLETE' MÓDJÁNAK VÁLTOZÁSA.

Az én életemet a' magánosságnak
Szentelem, nem leszek rabja a' világnak,
Áldozatot adtam én már a' hívságnak,
Szolgáltam Hazámnak, Másoknak, Királynak.

Az idő változtat ám minden dolgokat,
 's a' t.

MÁSODIK RÉSZ.

MEZEI FOGLALATOSSÁGRÓL, 'S AZ UTÁNN MIBENN GYAKOROLTASSANAK A' KATONÁK.

Azt véled, Kenyeres! hogy én e' szegletbenn,
Gyáva henyélésnek ülvén az ölébenn,
Montesqieut, Pópet vezetvén kertembenn,
Vélek mulatozok ősz öregségembenn.

És mikor te vasas tekenős sereggel
Szembenn szállasz, 's hartzolsz erős ellenséggel,
Nyargalsz jobb szárnyáról balra sietséggel,
Győzedelmes Vitéz meg térsz nyereséggel.

Én akkor gyümöldsős fáknak árnyékábann,
Poros *Auctoroknak* zavart írásábann,
Földes boldogságot nyomozván hijábann,
A' napot el veszem hívságos munkábann.

Nem úgy vagyon dolgom: én is vezérlettem,
Kalászos mezőbenn zászlóm' ki ütöttem,
Egy szép kies dombra sátorom' fel vertem,
A' tsatázó helyre *légiót* vezettem.

Itt vagyok táborbann nagy izmos Tótokkal,
Kis Hont Vármegyei két száz aratókkal,
Kik jobb munkát tesznek görbe sarlójokkal,
Mint a' kit te mivelsz tömpe pallosokkal.

Míg te rendbenn szeded a' szőke fürtöket,
Ki oldod a' bajuszt szorító fékeket,
Addig az én népem döntött sok kévét,
Két *treffenbenn* rakott sűrű keresztet.

Nem gondol ez napnak sütő sugárjával,
Háborodott égnek tüzes villámjával,
Köz jóra dolgozik izzadt homlokával,
És bőséget terjeszt hasznos munkájával.

Noha tudja, nem nyér sem arany lántzokat,
Keresztet, pántlikát, fényes tsillagokat,
Lankadt kézzel rakja a' nagy asztagokat,
Kikből táplálhasson Királyt, 's országokat.

Nem tudom, ki kezdte ezen külömbséget,
'S ki adta fegyvernek azt az elsőséget,
Hogy, ki azt hordozza, nyerjen ditsőséget,
Ellenbenn hasznos nép viseljen inséget.

Küldjük el, ha tetszik, e' kérdést *Chynábann*,
Confútz' Fiainak boldog országábann,
Lássuk, a' dolgos rend van e ott homálybann,
A' Herék vagynak e ott is méltóságbann.

Te azonbann készíts két féle festéket,
A' hozz sűrű borzos apró etseteket:
Fehérrel fessed meg a' nyakbann vetőket,
Feketével pedig nyergi eszközöket.

Jól vigyázz bajszoknak hold forma horgára,
Fülre tsüggő hajnak egyenlő fodrára,
Fehér port hintegess kankaríkjára,
Tégy fényes kenőtsöt nehéz sarujára.

Kíméld meg népedet a' nyári melegtől,
Őrizzed leg inkább a' sebes szelektől,
Tartóztasd goromba kemény eledeltől,
Fehérből színe lesz a' híg levesektől.

Engedd meg, Katonád lovát vakargassa,
De alomját paraszt hetessel hányassa,
Ő hozza a' vizet, ugyan ő itassa,
Lábát, és serényét, farkát mosogassa.

Meg térvén dűljön le gazdának ágyára,
Gazd'aszszony készítsen addig konyhájára,
Míglen *János* Uram álmat ránt nótára,
Ébredvén ülhessen ásítva lótzára.

Kímélje, mint lehet, tagját és ereit,
Tsak hűsön tsendesen forgassa fegyverit,
Gyengén, és kesztyűbenn takarja tenyerit,
Sétálással töltse napnak több részeit.

Tanítsd meg népedet sűrőgni forogni,
Hogy kell a' mezőbenn gyalogot gázolni,
Mint kell a' szárnyakbann sebesen bé vágni,
Hátráló sereget helyből mozdítani.

Vakmerő ellenség ha bé vág rendedbenn,
Tolódást ritkúlást okoz seregedbenn,
Mutassd, mi fortély kell ilyly veszedelembenn,
Minő mozdulással zárhatod kerekbenn.

Oktassd seregedet lovát kormányozni,
Síkon, hegyen, völgyen kantáron hordozni,
Tudjon szoros helyen egybenn csoportozni,
Sebes nyargalásbann lyukakat foldozni.

Intsed, r'ád vigyázzon hartznak melegébenn,
Dandárját ne hagyja nyereség' fejébenn,
Lódult ellenséget ha veszen üzésbenn,
Meg ne bontakozzon sorjábann rendébenn.

Nem árt, ha meg fogod aztat is próbálni,
Mint kell tztelt futtábann lövéssel találni,
Mivel tí nem tudtok dzsidát hagyigálni,
Lehessen távúlról embert taszigálni.

De minek fárasztlak én ezen letzkével,
Hiszem, tele vagyon fejed mind ezekkel,
Móritz Gróf eléggé terhel ilylenekkel
Titeket, 's több ilylyen gyilkos tikkelyekkel.

El hagyom a' tsatát, *chamádát* veretek,
Már én győzedelmes próbát nem tehetek,
Öldöklő sereget nem is vezethetek,
Az új Sándorokkal tábort nem verhetek.

Azért *Polybiust* már nem is forgatom,
Inkább *Virgiliust*, 's *Varrót* olvasgatom,
Ezek' hagyásából földem' szántogatom,
A' jobb mesterségnek módját tanúlgatom.

Hogy mikor Hadaink meg jönnek Trójából,
Az az, el pusztított Veres *Russiából*,
Adhassak pogását fehér liszt' lángjából,
Lovaknak abrakot pajta' fiókjából.

MERRE KELL A' HADAT INTÉZNI.

Hová vitted, Pajtás! Hazánknak tsóváját?
Haemushozz; hagyd, foldja Révészed hajóját:
Szaporán egye meg sült viza' ikráját,
Fordítsd víz' mentére rongyos vitorláját.

Kelet felé vagynak a' makats nemzetek,
Kik Magyar Országnak részeiből téptek,
Ott vagynak a' kintsek, kit innen el tsíptek,
Viszsa kell azt venni, mit innen el vittek.

Mondja meg Hajósod *Belgrádi Basának*,
Jó kávét készítsen a' Tsászár' Hadának,
Márs' útját tsinálja *Vidinnek*, *Nyssának*,
Stambult rendelje el téli *quártélyának*.

Révészed tsóváját üsse fel *Varnánál*
Egyikét, másikat *Otzakóv'* sántzánál,
Köszöntse *Neptúnust* Duna' hét ágánál,
Várja meg népünket Kún László' sírjánál.

Hagyjuk *Petronellát* a' jó Sógoroknak,
Kik savanyú borhoz réphozz szoktanak,
Olyly földet keressünk a' mí Fiainknak,
Hol még' híre nintsen *Mathematicusnak*.

Hol sok torony vagyon, sokat harangoznak:
Hová mégy, honnan jössz, sűrűn tudakoznak,
Nem kedves lakása ügyetlen Magyarnak,
Nem vólt ő Barátja a' Nagy Városoknak.

Nem tanulta soha Kálmár' praktikáját,
Azért nem szereti, ha bontjákládáját,
Madame Entremontnak betsüli barlangját.
Annak formájára építi gunyhóját.

Tér mezőt szeret ő, hol szarvas tináját,
Szép fajú makrantzos rugdaló tsikáját
Nevelvén, futtatni lehet paripáját,
Tsengő pengő lánttztal nem méri ugarját.

Szinte most beszélnek: nyeregbenn lovatok,
Fel is vagyon rakva nehéz putzikátok;
Ha valahogy tí is Keletre indúltok,
Add tudtomra, lészek én jó Kalaúztok.

A' *Bátskai* síkot szinte *Orsováig*,
Temesi Bánságot *Trajánus'* hídjáig,
Duna' két oldalát *Erzsébet'* tornyáig,
Úgy esmérem, mint a' tsárdákat *Buddáig*.

Jász Vásárhelyt mondják a' guga el lepte,
Hogy a' sok Töröket Moskákat meg szökte,
Osmán, a' frigy tévő sereget el vitte,
Egy tölgyes erdőbenn meg telepítette.

Vagy aluszik, vagy nem, *Prussus* néz *Dantzkára*,
Moska veti szemét a' *Krími Tatár*ra,
Tsászárr, mint *Protector*, vágy Havas' aljára,
Nem is hallgatnak már a' handa handára.

**TARS TARSÁT INTI,
MIKÉNT MULASSA MAGÁT.**

Mivel fel függesztéd fényes sisakodat,
Hüvelyébenn tetted éles pallosodat,
Szegre akasztottad viaszkos sarodat,
Fél abrakra fogtad fegyveres lovadat:

És már végét vettéd vitézi munkádnak,
Nyugodalmat szerzél lankadt tagjaidnak,
Jó *quártélyt* rendeltél fáradt Katonádnak,
Ágyat is vettettél Zsoldos Társaidnak.

Méltó, hogy elmédet régi járására
Botsássd, vándoroljon *Parnassus* ' tájára,
Hagyd, akadjon ottan kútak' forrására,
Melylyekből vers folyjon *Flaccus* ' nótájára.

Múzsák is szeretnek árnyékos erdőket,
Útálják a' pusztá zánótzos mezőket,
Kedvellik leg inkább a' vizes völgyeket,
Mivel gyakran szokták mosni szűz testeket.

Nymphátskák is inkább tsergő patakoknál
Ősz felé mulatnak mohos kő sziklákánál,
Ha azért ezekhez akadtál *Szklenónál*,
Telemak ' módjára danolgass azoknál.

Híres a' Szép Nemről *Besztertze* ' vidéke,
Szőke Nemzetségnek ott vagyon a' fészke,
Tsínos Gyermekeket szül *Garam* ' melylyéke,
Hajdant mulatságnak *Radvány* vala széke.

Itt *Vénus* Mamátskánk járt fehér szoknyábann,
Kis *Cupido* pedig kurta kankótskában,
Azért az idegent vigyázatlanságbann
Tsak hamar meg tsalták, 's vitték kamarábann.

Ha tehát sétálgatsz a' *Garam* ' partjára,
Mosónéknak ne nézz patyolat tzombjára,
Ne talám vigyenek az Arany Bányára,
'S szíved' szabadságát fel tegyék próbára.

Tót Lyánkák fris vízzel mossák artzájokat,
Természet pirosra festi ajakokat,
Posta nélkül tsalják sutra Mátkájokat,
Lassú katzagással ámítják azokat.

Ezeknél is lelhet elméd édességet,
Ártatlan mulatást, víg gyönyörűséget,
El higyd, hol Jó Barát mutat szívességet,
Tsak azon helynek kell adni elsőséget.

TÁRSA' VERSEIT DÍTSÉRI.

Társ! néked a' *Múzsák* szüntelen tsevegnek,
Akár hová fordúlsz, veled járnak, kelnek,
Most víg, most szomorú nótát énekelnek,
Gyönyörű koszorút játszodva készítenek.

Mondd meg, hogy győzheti' elméd vándorlását,
Naptól a' hold alá sebes tsavargását,
Nem unta e még meg képek' mázolását,
Melyly Szűz támogatja kezed' rajzolását.

Minap *Arcadia* ' szélére vezettél,
Régi Vitézekkel meg telepítettél,
Sok jó Királyokkal engem' esmértettél,
Nyájas mulatságot barlangnál szerzettél.

Alig hogy le tettem zomántzos kardomat,
Kezdem építeni hantból hajlékomat,
Mindjárt el rontottad fel tett szándékomat,
El bontád már kezdett víg mulatságomat.

Melyly meszsze hordoztál tudós írásoddal?
Tudod, *Haemusnál* is valék Hajósoddal,
Tróját is meg jártam Hertzeg Aszszonyoddal,
Carpatust meg másztam jövődő mondóddal.

Keve ' fiainak zanótzos hazáját,
Mekábann Mahomet ' teteme' ládáját
Meg mutatád, hallám Ómárnak zsoltárját,
Ím' végre meg nyitád Menynyeknek kapuját.

Menjen, kinek tetszik, *Pater Sajnovitstsal*,
Vizsgálni a' napot, hogy birkozik Kossal,
Én veled szüreten maradok *Bacchussal*,
Végezvén tovább is mehetünk *Vénussal*.

Nem bánom, járjuk meg a' föld' kerektségét,
Tsapjuk evezőnkkel tengerek' mélységét,
Vizsgáljuk természet' titkos mesterségét,
Dítsérjük Alkotó' tsodás kegyességét.

A' tsillagos égről szálljunk föld' gyomrábann,
Az embert nézzük meg tükrös palotábann,
Onnan fordúljunk le mázolt kosarábann,
Vizsgáljuk tetteit tündér formájábann.

El megyek te veled az *Antipodákhoz*,
Ha tetszik, hajózik szinte *Kámtsátkához*,
Tsólnakom' ki kötöm *Hercul* ' oszlopához,
Ilyly írást ragasztok egyik oldalához.

Itt vólt két Jó Barát, a' világot járta,
Embereknek tettít szándékit vizsgálta,
Sok nyomozás után mind kettő meg látta,
A' mit Zsidó Király vénségbenn kiálta.

Azért a' *Fernei* Böltshözz vissza tértek,
Genevai Tónál egy ingre vetkeztek,
Az öreg emberrel egy nótát kezdettek.
Jankójával sokszor sírtak és nevettek.⁴⁰

⁴⁰ *Jean qui pleur, et Jean qui rit. Voltaire.*

TOKAI SZÜRET.

Kellemetes képet festél Hegy' aljáról,
Őszi mulatságok' vidám tanyájáról,
Apellesnek vetted talám vászonyáról,
Vagy *Rubensnek* rézbenn metszett táblájáról.

Mint írad, úgy láttam *Bacchusnak* sátorát,
Hogy kelt fel, hogy törle szemét és pofáját,
Mint dörmölt, ásított, mint húzta derekát,
Hogy nézett hegyekre bigyesztvén ajakát.

Láttam, hogy érte el seregét szedőknek,
Kik hátra tekintvén majd el rémülének,
Vizes levelek közt titkon nevetének,
Tréfából nevezvén Kartsu Legénykének.

Zsuzsi szóllt Örzsének: nézd Mátka, a' tzombját:
Rózsai kis Katival szemlélte tomporát,
Mindkettő egyszer 's mind el tztizantá magát,
Hamar fordulásbann meg látván lódingját.

Piros posgás Szűzek, kik éjjel dőzsöltek,
Harmat' száradtáig oda enyelgettek,
Tsüggő emlőjökkel ők is fel érkeztek,
Tsomoszló Társokkal szedéshezz kezdettek.

A' pászta' szélébenn láttam Szép Anyánkat,
Ki fiának adá a' mérges nyilakat,
Melylyel szokta ölni a' vad *Cassandrát*,
Sebhetni sanyarú életű *Cátókat*.

Illett feketeség gyenge termetéhezz,
Súgár, kartsu, nyúlánk, vékony teteméhezz,
Nem férhettem közel egyéb szépségéhezz,
Göndör barkájához, sem lentse szeméhezz.

Azt mondják, miolta *Vulcán* el jegyzette,
Szökeségét a' vas hámorba vesztette,
Párisnak kedvéért egyszer elől vette,
Az égi *Dámákat* mikor ingerlette.

Szememet ragadta tsak külső formája,
Fehér patyolatból volt kettős szoknyája,
Fekete selemmel varrott gallérkája,
Szőrös botskorkája, tarka harisnyája.

Kondor Fiatskája fel ment a' töltvényre,
Le ült a' Pásztorok' vígyázó helyére,
Kerepelt nótára Szedők' örömére,
Paritytyáját hányta rigók' seregére.

Azonbann bé fordúlt Pásztor' gunyhójábann,
Tegzét el készíté ijastól markábann,
Bal lábát támasztván küszöb' oszlopábann,
Három nyilat lökött *Bacchus*' oldalábann.

Láttam, hogy el düle ordító szavakkal,
Sebét bé kötötték ruha darabokkal,
Szekerét húzatták fene pardutzokkal,
Fel tolták reája támasztó rudakkal.

Egyszer 's mind meg verték a' zörgő dobokat,
Fútták a' retsegő hangos trombitákat,
Nyírfa seprűs Szüzek bugyor putzikákat
Szedvén a' táborbann bonták a' konyhákat.

Lepleket fel szedvén nagy hosszú rudakra,
Erős *Faunusoknak* fel adák vállokra,
Vén *Szilent* fel tolák konya szamarára,
Vert had el indula *Ganges*' oldalára.

Vénus is fel hágott arany szekere,
Kit két Galamb hozott a' *Mezsdje*' szélére,
Kis Fiát ragadván fel tevé térdére,
Gyeplőt és korbátskát adván a' kezére.

El tűnt, 's Erdély felé látszott útját venni,
Együgyű szerelmet szívekbenn sejteni,
Oda többször is ment búját felejteni,
Katzki mulatságot fiának szerzeni.

Mert mondják, van Nemzet *Csíki* Havasokbann,
Régi *Dácusoknak* mohos barlangjokbann,
Ki Nemes Hazáját látván zürzavarbann,
Jó erköltsöt hozza ezen tartománybann.

Ez idegen vérrel még nem keveredett,
Noha sok népekkel hartzolt 's verekedett,
Jó Nemzet szüntelen arra törekedett,
Tisztán maradhasson vérbéli eredet.

Nem nagy, se nem fényes nálok a' Nemesség,
De van férfiakbann vitézi erősség,
Aszszonyoknál kedves a' szemérmesség,
Szabad Személyeknél betses a' szüzesség.

Ezekhez hát *Vénus* néha le érkezik,
Vélek forrásoknál erdőn mulatozik,
Juhotskáknál gyapjút fony, és nevetkezik,
Sokszor barlangjokbann Fiával férkezik.

Együgyű játékot kezd pislogó tűznél,
Batutát tántzoltat hold' fényességénél,
Ha *Fitsúr Fátáját* vezeti kezénél,
Mosolyog, 's meg lesi bikfa töviskenél,

El hagyom! nints kedvem képeket festeni,
Pirost feketével jól egyelíteni,
Te tudsz tsak egyedül színt színnel keverni,
Lelketlen dolgokat eleveníteni.

ÉLETE' MÓDJÁNAK VÁLTOZÁSÁRÓL.

Te, ki nékem hajdant *Zobor'* oldalából
Víg verseket küldél *Násó'* *tomusából*,
Szerelmet danoltál *Voltér'* *kótájából*,
Hartzokat harsogtál *Márónak* sípjából.

Mondd meg, hogy, 's mint esett, hogy Mátyus' földében,
Tótok közé jutván friss Vágnak mentében,
Nyájas szó már nem jön furtsa leveledben,
Fetskendő gondolat nints pennád' végében.

És engem', kit szöttek veled egy bordában,
Jó példáddal ragadsz lelki buzgóságban,
Emelvén szívemet *Mójses'* írásában,
Részeltetsz *Tserei'* szent Zsolosmájában.

Bizony nagy változás! méltó is jegyzésre,
Így lévén meg hajlok én is a' térésre,
Nagy keresztet vetek *Paphos'* szigetére,
'S veled el indulok Golgota' hegyére.

Keressük meg ottan Igazság' Mesterét,
Reménylem, meg leljük Emberek' Vezérét,
Mellőzvé a' világ' habozó tengerét,
El érjük Illésnek lángoló szekerét.

Ugyan is más tzelja mi lehet Embernek?
Hódítani szükséges a' jó Keresztyénnek,
Véget is kell vetni hívságos életnek,
Nyomára akadván Nemesebb Lelkeknek.

Ne irtózzunk, vagynak sok elől járóink,
Lésznek minden nyelven csoportos társaink,
Ilylyen változásban vagynak sok példáink,
Szint' ezt tselekedték mi régi eleink.

Ille ego, qui quondam! mondani nem újság,
Monda ezt *Salamon*, mert minden csak hívság',
Idővel változik ifiú bolondság,
Későn 's csak ősz főre jön lassú okosság.

Nézzd *Racint*, *Gyöngyösit*, *Miltont*, *Horatiust*,
Násót, nem *Romait*, hanem *Tomitánust*,
Ifiú *Gyöngyösi* írt *Murányi Vénust*,
Racin legény korbann adá *Hyppolitust*.

Keressük fel *Milton'* vesztett alma fáját,
Mondjuk el *Gyöngyösi'* Rózsa Koszorúját,
Jézus' Társainak bútsúzó nótáját
Kezdjük, és danoljuk *Loyola'* ódáját.

A' SZERENTSE.

Minap a' Szerentse ki jött az udvarból,
A' Bétsi Bástyákon sétált unalomból,
Hányá veté szemét tolyongó tsordából,
Kire háríthatná kintsét tárházából.

Már régen javait zárva tartogatta,
Múló ajándékit nagy halomba rakta,
A' népet tsak ingó reménynyel táplálta,
Kire 's mint hinthetné, a' jó időt várta.

Szép nap volt, mint szokott György Vitéz' havábann,
A' Bétsi henye nép nem marad honynyábann,
Ki kelt a' Bástyára tzifra subájábann,
Téli göztől fejét szellőzé jártábann.

Nagy, Kis Úr, Pap, Polgár, udvari Kényesek,
Marquis, Bárók, Grófok, Hadi Fő 's Al Tisztek,
Patyolatos Nemből Özvegyek és Szűzek,
Mind rútak, mind szépek ide sietének.

Nintsen virágos kert széles e' világban,
Ki ezen színezést haladja módjábann,
E' tárházaz szemnek tetszett valójábann,
Érzékenységét itt nevelé javábann.

Mint midőn a' szelek tengeren játszanak,
Tajtékos habokat öszve taszigálnak,
Erősebbek gyengét nyomnak és hátrálnak,
Jönnek, mennek, fogynak, nyólnak, 's hanyatlanak.

Úgy itt külön rendű tarkázott Polgárság,
Vegyes csoportokra osztatott Társaság,
Dagad,' apad, halad, nyöl, múlik Sokaság,
Meg újul úntalan bokros zavarodtság.

Szerentse e' tengert pislogó szemekkel,
Vizsgálván sokáig lassú lépésekkel,
Nyomot veszt, meg vegyül esméretlenekkel,
Közép rendből való tisztas emberekkel.

Alacsony ház vala árnyékos szegletbenn,
Három zöld fa nyúlt fel falaknak mentébenn,
Hosszasz lóztát tettek azoknak tövébenn,
Házi Gazda itt ült fel duzzadt kedvébenn.

Íme meg szólítja, a' kik közelítnek,
Kínálja, ha tetszik, melléje ülnének,
Véle a' víg napon itt örvendeznének,
Ragyiva népekre jó kedvvel néznének.

Ki szép! úgy mond, látni e' boldog sereget,
Kintsbenn gazdagságbann tántorgó felleget,
Bizony méltó nekünk áldani az eget,
Ki közinkbe hinté e' fényes bőséget.

Íme minden szemből az öröm ki tetszik,
Vígság, elégedés, artzákan mint játszik,
A' gond, buslakodás homlokon fejtőzik,
Komor kedvetlenség tsak kevesen látszik.

E' boldogság jele Bölts Uralkodásnak,
Utolsó prábája jó rendű Tanátsnak,
Tsalhatatlan oka helyes Országlásnak,
Mérő serpenyője Menynyei Áldásnak.

Úgy van, meg szállamlík lótzának végébenn
Egy Öreg, mosolyog Gazdának szemébenn,
Vaj ki! nyílás volna emberek szívébenn,
Úgy mond, ítélnéne mind ezek' fejébenn.

Sok nehéz sohajtást titkol víg ábrázat,
Szegénységet fedez fényesebb ruházat,
Rejtetik mindentől a' hiba 's gyalázat,
Fris tekintet, szép szó, tsak külső pártázat.

Édes mosolygása sok piros artzáknak,
Szívet sebesítő kláris ajakoknak,
Fedező lárvája mardosó átkoknak,
Nem jele; festéke tetsző vidámságnak.

Esmérem, ki imént el mene gögösen,
Tzifra tselédjével lépdegélt pipesen,
Ama' görbe Kalmárt köszönté kegyesen,
Erszényét imádja, 's nyegi keservesen.

Nézzétek, mint adnak utat e' Nagy Úrnak,
Még futójának is mi képen bókolnak,
Vélnétek, jó szívvel mind ezek hódúlnak,
Félik, 's nem szeretik, tsak azért hajúlnak.

Minap kitsiny sorsból nagyra emeltetett,
Fényes születésűk' elibenn tettetett,
Ő ugyan egynek is még eddig nem vétett,
Tsak azért gyűlölik, hogy így fel vétetett.

Ezer közt nehezen találunk tsak egyre,
Ki panaszt nem tenne a' vak történetre,
Ki maga sorsával egyezne végtére,
'S ügyét támasztaná Menynyei Felségre.

Ez mátkáját szidja búsult haragjábann,
Ez férjének vétkét harapja magábann',
Mind kettő forralja mérgét a' gyomrábann,
Boszszú állást rejtven szív' kamarájábann.

Nem mondom mind, de több e' díszes seregbenn,
Ki sorsát átkozza keserűségébenn,
Van itt sok száz, ki fogy édes reményébenn,
Jót nem látott soha, már juta vénségbenn.

Ritka, ki magának egyenes bírāja,
Ritkább, kit nem ragad csoportnak példája,
Mást belől, mást kívől mutogat artzája,
Van a' fedezésnek látszatos példája.

Tsak hibás ítélet vethet a' Felségre,
Ennek szíve nyitva van jótévőségre,
A' panasz egyedül lehet szerentsére,
És az ő garázda rendetlenségére.

Menynyi sok érdemet Szerentse el titkol,
A' Jókra fekete 's bal híreket kohol,
Gazdagra több kintset 's tisztséget pazarol,
Szegényeknek hátán tapodván kóborol.

Ő köti szíveknek páros egyességét,
Ő bontja továbbra azok' tsendességét,
Ő szerzi a' Jókra Nagyok' gyűlölségét,
Vezeti sorsoknak egyenetlenségét.

Fel veszén részegest bársony hintójára,
Déltség', buját, korhelyt fel fog a' szárnyára,
A' kevélyt, horgászót ülteti jobbára,
A' szelíd érdemet tolja taligára.

Fényesebb erköltsnek el rendelt jeleket',
Tsillagot, pántlikát, 's arany kereszteket
Tsak vaktábann osztván, a' jobb embereket
Le veri: így tsalja a' fejedelmeket.

Nem rég mulatságot szerzett a' Táborbann,
Játékot indíta *Mársnak* Sátorábann,
Fel öltözött lopva fényes pántzéljábann,
Tisztet, bért, jutalmat kevert sisakjábann.

Így sorsra botsátván Vezéri páltzákat,
Ezreket, Százakat, Kapitányságokat,
Több e' féle Hadi Nagy Méltóságokat
El osztott, 's okozott ezer panaszokat.

Mert ő nem tekintvén régi érdemekre,
Sem tett szolgálatra, sem a' vett sebekre,
Történetből emelt sokakat Tisztségre,
Több fizetés, több kontz jött al emberekre.

Ezt hallván Víg Gazda fejét tsóválnagga,
Két köhentés után Szerentsét átkozta,
Más napra beszédjét erről hallasztotta,
Hány óra? Uraim! tsak azt tudakozta.

Szerentse pediglen bútsúzván Társaktól,
Pirúlt ábrázattal el válék azoktól,
Szapora lépéssel le szállott bástyáról,
Vegyes ítéletet szerezvén magáról.

JÖVENDŐLÉS, HA NEM HIBÁZ.

Vígan, Keresztyének! az új esztendőbenn:
Az Isten, ki lakik a' fényes egekben,
Le szállott a' földre e' végső időkbenn,
Hajlékot választott Királyok' szívébenn.

Látjátok, nem azért öntik az álgyúkat,
Hogy azzal bontsanak erősebb várakat,
Nem azért fogadják a' zsoldos hadakat,
Hogy azzal rontsanak roppant táborokat.

Törvényes Igazság, Szeretet, Böltesség
Téski a' frigyeket, nem buta Írigység,
Íme már az erőt el nyomja Kegyesség,
Mondjátok, mikor ment ilyly nagyra Szelídség.

Most kötik *Jaszibann* Töröknek kezeit,
Ki sokáig dúlta világ' jobb részeit,
Most vetik szorosabb határbann ereit,
Ne lobogtathassa ezentúl tüzeit.

A' Fő Pap Rómának meg nyitja Kapuját,
Melylyen bé hordhassa vegyes gabonáját,
Konkoltól tisztítja el fajúlt búzáját,
Örökös Gazdának rakja garmadáját.

Már az Ur' útait gyorsan egyengeti,
A' rögöt, a' követ félre hengergeti,
Harmatos mezején nyáját legelteti,
A' tévedt juhotskát vállán emelgeti.

Ő lesz, ki aklától a' vad farkasokat
El űzi, és rendel szelíd Pásztorokat,
Kik téjjel meg kenik kisddek' szájokat,
Ígével táplálni fogják a' Nagyokat.

Ő alatta meg lesz a' kívánt egyesség,
Kit óhajt szívéből egész Keresztyénség,
El tűnik elmékből setét Eretnekség,
Meg újul Szeretet, bé telik Reménység.

Egyházi Világi Vezéri Népeknek,
Kintsért, földért, hírért már nem verekednek,
Egyes akarattal arra törekednek,
Mikép boldogságot népre terjeszsenek.

El hagyta a' minap Tsászár palotáját,
Bétsbenn felejtette fényes koronáját,
Szegre függesztette királyi páltzáját,
Rongyos jobbágyának meg szállá gunyhóját.

Szentelt kezét veté az eke' szarvára,
Mutatá, mi szükség embernek javára,
Együgyű parasztnak vígyáztván szavára,
A' Kevély Nagyokat hitta példájára.

Ki vezette ugyan mezőre hadait,
Nem hogy szomszédoknak dúlja határait,
Vagy hoszszú pórázra kötözzé rabjait,
Tüzevel gyújtsa fel háború' lángjait.

Hanem hogy mutassa pártos nemzetségnek,
Mi ereje vagyon, hatalom' 's fegyvernek,
Mikor betse el vész népnél a' törvénynek,
És Ország ellene jár Fejedelmének.

Bé tölt, miről szóllott a' mesés régiség,
Emberek között fog jární az Istenség,
Trónusáról le száll Királyi felsőség,
Jobbágyival társas lesz fejedelemség.

Le teszik a' drága köves koronákat,
Lemes vasnak verik majd a' kópiákat,
Ökörért tserélni fognak paripákat,
A' hegyes törökért vesznek tsoroszlyákat.

Ne menjünk tsodálni *Arcades'* völgyébenn,
Miképpenn öltözik Nagyság Kisdedségbenn,
Hogy változik erős Vitéz Szelídségbenn,
És él a' Pásztorral Király egyességbenn.

Nap nyugati Tsászár el hagyja lakását,
Mint más *Diogenes* meg gyújtja lámpását,
Embert keres, járja hívságos várasát,
Dús gazdag Uraknak hágja garáditsát.

Nem régen meg járta népesebb országát,
Közelebbről nézte szegénységnek sorsát,
Kebelébenn szedte nyegését, sírását,
Éhező községnek osztata pogátsát.

Ím *Solon*, *Lycurgus*, Moskában sétálnak,
Együgyű nemzetnek törvényeket szabnak,
Fő ditsőségére van Nagy Katalinnak,
Hogy mása lett híres *Justiniánusnak*.

Anyja tehát ő is fő hajtó népének,
Mivel már tágítja lántzát bilintsének,
Többítője lesz ő sok gyönyörűségnek,
Kiről íze sem vólt éjtszak' vidékének.

Ha Vazáknak Vére le teszi hatalmát,
Ölébenn fogadja mint Atyja Országát,
Társnak nem Királynak neveztetí magát,
El érte *Svecus* is földi boldogságát.

Nagyobb ez *Marmontel*' tudós Meséjénél,
Baucis' *Filémonnál* tett vendégségénél,
Ott egyszer ült Felség szegény' ebédjénél,
Vaza örök lakást vett jobbágy' szívénél.

Tsak te, szegény Lengyel! hartzolsz szerentséddel,
Meg vetésbenn jöttél pártos fegyvereddel,
Mert bántál Királylyal mint ellenségeddel,
Le vagy verettette már Nemességeddel.

Ne félj, meg szabadúlsz, tegyd le fegyveredet,
Trónusábann leld meg Jó Fejedelmedet,
Változtasd jobb módra büszke törvényedet,
Barátsággal öleld erős Frigyesidet.

Jobb Sasoknak éles körmébenn akadni,
Mint tsalmás Töröknek ló farkát imádni,
Sasok kis madarat nem szoktak rontani,
Török Szabadságot, 's Oltárt fog bontani.

Kövessed nyomdokát határos Nemzetnek,
Ki szedi gyümölsét áldott Békeségnek,
Kóstita ez súlylyát Török segítségnek,
Nem régen múlt oka keserűségének.

Most vagyon kezdete Arany' Századának,
Tsászárok Atyjai lettek Országoknak,
Királyok Társai a' Jobb Polgároknak,
Urak Osztályosi szegény Jobbágyoknak.

Kitsiny hibája van első Rendelésnek,
Kit az Örök Isten tett az Embereknek,
Közös lesz föld' 's tenger' gyümöltse élőknek,
Békés Atyafia lesz Nemzet Nemzetnek.

TÖRÖKKEL VALÓ ÜTKÖZET' KÉPE.

Látom már lélekben az erős hadakat,
Hallom a' retsegő dobot 's trombitákat,
Úgy tetszik, szemlélem a' fényes kardokat,
Mikép szedegetnek pamukos tsalmákat.

Itt sereg sereget nyom lassú lépéssel,
Ott lovas gyalogot kerget ígetéssel,
Az álgyúk egymásnak felelnek zengéssel,
Szárnyakan hartz újul sűrű tüzeléssel.

Rendetlen de sűrű csoportos sokaság,
Ázsiai népből öszve vert lovasság
Meg sejdíti, hol van a' gyenge gyalogság,
Bé tsap, és előtte haboz a' bátorság.

Ki tolja helyéből az erős rendeket,
Fel fűz kópiára le vágott fejeket,
A' Vezér meg látván ilyly veszedelmeket,
Segítségre botsát vasas vitézeket.

Ezek meg állítják tzáfolva társokat,
Bé dugják szablyával a' tágult utakat,
Nyomják erős renddel az elől járókat,
Meg fordítják végre a' Musulmánokat.

Szalad az ellenség, támad nagy kiáltás,
Iszonyú két fél közt itten a' vér ontás,
Fegyver' tsörgésével vegyes a' visítás,
Hol lett a' nyereség! hol jobb a' rendtartás!

FÖLD INDULÁS BÉTSBENN.

Mit hallok? meg rendült a' föld Ausztriábann,
Tornyok ingadoznak Béts' tartományábann,
Tűkörök mozognak tántzoló pajtákban,
Tűz, vagy fojtott szelek zúgnak föld' gyomrábann.

Pater Hell tubusát az égnek szegezte,
Nevton ' *Systemáját* elejébenn tette,
Barometromát is gyakran nézegette,
Honnan jön a' veszély, gyorsan keresgette.

Egek felett vagy on árn a' nagy erősség,
Ki ellen nem állhat a' földi böltseség,
Onnan jön emberre öröm 's keserűség,
Onnan bizodalom 's egyéb gyönyörűség.

Az, a' ki markábann szorítja az eget,
Újára függeszté a' tengert, a' földet,
Az ád, az küld reánk rettentő jeleket,
Így húzván magához el fajúlt szíveket.

Tudósok' Serege a' vak történetnek
Tulajdonít mindent, 's a' nagy természetnek:
Meg lehet: de oka van ilyly eseteknek,
Melylytől az emberek ilyly szörnyen rémülnek.

A' farsangos tsorda hívság' kebelébenn
Buja tüzet hörpölt gerjedő melylyébenn,
Dögös lehelletet fűj község' szívébenn,
Halálos mérget nyújt aranyos tsészébenn.

Ha elől jön *Novér* vitézek' tántzával,
Római mesékből szövött tsatájával,
Bétsi nép nem gondol Sodoma' lángjával,
Tréfát űz Bírāja' 's Ura' hatalmával.

Jó Társ! ne kövessed ezek' tanítását,
Fodros eszelőknek vesd meg tsábítását,
Király *Próphétának* tartsad szép mondását,
Mert tsak az Úr őrzi Szelídek' várasát.

Alkotó az Ura egész Természetnek,
Ő igazítója öszve tett részeknek,
E' nélkül meg akad mozgása mindennek,
És *elementumok chaosbann* sülylyednek.

A' HALDOKLÓ HATYTYÚ.

Haldokló Hatytyúnak végső keserveit
Meg hallván, bús szívvel könyveztem könyveit:
Halál kéresemre ölő eszközeit
Le rakta, 's hosszabbra nyújtá esztendeit.

ÁRTATLAN FALUSI ÉLETNEK ÁBRÁZOLÁSA.

Jól képzéd, Barátom! tavasz' nyílásával,
El szunynyadt természet' fel támadásával,
Pestet oda hagytam büszke polgárjával,
Házamhoz repültem együtt a' gólyámmal.

Itt, hol a' természet együgyűségébenn
Látszik, 's nem fedez kint gyönyörűségébenn,
Nyugszom én, de elmém nints tsendességébenn,
Az embert vizsgálom tévelyedésébenn.

Nem győzőm tsodálni, hogy nagy várasakbann
Nagyobb a' romlottság, mint rongyos falukbann,
Az is tsoda nálam, hogy a' nagy urakbann
Kevésb' jót találok, mint rongyos pórok bann.

Nézem Királyoknak pompás fényességét,
Nagyságát, erejét, féltő ditsőségét,
Papi Fejedelmek' szomorú szentségét,
Közelről ezek is el vesztek szépségét.

Választott Nemzetek' Kegyes Vezérlőjét,
Menyny' 's pokol' kültsának erős Őrizőjét
Vizsgálom, melyly bajjal tartja menynyegzőjét,
Minő erőszakkal őrzi Szeretőjét.

Fáradtságos nagyság népet kormányozni,
Nemzetet, országot törvény alá hozni,
Nagy baj a' világi javakkal osztózni,
Még nagyobb ok nélkül népet ostorozni.

Kegyetlen kín forog azoknak melylyébenn,
Kiket hívság ringat arany böltsőjébenn,
Talám szempillantás nintszen életébenn,
Melyly örömet adna fáradt elméjébenn.

Az én vén méhészem fáknak árnyékábann,
Nem tudván, mit tsinál *Stakelberg* Dantzkábann,
Nem gyötrődik, télre jut e Asztrakánbann,
Jobb kedvvel sétálgat mint Pápa Rómábann.

Nyugott elméjével ha reggelt el érte,
Tudván, hogy tegnap is senkit meg nem sérte,
A' Menynyei Atyát ma is arra kérte,
Küldje el Angyalát későbbenn ő érte.

Nem látván még soha álgyú' lobbanását,
Nem látván két élű fegyver' tsillámlását,
Nem hallván Sándornak buszma vándorlását,
Józan szívvel várja napja' hanyatlását.

Holott téged' 's engem' Hazánk' dolga rémít,
Most ditsóság, most a' szerelem háborít,
Jobbról a' félelem, balról kétség szorít,
Reménység, vándorló szerentse tántorít.

Ő pedig gunyhója' füstös oldalábann,
Barna *Chlorisának* ülvén irányábann,
Dúdol, *projectumot* nem főz bográsábann,
Meg marad bölts *Horátz'* agg *systemájábann*.

Boldog! ki távozik nehezkés dolgoktól,
Kinek függni nem kell gyémántos nagyoktól,
Kinek békesége lévén szomszédoktól,
Enni inni nem kér gyilkos orvosoktól.

Ilylyen, 's több e' féle ki tsapott mondások,
Sanyarú *Spartából* származott szállások,
Tetszik, hogy ritkébbak a' víg tálalások,
Melylyet szülni szoktak kerti újulások.

Mosolygó szemekkel bár nézzek táblákra,
Abbann külön színnel bimbózó rózsákra,
Vessek tekintetet bokros gyümölts fákra.
Elmém' nem bírhatom vígságos nótákra.

Lelkem nem találván ebbenn elégedést,
Gondolatbann keres édesebb szélylyedést,
De belső rejtekbenn látván veszekedést,
Zokogja a' földi lármás vetekedést.

Ha öszve jön velem *Phillis* a' forrásnál
Hajnalbann, 's meg leljük egymást az akolnál,
Siralmas nótátskát zengünk a' tanyánál,
Bánkodva mulatunk *Dídó'* barlangjánál,

Átkozott vólt! a' ki *Pándóra'* ládáját
Fel bontá, 's meg nyitá sok zárú fiókját,
Onnan hullajtották emberek' sok baját,
Abból ereszték ki ezer galibáját.

Tűrjük sorsunk' zsoldját! így van a' végezés,
Nintsen más orvosság, nintsen védelmezés,
Embernek élete nagy kínos lélekezés,
Fájdalmas küszködés, örök ellenkezés.

TOKAJBANN VALÓ ÉRKEZÉS TÉLEN.

Hol régenten *Bacchus* jöven Indiából,
Meg szállott nyugodni fárasztó útjából;
Hol halálos sebet mérges paritytyából
Veve, 's vissza tére' *Vénus* ' hagyásából.

Ott vagyok, 's képzelem a' szőlős dombokat,
Tokaj' hegye körül fel kelő ormokat,
Most a' szomorú tél bé fedte azokat,
'S rejti szemeimtől víg ábrázatjokat.

Nyugszik a' természet, jég fedez vizeket,
Hó fehérségével bé lepett réteket,
Zúz, és fonynyasztó dér borít ligeteket,
Homályos köd fekszi a' szép vidékeket.

Vetem szemeimet tsavargó Tiszára,
Büdös Bodrog' vize' lassú patakjára,
Hányom az elmémet tekergő útjára,
Gondolattal megyek ezeknek partjára.

Már mély örvényekbenn fekvő bálványokat
Lántzokon srófolom, 's húzom az ágakat,
Szigonyokkal tolom az akadályokat,
Itt nyitok, itt töltök iszapos fokokat.

Nagy dolog! ilyly kitsiny embernek vállára
Ki rakott ilyly terhet? nem fér a' hátára:
Átkot mondok Huszti' bölts *projectumára*,
Magambann ítélem *Algíri* gályára.

Boldog Isten! minek e' munkás fáradság?
Meg fonynyad e' miatt sok ezer parasztság,
Bátor hajózásból jöhet sok gazdagság,
Úgy tartom, nem ebbenn áll igaz boldogság.

Meg engedem, Anglus száll Tokaj' tájára,
Az édes italból fel rak gályájára,
De ő majd tsipkét hoz Aszszonyink' búbjára,
Drága árt fog vetni tsetsés portékára.

Mí tőlünk el viszi a' haszonra valót,
Sok entzenbentzével tsalja a' pazarlót,
Utóbb majd jobbágyunk meg veti a' sarlót,
Hajós lesz, 's nem fogja meg jární a' tarlót.

Itt vagyon közöttünk a' nagy vetekedés,
Ilik e Magyarhozz tsalfa kereskedés,
Mivel ebből jöhet erkölts vetemedés,
Mit mondasz, mire megy az ilyly vetélkedés?

Zemplin, Bereg, Ungvár, Szabolts Vármegyében
Van pénz, van eledel, van bor a' pintzében,
Mi kell több? mért vesse életét kétségben
A' Magyar, hogy több pénz jőjjön erszényében?

Ha kitsiny határbann szívét szoríthatta,
Magábann a' nagyra vágyódást fojthatta,
Kints szerzéstől józan elméjét el vonta,
Vélem, boldog sorsát ilyly Magyar meg fogta.

AZON ÚTAZÁSRÓL.

A' munkás hangyátska téli viskójábann
Bé vonódott immár, 's nyugszik zsombikjábann:
Engem' pedig bal sors sok malmok' kárára,
Kerget sebességgel Homonna' tájára.

Ung, Bodrog, Latortza, Labortz, és Hanajna,
Szamos, Tisza, Kőrös, a' Maros, és Kraszna
Tőlem várják, hogy lesz ez utánn folyások,
'S merre engedtetik szélylyel bujdosások.

UGYAN AZON ÚTAZÁSÁBANN GERJEDETT ÉRZÉS.

Mint hajdant *Columbus Christoph* sajkájával
Tzirkálván a' tengert, mérte tsáklyájával,
Végre új világra új népre akadott,
Kiknél fáradságos munkától nyugodott.

Úgy én is jó remény' fejében hajómat
El oldám, botsátám szélnek vitorlámat,
Bízván, olyan partnál vetem vas matskámat,
Hol meg jutalmazák kétséges munkámat.

Nintsen arany gyapjú Tiszának mentében,
A' milyen tartatott *Colchos'* szigetében,
Helena sints talám Munkáts' vidékében,
Ki tüzet gerjeszsen vén hajós' melylyében.

Nem keresek üstöt, aranyt, 's drága követ,
Úgy tartom, gyöngy nélkül a' világ el lehet,
A' kints, a' gazdagság sok embert el veszthet,
Más az a' mi után nemes szív eredhet.

Tehát tsak *Aenaeást* követem útjábann,
Hajózok el áradt vizeknek folytábann,
Didót nem keresem özvegy hajlékábann,
Calypsót kerülöm mohos barlangjábann.

Fel, vagy alá úszok zavaros habokon,
Sebes patakokon, vagy nádas lápokon,
Rólad emlékezem fűzfa furuglyákon,
Neved írva vagyon homokos partokon.

KERESKEDÉSI GONDOLAT.

Hátra hagyád tehát *Gibraltár* ' szorosát?
Meg nézted, vizsgáltad *Indostán* ' lakosát?
Hajódat ki húztad *Nilusnak* partjára?
Jutál szerentsésen *Persák* ' országára?
Meg rakád gályádat szeretsen dióval,
Kakáo, *Fenili*, *Opó* ' balzsamjával?
'S Hátzeg' lakosának idegen mívedet
Bé küldéd, el végzed kereskedésedet?
Örülök, meg tértél meszsze tartományról,
Hol semmit sem tudnak Magyarok' bajáról,
És már Fő Várasnak pillangós Nagyait
Vizsgálod, mint osztják szerentse' javait.
Jól jártál, nyugodj meg *Trónus* ' árnyékábann,
Szedj fel te is gazdag asztal' morzsájábann,
Hagyj hátra Vitézlő Társakat Tisztségbenn,
Ragaszkodj Szerentse' forgó kerekébenn.

KÉT BARÁTNAK HOSZSZÚ ÚTRA VALÓ VÁNDORLÁSA.

Társ! látom, tégedet a' *Múzsák* szeretnek,
Tetszésedre sírnak, kedvedre nevetnek.
Bátor egy időre tőled el repülnek,
Tsak hamar sebesen ismét vissza térnek.
Ha le jössz homokos Rákos' mezejére,
Szállítod sereged' dombok' tetejére:
Sátorodnak szélén ők ott enyelegnek,
Koszorúkat kötnek, hadat énekelnek.
Ha fel mégy Vág mellé a' kies erdőkbenn,
Diánát keresed árnyékos völgyekben:
Ott is veled járnak tsergő patakoknál,
Szerelmet danolnak kristály forrásoknál.
Ha bé jutsz a' lármás füstös várasakbann,
Hívságot keresel tükrös palotákban:
Ott is kárpitoknak rejteztén rántzábann
Udvari titkokat súgnak alattombann.
Lépsz bátor Tudósok' gyülekezetében,
Krákogó Papoknak komor seregében:
Apolló' Társai körülletted járnak,
Jegyző táblácskára verseket firkálnak.

Szerentsés Bartsai! mit nem énekeltél,
Miólta én velem Bétsbenn esmérkedtél?
Tündér járásoddal hová nem vezettél,
Mit nem mutogattál, mire nem ébresztél?
Miltonnál fel vivél a' hetedik égbenn,
Hol Uraknak Ura lakik ditsőségben.
Artzunkra borulván fényes trónusánál,
Áldozatot nyújtánk lába' zsámolyánál.
Halandók! rettegve láttunk mély titkokat,
Rémitő zavarbann menyneyi karokat.
Mint víttak Seregek ott fő ditsőségért,
Mikép veretettek szörnyű büszkeségért.
Láttuk, mint zuhant le *Lucipher* mélységben,
Mint húzta társait örök setéségben.
Az *Édeni* kertben Ádám nagy Atyánkat,
Alma fa' tövében Éva Szép Anyánkat
Szemlélvén, sirattuk ki költözéseket,
Tudván, mi viseljük majdan ő terheket.
Sátán hogy hágtá meg pokol' torkolatját,
Miképen tsalta meg Angyalok' Barátját:
Hogy közlé kígyóval halálos fulánkját,
Mint tölté emberi nemzeten boszszúját.
Mind ezen szomorú gyászos eseteket
Vizsgálván, meg törlénk könyves szemeinket.
Le szállván sebesen *Arméni* hegyekre,

És reá akadván boldog földiekre,
Kik Pásztorok lévén az arany időkbenn,
Munka nélkül éltek szép híves erdőkbenn.
Bé térvén együgyű tsínos gunyhójokbann,
Ártatlan párokat leltünk lugosokbann:
Hol tsendes egyező társalkodásokkal,
Kies ligetekre el vittek magokkal.

O! melyly boldog vala ottan mulatásunk,
Bú 's gond nélkül való szabados lakásunk!
Melyly édes e' szelíd nép közt maradásunk,
Szent lévén és tiszta egyező vágyásunk!
Nappal a' dombokon őrzöttük nyájunkat,
Estve a' zöld mohán meg leltük társunkat.
Tekéztünk, játszottunk Pásztor Bujtárokkal,
Délbenn patakokra mentünk Húgaikkal.
Nád sípon danoltuk a' tiszta szerelmet,
Így üzénk szívüinktől epesztő gyötrelmet.
Nem vala még akkor sem Király, sem Tanács,
Kapitány, vagy Hadnagy, sem Kultsár, sem Szakács.
Harsogó trombita nem hallott világbann,
Kardot se koholt még senki a' hámorbann.
Nem is valánk rabja sok buta szokásnak,
Kit nyomorúlt ember tart uralkodásnak.
Ott Szabadság Öröm együtt ölelkeztek,
Szerelmet, vígságot bennünk ébresztettek.
O édes árnyékok! *Arkádi* dombotskák:
Hol vagytok? hol vagynak a' birke juhotskák?
Kiket vigadozva bé hajtván tanyára,
Sűrű édes tejet adtak vatsorára.
De melyly hamar el múlt ilyly gyönyörűségünk!
Mind álom: felejtjük méltó gyötrődésünk'.

Jut eszedbenn. Innend el vittél Trójához,
Bé szállánk az öreg *Anchises* ' Fiához.
És mivel már akkor a' bástyák omlottak,
A' Görög Vitézek vérbenn tántorogtak,
Szaladánk *Aenaeas* ' rakott hajójához,
Sok bujdosás után fel jutánk Rómához.

Rómához; ki osztán sok idők' jártábann
Híres és szerentsés lett birodalmábann,
Kinek egész világ jutván hatalmábann,
Már most egy Fő Papnak sínlődik markábann.
Rómát tehát láttuk kitsiny kezdetébenn,
Vizsgáltuk az után emelkedésébenn.
Néztük tovább, mikor jött fényességébenn,
Tsodáltuk leginkább öszve dülésébenn.
Itt nékem mutatád világ' bálványait,
Jupiter ' menynykövit, *Bellóna* ' hartzait,
Óriások' tettit, *Saturnus* ' dolgait,

Herculesnek botját, *Cupidó* 'nyilait.
Jánus ' templomából a' *Vaticanumbann*
Mentünk, 's keresgélünk régi Krónikákban.
Meg lelven *Kúmai Sybilla* ' Könyveit,
Ki néztük sok régi Nemzetek ' tetteit.

Ott látánk a' meglett 's léendő dolgokat,
Babylon ' zavarját, nyelvek ' oszlásokat:
Sálemi Templomnak arany boltozatit,
Zsidók ' vándorlásit, tsúfos áldozatit:
Pháraó ' szekerét, *Mojstesnek* tábláját,
Áron ' imádságát, *Dávidnak* hárfáját:
Tsodáltuk leg inkább a' *Noach* ' bárkáját,
A' Frigynek szekrényét, a' Zsidók ' mannáját:
Jordán ' patakánál világ ' Jobbitóját,
Azt a' Szentek ' Szentét, a' népek ' Bíróját.

Beljebb mentünk, 's láttuk *Zénó* ' oskoláját,
Lycercus ' törvényit, *Diogen* ' hordaját!
Socrátes ' palástját, *Ciceró* ' tógáját,
Lucretia ' kését, *Horátzok* ' dárdáját:
Achilles ' paizsát, *Sándor* ' paripáját,
Szilágyi ' sátorát, *Mátyás* ' palotáját,
Bánk Bán ' részegségét, *Zrínyi* ' vitézségét,
Görögök ' hadának egyenetlenségét:
A' bujdosó *Scythák* ' dúló csoportjait,
Persák ' győzedelmit, *Omárnak* ' álmait:
Lais ' verdigályát, *Phrine* ' kenőtseit,
Faustina ' *Drusilla* ' tsúfos szerelmeit.
Mit nem láttunk többet *Sybillák* ' versében,
Zoroaster ', *Confűtz* ', *Braminok* ' könyvébenn?

Jut eszedbenn. Innen *Tyberis* ' partjára
Ki vittél, 's fel ülénk *Tyrusi* gályára;
El jutánk a' gazdag *Smirnai* vásárra,
Bahárem ' gyöngyeit szedtük tarisznnyára.
Meg mutatád nekem *Tanaís* ' vizeit,
Pactolus ' aranyát, Nagy *Mógol* ' kintseit:
Hercules ' oszlopit, *Aetna* ' kéményeit,
Chynai bástyákat, Bihar hegy ' völgyeit.
Viszsa evedzettünk *Gibraltár* ' szorosán,
Lapponokat néztük *Páter Hell* ' tubusán.
Kerestünk erköltsöt barna *Indusoknál*,
Kintset, drága követ a' *Patagonoknál*.
Ilyly formán nints szeglet, hová nem jutottunk,
Nints nemzet, nints ország, kit meg nem vizsgáltunk.
O Társ! csak azt bánom, jutok Öregségre,
És már nem mehetek veled meszsze földre.

Mi van hátra? *Caesárt* mutattad *Pharsalnál*,
Fridriket Prágánál, *Daunt* pedig Kolinnál:
Láttuk *Eugenit* Szentai hidaknál,
Xerxest Athénásnál, *Attilát* Rómánál.
Mahomet 'ládáját *Mekka* 'templomábann,
A' Pápák' szentségét Nagy *Vaticanumbann*:
Vizsgálván tsodáltuk *Pent Virginiabann*,
Senecát ferdőbenn, *Mórust* fogságábann.

Láttuk tehát világ' sok féle lakosit,
Külön vallásoknak változó *rítusit*.
Láttunk nagy versengést menyneyi dolgokért,
Vér ontást, üldözést nem értett titkokért.
Fényes Koronától le mentünk kapáig,
A' *Vaticanumból* Basa' Haremjáig.
Tsászártól utolsó néma *Satrapáig*,
Tatárok' *Chámjától* *Seraill* ' Strázsájáig.
Régi bálványozást, újabb oltárokat,
Majd minden nemzetek' tsúfos vallásokat:
Vizsgáltuk fekete fehér *Martyrokat*,
Sirattuk emberek' fogyatkozásokat.
Királyt, Birodalmat, Törvényt, Országokat,
Népeket, Erkölsöt, Tudományt, Hadakat,
Szerelmet, Hívságot, együgyű életet,
Jó Társ! meg mutatád nekem mind ezeket.
Békeség' gyümölsét, Szabadságnak fényét,
Hadaknak erejét, Tanáts' szüleményét,
Böltseség' hasznait, Törvények' örvényét
Vizsgáltuk, 's kerestük el rejtett ösvényét.

Setét Régiségből léptünk Újságokra,
Okos Tudósoktól furtsa Bolondokra:
Láttuk Tudományok' jeles változásit,
Országról Orzágra tsodás vándorlásit.
Solontól le jöttünk szinte Kálmár Györgyig,
Braminokon által a' Piaristákig:
Horáztól Kónyihozz, *Voltértől* Ortzihozz,
Sviffittől Bartsaihozz, *Póptól* Bárótzihozz.

Ilyly formán meg járván világ' sok részeit,
Meg esmértük tovább Népek' veszélyeit:
Mint nőttek Nemzetek kitsiny eredetből,
Melyly fényesek lettek véres ütközetből:
Mikép' szállottak le drága Szabadságból,
Mások hogy keltek fel sanyarú rabságból:
Győzedelmes hadat győzött ellenségtől
Mint verettek, 's mire mentek gyengeségből:
Mikép' vetkeztek ki a' jobb erköltsökből,
Mint vesztek hívságos apró történetből.
Hatalmas *Monarchák* vándorló Népektől
Mikép' nyomtatattak tzudar Nemzetektől.

Hogy kelt fel kis Király szegénység' porából,
Mint esett le ismét gondatlanságából.

Saját Hazánknak is meg jártuk részeit,
Itt ott könyves szemmel néztük veszélyeit:
Sorsát meg vizsgálván sírtunk, nevettünk is,
Tudván, mint egyebek, változik Magyar is.
Mert Nemzetek' sorsa van Isten' markábann,
Végzéseit titkon tartja csak magábann.
Mint határát tette nagyra menésének,
Úgy tetszi idejét el enyészésének.

Már tehát nem lévén, miről beszéllegessünk,
Halgassunk, és titkon magunkbann ne vessünk:
Azon legyünk, mikép' boldogak lehessünk,
A' tengerből a' jó partra evezhessünk.
Böltsek' írásait, szű ette könyveket
Ne olvassunk, ne is tsináljunk verseket:
Mert, higyd el, fiaink nevetik ezeket,
Mint mi most meg vetjük a' régiebbeket.

Mit tsinál a' Pápa Angyal' Kastélyábann,
Második Szaniszló kies Varsavábann:
Ignázt' Társasága fel áll e Moskában,
A' Hármasszövetség bé megy e Moldvábann:
Királyt ha választ e Bosztoni Kálmárság,
Londonnal marad e sokáig Barátság:
Algír 's Madrit között lesz e háborúság,
Ne vizsgáljuk tovább, mert ez is nagy hívság.

Elég haszna leszen mi vándorlásunknak,
Sok féle zavaros gondolkodásunknak:
Ha böltsen rendelvén életünk' folyását,
Víg artzával nézzük annak el múlását.
Azonbann míg el jön éltünk' vég órája,
Hozzánk nem közelít halálnak kaszája:
Viseljük sorsunkat mások' példájára,
Szolgáljunk Köz jónak Nagy Lelkek' módjára.

Kössd fel hamarsággal két élű pallosod',
Zöld borostyán ággal ékesítsd homlokod':
Nyargalj ditsőségnek tágas piatzára,
Tégy szert nagy keresztre, habos pántlikára:
Ott, a' hol kénköves láng ereszt ködöket,
Álgyúknak zengése mozdít fellegeket,
Komor tekintettel halál' elejébenn
Sétálj, és parantsolj hartznak melegébenn.
Hol gyilkos kis kender' pislogó tűzétől
Tűz lobban, és a' föld reszket zörgésétől:
Vidám tekintettel dúlj ritkúlt rendekre,
Told meg ellenséged', ne nézz a' sebekre.
És mikor halmokat raktál holt testekből,

Sok rabot tsinálsál fegyveres népekből:
Győzedelmes Vitéz! térj meg nyereséggel,
Szedett *laurusokon* nyugodj tsendességgel.
Keress fel engemet kertem' szuglyájábann,
Meg találsz terepély vén fa' árnyékábann.
Beszéld el kérkedve gyilkos tetteidet,
Írd le tsatáidat, számláld sebeidet.
Én addig Tiszának tsavargó járását
Tisztítom, 's jobb módra rendelem folyását,
Bassorai Basa' híres mag lovától,
Paripát nevelek Hátzegi kantzától,
És módját követvén jámbor Eleinknek,
Szedem gyümöltseit együgyű életnek.

ERKÖLTSÖK' ROMLÁSÁRÓL.

Minek hozod elő *Sparta* ' Vitézeit,
Lycurcus ' 's több Görög Szentek' Törvényeit?
A' mostani élők ezek' erköltseit
Meg vetik, 's kerülük nyomott ösvényeit.

Miólta nemzetek öszve keveredtek,
Módit, ruhát, vétket egymással közlöttek,
Emberek rosztára félre vetemedtek,
Régi jobb szokások meg vesztegettettek.

Oda van hajdani tiszta ártatlanság,
Bé jött e' helyébenn színezett tsalfaság,
Valamint el fajúlt a' jobbik Magyarság,
Úgy szinte meg romlott az egész társaság.

Szép volt a' hajdani együgyű szerelem,
Édes keserűvel vegyesült sérelem,
Ha jött is hív szívre kurta kis gyöttelelem,
Annál betsesebb vólt a' vett győzedelem.

Most a' szív nem érez, mit tesz? tsak kóborol,
Nem köttetik egyhezz, sok után vandorol,
Mátka Mátkájának hívséget ha danol,
El higyd, tarthatatlan esküvést pazarol.

Te tudod, két Nem közt minő a' barátság,
Meg holt a' szemérem, el tűnt állandóság,
Gyengeségbenn merült emberi rokonság,
Utat nyitott minden bűnre szabadosság.

A' váras, a' falu, a' kastély, a' kő vár,
Mészárszék, ispitály, bólt, klastrom, 's az oltár,
A' Paraszt, Katona, a' Nemes, Pap, 's Polgár,
Mind el vetemedett, 's ez bezzeg a' nagy kár!

MIKOR EGYMÁST EL TÉVESZTETTÉK EGYMÁST KERESVÉN.

Mitsoda történet hányja a' dolgokat ?
Melyly végzés hátrálja a' jó szándékokat?
Ki az, ki egymástól választ Barátokat,
Halasztja egymásnak adandó tsókjokat?

Te ki jössz Erdélyből Rákosi Homokra,
Én a' Mátra alól a' lármás Városra,
Ki megyek Tábórbá, vigyázok sorokra,
Te bé jössz, tekintesz a' nyílt ablakokra.

Így egymást nyomozván midőn közel jutunk,
Te jobbra, én balra ismét el távozunk,
El érni akarván két felé szakadunk,
Én érted, te értem, árnyéket nyomozunk.

De hagyján! már tudom vásznos hajlékodat,
Várom, még ki állod mezei strázsádat,
R'ád ütök, mint farkas, el bontom álmodat,
Által veszem tőled jó gondolatodat.

Most, Bajnok, vigyd véghez kötelességedet,
Állítsd vigyázásra vitéz seregedet,
Ne engedd senkinek r'ád bízott helyedet,
Verd vissza, és törd meg te ellenségedet.

Ott állasz, hol hajdant, keserves fájdalom!
Sokszor egybenn veszett Magyar Birodalom:
'S Nemzetünktől távúl esett nyugodalom,
A' törvényt gátolta Erőszak 's Hatalom.

Vigyázz hát, ne jussunk a' régi időkre,
Hol fegyver rántatott nem az ellenségre,
Hanem egy nemzetű Bátyákra Ötsékre,
Egy vérből származó Nemes Testvérekre.

Őr állókat rendelj keletre nyugotra,
Martalék szüntelen menjen jobbra balra,
Írigység ne üssön valahogy *posztodra*,
És onnét bé vágja magát táborodra.

A' BÉTSI SZIGET KERTBENN VALÓ SÉTÁLÁS.

Mit írok a' roppant tzikornyás városból?
Hol minden Rend ki megy Természet' nyomából,
Hol igaz emberség ártatlanságábann
Lappang, 's jobb örömet keres csak vaktábann.
Jer ide hívságok' zavaros fészkébenn,
Gyönyörűségeknek dülj édes ölébenn.
Sanyarú letzkéit hagyd el Papjaidnak,
Vegyed hasznát érzékeny ifiúságodnak.
Bé állott a' vásár fél világ' mivével,
Meg teltek az útszák népek' örömével.
Szem, szív, elme talál, mit vihess házadhoz,
Van itt folt, melyly illik majd minden ruhához.

Rotsélyos kapuja meg nyílt Sziget Kertnek,
Szép Nem áldozatot készít Kikeletnek.
Most néz helyt, hol tegye Kedvese' tetszését,
Sohajtva késleli erdő' zöldülését.
Nyárfá, hol múlt ősszel szívek el válának,
Melylyre tő' hegyével jelet rajzolának,
Bimbós már, de nem zöld, 's árnyéket nem vethet,
Titkosabb mozdulást 's párokat nem rejthet.
Bástya' falán sétál a' pimpós Nemesség,
Azzal együtt, kiknek terhes a' Szüzesség:
Vélek van szerelmet gerjesztő eszközök,
Lesbenn állnak szerte rejtezett Kerítők.
Játszó hely világos ezer méts' tűzével,
Kit Szépek oltanak legyező' szelével.
Tsendességgel várván kárpit' fel húzását,
Lankadva követik *Zákó* ' zokogását.
A' Kar íme zendült muzsika pengéssel,
Sok szív ájulásbann merült pihegéssel,
Titkos érzékenység gyötri indulatit,
Haboz, mire bírja sebes gondolatit.

De mit festem néked a' Váras' szokását,
Jobbann tudod nálam tsúfos változását.
Ilylyetén újságok szíved' nem mozdítják,
Véled Nagy Szombatot tudom nem hagyatják.
De, tudom, akarnál Országok' sorsáról,
Tatár Kám', vagy Szultán' táborozásáról.
Azt tőlem ne várjad! Királyok' ügyébenn
Ha ki merül, úszik tenger' örvényébenn.
Ritkán jut halandó a' tiltott helyekre,
Hol boldog tanátsot főznek nemzetekre.
Berlin, London, Párizs abbann munkálkodnak,
Üres füsttel népet mikép' tápláljanak.
Így tehát a' tsoport nagy 's kitsiny tagjával

Vesződik világnak kínozó szerszámával,
Örömét kevervén változó sorsával
Hörpöl bajt bút 's gondot vesztő poharával.
Ne jőjj hát, ne hagyd el vitéz seregedet,
Ne talám puhaság ragadván szívedet,
Te is részegülvén *Vénus*' maszlagjától,
El térülj jobb erkölts' göröndös útjától.

PESTI FARSANG.

Itt vagyok, hol *Bacchus* tükrös Templomábann
Népeit vezetvén tarka maskarábann,
Hatalmát mutatja bódúlt pompájával,
'S minden nap új tántzot járat tsordájával.
Síp, dob, és trombita zeng magos karokbann,
Lárvás nép tolyongva hintókon, szánokbann
Jön, gázolja egymást szoros pitvarokbann,
Végre fel hat, 's oszlik szeglet kutzikokbann.

Ide jön Tanácsos gondját felejteni,
Ide Al 's Fel peres Félelmét rejteni:
Ide a' Prókátor baját széleszteni,
Ide több Gyülevész idejét tölteni.
Itt Bíró le teszi mordos tekintetét,
Fel húzza rántzából fodros szemöldökét:
Víg színre fordítja setét öltözetét,
Neveti törvényből húzott ítéletét.
Peres *causájának* meg vetvén homályát,
Szélylyel veri tekert kérdéseknek sulylyát:
Feledékenységben veti akadályát,
Vídámságra húzza rántzos artzulatját.

Hadi Rend vetkezvén nehéz pántzéljából,
Kis Mestert penderít durva állásából,
Válogat Szép Nemnek virágos sorjából,
Szerelmét susogja szíve' tárházából.

A' Szép Nem hódító könnyű öltözetben,
Alá 's fel sullogván begyes kényességben,
Természet' kintseit mutatván rendében,
Ütközetet támaszt ifiak' szívében.
Most jobbra, most balra hányja tekintetét,
Várja szerentsének boldogabb esetét,
Vénusnak szentelvén szív' érzékenységét,
Helyt keres, hol vegye képzett édességét.
Izeg, mozog: jár, kél zavarodott sereg,
Meg nem áll, szaladoz, sok felé tekereg.
Némelyly történetből akad Mátkájára,
Kit más esméretlen fel fogott karjára.

Tántz, öröm, vigaság, játék, gyönyörűség,
Szerelmes hódulás, édesgető kétség,
Jó kedv, páros szívből eredett egyesség,
Társai *Vénusnak*, nints itt keserűség.
Itt tehát, itt vagyon az igaz boldogság,
Kibenn részeltetik vénség ifiúság,
Él véle piartzot nyargaló betyárság,
Arany időt jelent ilyly egyes társaság.

Kérded, mit mivel itt a' Te Kopasz Társod,
Hajdant verselésbenn kenyeres Pajtásod.
Köztök járok kelek *hypocondriámbann*,
Satyrát koholok *mysantropiámbann*,
'S látván boldogságát Nemes Nemzetemnek,
Könyvezem el fordúlt erköltsét Véremnek,
Themis vólt valaha Király e' Várasbann,
Láttad a' *Trónusát* a' Barát útszábann.
Nem vólt ennek ilyen lármás áldozatja,
Szent tsendességgel ment véghezz szolgálatja.
Nemzet kevés temjént vetvén oltárára
Figyelmetes vala változó sorsára.
Most, hogy a' gazdagság virágzik Hazánkbann,
Minden Rend el fajúlt, 's merült puhaságbann.

TUDOMÁNYOK' NEVELKEDÉSÉRŐL, BUDAI FERDŐBENN.

Itt vagyok, hol hajdant zokogó Múzsával
Vén Kopasz Verselő Nemzetek' sorsával
Játszott, 's öszve vetvén Királyt Jobbágyával,
Szabadságról mesélt 's firkált pennájával.

O! múlt 's következő időknek homálya,
Halandó titkodat hasztalan vizsgálja,
Mert a' Történetet akár mint tsodálja,
Eseteknek rendit még is nem találja.

Hol dühös *Ibrahim* szeg paripájával,
Fekete *Mustafa* tíz fontos baltával,
Tsuporly fél mázsát nyomó buzgányával
Dözsöltek, ott *Phoebus* mulat *Minervával*.

Hol haragos *Aly Despóti* pompával
Divánt tartott ezer Keresztyén' karával,
Véres törvényt szabott éles pallosával,
Ott áll az Igazság mérséklő fontjával.

A' hol kényes *Kady* Keresztyén rabokat
Sartzra vetett, 's lóért tserélt sok foglyokat:
Ott immár Böltseség formál Tanítókat,
Természet Vizsgálók adnak Orvosokat.

Gondviselő Felség! hát így vólt végezve,
Ezer hét száz hetven hét lenne jegyezve,
Mikor Tudományok bujdosván rettegve,
Budára szálljanak fejek' fel emelve?

Úgy van! így hozta ezt időnek forgása,
Országoknak, szükség, legyen változása:
Nem lehet világnak egy módon állása,
Ebbenn áll Nemzetek' fő boldogulása.

Jer tehát, Jó Barát! Szent Gellért' hegyére,
Nézzünk Mátyás Király' Palota helyére,
Vessük szemünk' tsonka torony' tetejére,
Küldjünk ezer áldást Mária' fejére.

Ne sirassuk többé Nemzet' romlottságát,
Nézzük fiainknak pallérozottságát,
Tsodáljuk Rokonink' sebes okosságát,
Várjuk tsendes szívvel bajunk' orvosságát.

Pozson nevededik, Buda roppant lészen,
Prófétának szava most tudom mit téssen,
Magyar Haza meg nő, szent szép lesz egészen,
Fiaink jók lesznek Szentzen és Tseklészen.

O Buda! te játszó Szerentse' lapdája,
Gyászos eseteknek gyakori példája,
Ki régenten valál Törökök' prédája,
Te légy Tudományok' tündöklő fáklyája.

Így dúdoljunk mohos kő szikla' tövébenn,
Tekintvén léendő dolgok' örvényébenn,
Várjuk Nemzetünknek aggott idejébenn,
Tudomány mit szül majd Magyarok' szívébenn.

Látok már hegyeken atzélós nyársakat,
Hogy menyinykő ne érjen bádogos tornyokat,
Tűzi pára hajtja a' terhes hajókat,
Sodrott szél gyógyítja a' romlott tagokat.

Ne készülj hát, Jó Társ, kérlek' a' halálra,
Látd, szép Század nyílik Nemzetünk' hasznára,
Nem szorúlunk többé szomszéd' tárházára,
Mert Böltsnek szüksége nints más' aranyára.

El múlik veszendő kintsnek áhítása,
Igazságnak meg tér sebesebb járása,
Kit hová sors rendel, ott lesz maradása,
Nem lészen iramló jó polgár' állása.

Faluról az erkölts bé jön városokra,
Együgyű áldozat lobban oltárookra,
El aludt szeretet le száll jobbágyokra,
Gőgös szív meg hajlik erőtlén tagokra.

Harag, és irígység több apró hibákkal
El tűnik, meg egyez *Bellóna Múzsákkal*,
Öszve keveredik tsoroszlya dzsidákkal,
Együtt fog retsegni duda trombitákkal.

Többet mit fog szülni Tudomány Hazánkban,
Istennél van, ő lát setét kamarákban,
Hol jövőndők függvén kútsolt zatskótskában,
Kedvére omolnak halandók' nyakában.

A' MENYNYKŐ HÁRITÓ DÁRDÁKRÓL.

Tehát meg hallottad *Pindus* ' tetejéről,
Hogy Budán nints kérdés Toldi' erejéről:
'S Magyarok nem nézik hegyes kópiáját,
Sisakját, buzgányát, rozsdás sarkantyúját.
Úgy vagyon: fiaink Békeség' ölébenn,
Minervának jutván kegyes kebelébenn,
Kard helyett tollatskát forgatnak kezekbenn,
Tzifrán nevednek *Apolló*' nevébenn.
'S ott, hol Mátyás hajdan hallott Követeket,
Szomszédos Népeknek szabott 's tett frigyeket,
Ott gyáva Papotskák tanítanak *Bé-Céket*,
Osztván fiainknak tsetsés ereklyéket.
Ne ne vess: jó lehet még ezen dologból,
Hadi Ember válik tudós ifiúból,
Verulám származhat *Normál Iskolából*,
Magyar *Kolbert*, *Póp*, *Taszsz*, gyenge Grófotskából.
Athénás, Róma is szeretett betűket,
Gyűjtött idő múlva tudós Mestereket.
Fegyverhezz kaptsolván több mesterségeket,
Úgy terjeszték meszsze híreket neveket.
Várd el tsak e' század' utolsó tikkelyét,
Akkor nézd Fiaink' elő menetelét.
Meg látd, melyly nagy fényre viszik Hazájokat,
Melyly híven szolgálni fogják Királyokat.
A' koszos malatzból lészen küzdő ártány,
Úgy monda régenten Debretzeni Kálmány:
Fiainkból ha nem lesz Ezres Kapitány,
Lesz Mester, Prókátor, Érsek, vagy Kis Káplány.
Gyenge rúgó mozdít nemesb eseteket,
Szerentse keveri a' történeteket,
Nem várt végre hajtván sok készüléteket,
'S nevetvén tzéljoktól el dült embereket.
Elég, hogy már Budán Menynykőtől nem félnek,
Ha az ég háborog 's zörög, tsak nevetnek,
Hét atzélos póznán fellegek repdesnek,
Ég' tsattanásának süveget nem vesznek.
Hogy föl meg üst arany hideg föld' gyomrábann,
Só mint válik kövé vizenyős almábann,
Azt tudják, 's több ilylyen el rejtett titkokat
Beszéllvén meg vetik el őszült Apjokat.
Ne várd hát, hogy ezek Gyöngyösi' Lelkének
Valaha oszlopot 's oltárt emeljenek.
Sőt ezek temetik feledékenységbenn
Mind azt, mind ki tudós volt Anyja' Nyelvébenn,
Ha *Spártai* Polgár most Budára jönne,
Nevelés' módjáról kérdéseket tenne,

Sok pántlikás Papot, hiszem, ki vezetne,
Mesterek' 's Atyákat, tudom, ki nevetne.
De talám e' Század maga úgy kívánja,
Múlják el *Seneca*' 's *Zénó*' tudománya,
Szagáni Prépostnak folyjon találmánya,
Terjedjék világban furtsa Tanítványa.

EGY TÁBORI VITÉZNEK.

Kérded, mit mivelek Örsi Kertetskémbenn,
Hol vagyok, mit főzök bujdosó elmémben:
Hol járok, melyly vizet tsapok evedzőmmel,
Tiszán, vagy Bodrogon úszok tekenőmmel.
Kívánod, meg oldjam leveles táskámat,
Énekre gerjesszem szunynyadó *Múzsámat*:
Békeség' ölébenn nyugovó Hazámból
Néked italt nyújtsak *Nymphák'* forrásából.

Tudd meg hát! Miólta el válánk egymástól,
Én is bútsút vettem a' szőke Dunától:
Repültem Kassának omlott bástyájához,
Szomorú Szépeknek gyászos hajlékához.
Ott láttam könyvek közt olvadó szíveket,
Kínos zokogásbann hervadó szemeket.
Nem győztem hallgatni sűrű panaszokat,
Márs ellen menynyekbe botsátott átkokat.

Egy a' többi között holdnak világánál
Sétálván meg álla Szent György' oltáránál,
Ilyly könyörgést kezde szíve' gyökeréből,
Könyveit hullatván hódító szeméből.

Szent Vitéz! ki valál Lovasok' Vezére,
Ártatlan erköltsnek Nagy Védelmezője,
Légy Hadi Népeknek most is Fő Mentője,
Hartznak melegébenn Istápja, Őrzője.
A Vitézt, ki minap Szamosnak folytábann
Bokrétát kötöze, 's küldé Kolosvárbann,
Ki nékem Szívének titkát jelentette,
S örökös hívségét kebelembenn tette,
Tartsd meg, jőjjön vissza tsatázó mezőről,
Diadalmat hozzon ellenség' földjéről:
Sisakját kerítsd meg borostyán ágakkal,
Derekát tzifrázzd meg habos pántlikákkal:
Keresztet függeszszél egyik oldalára,
Arany galandokat varrass dolmányára,
Így jőjjön nyertesén Hátzeg' vidékére,
Ezrét vezesse bé Székelyek' földére.
Seb nélkül akadjon vólt tisztelőjére,
Nézhessek örömmel két barna szemére.
Többi könyörgését mondá susogással,
Szenttől el bútsúza díszes bókolással,
El kele oltártól mély fohászkodással,
Én Szemmel kísértem pajkos katzagással.

PANASZ.

Bánságot meg jártam, Bátskán által jöttem,
Arany kalászt hozó földét meg szemléltem,
Három rongyos falut Királyomtól kértem,
Drágán szabott árát meg nem fizethettem.

Papok szedik zsíriját kövér mezeinknek,
Hadi Sereg szíja erejét népünknek,
Zsidó, Görög, Örmény töltözik kintsünkkel,
Nemzetem vesződik setét törvényekkel.

MEGINT PANASZ.

Ismét meg butykáztam Tiszának árjait,
Ott töltém, itt nyitám iszapolt árkait,
Krigger’ zsinórával mérvén tsavargásit,
Jobb egyenességre intéztem folyásit.

De mikor én repedt hajlongó hajótskán
Tekenő formára vésett tsolnakotskán
Ki tészem lelkemet véletlen veszélynek,
Béts, Pozson Társaim engem’ tsak nevetnek.

Azt mondják, szükséges egy embert találni,
Ki tud szenvedéssel Országot tzirkálni:
Küldjük Ortzit, majd ő meg fogja vizsgálni,
Lehet e pénz nélkül nagy dolgot tsinálni.

Károlyi le húzta az Etsedi Lápot,
Ki írta sok ezer tekenős békákat,
Zsigrai Sárvízből el küldé a’ rákot.
Tégyen már Ortzi is Tiszán ilyly tsodákat.

Árkokat ásunk hát bizonytalan bérért,
Várván, bársonyt hoznak töretlen kenderért,
Aranyat küldjenek Tokai ürmösért,
Idegen mű jőjjön Magyar Gyűjteményért.

Tiszán le, Dunán fel hajóink úszkálnak,
Fischementi bádogg toronyhozz mászkálnak,
Tiszta búzát küldünk Német Sógorinknak,
De tsak rezet adnak Győri Hajósinknak.

Ha Kulpa meg tisztúl, Triesztnél ki kötünk,
Mármárosi sóval Fiúméba megyünk,
Bukarihozz viszzszük füstölt berbétsinket,
Páduábann hajtjuk hízott ökreinket.

Az álnok Udvari kárpitos szobábann
Ilyly gondolatokat forralván magábann,
Viszi korán reggel Kaunitz’ Udvarábann,
’S azonnal lárma lesz egy egész Országbann.

Mi vége van a’ sok furtsa rendelésnek?
Moldvából hajtsanak ökret lovat Bétsnek.
Magyar földön termett jószág el maradhat,
Ez, úgy is tsak Nemest, mást nem gazdagíthat.

PANASZ AZ ÖREGSÉGRŐL.

Kérdezed, mint folynak hanyatló napjaim,
Hogy bírnak erőtlen tántorgó tagjaim.
Rövid válaszból értesd: én még élek,
És téged', mint hajdant, most is úgy szeretlek.
De bezzeg nem köt már *Phyllis* bokrétákat,
Mint gondolod, *Chloris* nem hint r'ám rózsákat.
Ha bé tér is hozzám nyájas mosolygással,
Tsak hamar el tűnik pajkos katzagással.
Egy Szép azt mondotta minap vendégségben,
Bár tsak esmért volna virágzó épségben.
Felelék: Aszszonyom! szívem nem változott,
Egyéb épületem noha romladozott.
Úgy is van, szívem él, 's van érzékenysége,
Hívságot el hagyván meg jött tsendessége.
De ha néz sebesen el tűnt jobb időkre,
Nyög, és sohajtással gondol jövőidőkre.
Fél, retteg ijesztő balog történetről,
Látván, sok nagy dolog függ tsak szerentsétől.
Nagy gonddal mérsékli sorsát Hazájának,
Bú baj közt készítget eszközt halálának.
Mivel napról napra tódul sok insége,
Hijábann biztatja édes reménysége,
Mert kegyetlen *Párkák* fenik ollójokat,
'S már metszeni kezdik fonott tzérnájokat.
El hervad hát ez is ilyen bánatjában,
Készülget naponként Ősök' hajlékában.
Meg vetvén hívságos Várasak' lármáját,
Honnjában tsendesesen várja vég óráját.
Félre teszi tehát *Arouet*' írását,
Buffon Póp Bolinbrock tzifra mázolását.
Ötvenedik Zsoltárt penget most hárfáján,
Salamon' nótáját zengi furuglyáján.
Ilyly szív mit tsináljon Bétsi lámpásoknál,
Fél világot bíró Két Nagy *Monarcháknál*.
Illő áldozatot nem adhat Kis Polgár,
Kivel elégedjék egy Tsászár, és egy Tzár.
Marad hát Barátod füstös kunyhójában,
Várja mit tsináltak *Vénus*' Templomában.
Mint viztek Szűzeket Hébé' párnájára,
Bihari lakosok' hajdani módjára.
El találtad, Jó-Társ, Hegy' alján is valék,
De sok muskataltól ám majd meg is halék.
Ott hagyám hát *Bacchust* seprős Szűzeivel,
Mádi hegy' oldalán Szedők' seregével.
S míg ők arany szöllőt szedének tsebrekre,
Nékem nagyobb gondom volt egészségemre.
Ez ugyan már meg tért, élek, és pihegek,
De már tsak mint árnyék föld' hátán lebegek.

SOPRONI HIENTZEK.

Mit ítélsz, Barátom! világ' dolgairól,
Királyok', Tsászárok', Pápa' bajairól?
Már régen nyugosznak mély gondolataid,
Nem jönnek szívemet oktatni szavaid.
Szánd meg életemnek unalmas óráit,
Ébreszszed Múzsádat, újítsad nótáit.
Itt, hol kitsiny Volga hömpölyög vizével,
Siet elegyedni Fertő' mélységével,
Magyarból Hientzet tett Német Szomszédság,
És Béts' lakosival kötött rút Sógorság.
Szegény kortsosodás lakik e' vidéken,
Nints *Scytha* maradék az egész melylyéken.
Viselnek ők ugyan kék dolmánt 's nadrágot,
De nem lelsz szívekbenn Magyar Barátságot.
Többnyire zöld sapka fedi tetejeket,
Üstök nélkül olló nyírja rab fejeket.
A' nyelvek hasonlít polykáknak szavához,
Vagy kenetlen szekér' bús tsikorgásához.
Nyilván, mivel sokat isznak a' fertőkből,
Kis gelyvátscák nőnek benn a' nyeldeklobból:
Ezek el záppasztván a' szónak hangzását,
Úgy okozzák osztánn polykák' glugalását.
Ezt írják *Becmandes*' egyik szigetéről,
'S ott lakó vadaknak idétlen nyelvéről.
De hagyjuk anynyibann most a' Hientzeket:
Vizsgáljuk, ha szabad, a' fejedelmeket.
Lám l' *Abbé du Midi* Bétset meg áldotta,
Comte du Norde Pajtását ott meg látogatta.
Koronás Vendégek jönnek Várasinkbann,
Pénzt visznek, vagy hoznak viszont Országinkbann.
De még Magyar földre nem lépett egyik is,
Kaszás lé 's bosporos nem tetszik nekik is.
Vadaknak tartanak talám Ő Felségek,
És így Debretzenbenn nem lesz vendégségek.
Boldog együgyűség! hol, még a' hívságot
Meg vetvén, a' polgár szeret szabadságot:
Hol a' kints ki szállván rézzel vert gályákkal
Nem hozott még romlást büszke vitorlákkal:
Hol még a' betsület drágább az aranynál,
Erköls és jámborság betsesb sok vagyonnál:
Hol még nem esméri *Finántzok*' srófjait,
A' szegényt sajtoló Abaldót, 's vámjait:
Ott, ott a' Szabadság' biztos árnyékábann,
Szeretöm' 's Barátim' tsendes hajlékábann,
Kívánok meg halni Kedvesem' ölébenn,
Ők takarják testem' földnek kebelébenn.

RICHVALDSZKI GYÖRGY APÁTÚRNAK NEVE' NAPJÁRA.

Emberek' Barátja, 's Istennek Szolgája,
György! kit már készen vár Szent György Koronája:
Mivel fel ébredett Barátod' Múzsája,
Mond meg, mit rajzoljon lankadó pennája.

Nagy a' kívánsága, fél, hogy utóljára
Gyulladást okozna *Phaeton* ' módjára,
Ki mérészül ugrott Atyja' hintájára,
Jobb azért másokkal menjünk a' kortsmára.

Mit használ, ha, szintén *Sophocles* ' tsizmáit
Fel húzván, hirdetném Almusnak tsodáit,
Vagy Vitéz Eleid' haragos kópjáit,
Kikkel rettentették Róma' katonáit.

Hol van a' Szabadság? hol lesz maradása?
Tsak vadon pusztákon vagyon mulatása,
Kerített Várakbann nem lehet szállása,
Mert ki szorította Királyok' lakása.

Heroldok kiáltnak útszáról útszára:
Népek! kik jöttetek e' híres pompára,
Királytoknak jertek térden látására,
Ki állott kedvünkért fényes tornáztára.

Ezer gyertya világ egy nagy Palotábann,
Mint régenten *Ammon* ' szentelt templomábann,
Ide tsak Uraság léphet bé gálábann,
Gróf Világ is ott lesz utolsó porábann.

Jertek! Arra tódúl a' balgatag község,
Nem kell az embernek sok szem fény vesztőség,
Kit már meg vakított múlandó ditsőség,
Hamar meg tántorít tsak tsekély nyereség.

Az ember így siet keserves jármáhozz,
Nimród erejével jutott hatalmáhozz,
Mások mosolygással érnek koronáhozz,
Semiramis hajdan így ért bírásáhozz.

Tatár *Chám* vette meg *Chína* ' kő falait,
De *Confuciusnak* olvasván szavait,
Azonnal le tette kegyetlen nyilait,
'S Pekínnek meg hagyta régi szokásait.

Szelíd erkölcsöknek volt ilyly birodalma,
De Keresztyének közt rosznak van hatalma,
Ezzel nevedik Nemzetek' siralma,
Sok Fejedelmeknek pedig nyugodalma.

A' reménység renget kit kit böltsőjében,
Menynyi hajlandóság van ember' szívében,
Anynyi békó hever Királyok' kezében,
Melylyel szegényt tartják fogva tömlőtében.

Hogyha *Fabricius* fel kelne porából,
Mit ítélné, kérlek, *Oxus*' tsillagából,
'S válláról oldalra függő pántlikából,
Melylyet büszkeség szőtt bolondság' gyapjából.

Mit vélne, ha másnak nézne bárányára,
Kit nyakába tettek kötőfék' módjára,
Nem de nem gondolná, hogy már utóljára,
Az emberi nemzet jutott romlására.

Nem de nem így öntné ki szomorúságát:
Tí, kik fel hozzátok *Sibaris*' világát,
Tartsátok meg bátor *Chochus*' gazdagságát,
Tsak hagyjátok épen Hazánk' Szabadságát.

Vagy adjátok vissza hajdon erköltsünket,
Míg meg esmérhetjük igaz Nemzetünket,
Majd *Meótis* mellé viszzük Seregünket,
Onnét meg halljátok idővel hírünket.

Ha már Európa egyet ért kárára,
Jertek, Unokáim! Tánais' folytára,
Vigyétek hamvaim' a' túlsó partjára,
Várjuk ott esetét világ' példájára.

De, Kedves Barátom! miről álmodozom?
Látom, hogy ebbenn is nagyon tsalatkozom,
Mert a' Szabadságot én vissza nem hozom,
Jobb talám, ha róla nem is gondolkozom.

Jobb talám, mint mondtam, menni a' kortsmára,
Mint sem véletlenül bódúlni gályára:
Jobb hozzád érkezni ma György' poharára,
Mint sem *Pétsit* látni holnap vatsorára.

ARKÁDIA' LE ÍRATÁSA.

Jól mondod, Kenyeres! én is azt állítom,
Hogy csak herék vagyunk, már régen tanítom,
Ezen igazságot most is bizonyítom,
Confútz Mestert azért én meg nem szóllítom.

Nagyobb most az Örsi Böltsnek Oskolája,
Mint régen Plátónak *Academiája*:
'S különben táplálja lelkemet Múzsája,
Mint Tsászárnak egész Könyves Palotája.

Ádám Uram ugyan néha jó kedvéből
Sok Könyvet ki húzván régi penészből,
És lopva ki rántván réz poros zsebjeből,
Kezem közé nyomott tudós szerelméből.

Láttam ott nagy *Mautschont* és *Fient* képekben,
Ceres Aszszonyt néztem titkos szentségeken,
Olvastam *Mahomet*' Zsoltárit verseken,
'S *Omar*' imádságát apró tikkelyeken.

Tanultam kezdetét egész Régiségnek,
Mesés eredetét anynyi Istenségnek,
Kit vagy a' Gazdagok adtak Szegénységnek,
Vagy pedig a' Papok balgatók Községnek,

Láttam *Minos*, *Solon*, 's *Lycurg* Uramékat,
Hogy akartak tenni boldog maradékat,
Kivált ez hogy adott kedves ajándékat,
Midőn osztogatta a' szép lakosnékat.

Celéus' Fiának édes hagyománya,
Tudom, hasznosabb volt, mint *Márs*' buzogánya,
'S talám mint sok Böltsnek ritka találmanya,
Ápisnak is azért lönn betsben bálvánja.

Azt jegyzi egy régi Tsodálatos írás:
Hogy van e' világon egy bizonyos forrás,
Melylyet nem vesz körül emberi boltozás,
Hanem van környüle menyneyi alkotás.

A' szép Arkádia' gyönyörű völgyében,
Kősziklák hasadtak egy hegy' közepében:
Hová nap nem süthet tavasz' melegében,
Sem pedig a' nyárnak gyullasztó hevében.

E' kősziklák között sok mohos helyeken
Tiszta víz tsergedez apró követseken,
Melyly el tévelyedvén számtalan ereken,
Újra találkozik virágos réteken.

Éjszaki szeleknek fagylaló fúvása
Nem jut oda, hol van e' víznek folyása:
Ott vagyon a' fáknak örök virágzása,
Ott van *Pomónának* kedves mulatása.

Ezer madaratskák fáknak tetejéről,
Szüntelen tsevegnek párjok' hívségéről,
Az egyik énekel új szeretőjéről,
A' más emlékezik régi szerelméről.

A' levegő égnek és helynek szépsége,
Úgy az állatoknak ritka szelídsége,
'S az egész vidéknek örök tsendessége
Jelentik, a' helynek hogy vagyon szentsége.

Demiurgos véget vetvén munkájának,
'S részeit el osztván föld' golyóbisának,
E' vizet békeség' tsendes forrásának
Nevezte, hogy lenne hasznos világának.

A' Királyok ide vezetik Népeket,
A' már lántzok között nyögő Nemzeteket,
Kik, ha meg kószolják ez édes vizeket,
Azonnal el veszti ott kemény szíveket.

Látnál, ha sétálnál e' kies helyeken,
Sok vizest mesztelen a' puha gyepeken,
Kiknek már koszorú nintsen a' fejeken,
Sem pántlika nem függ vitézi melylyeken.

Ott mossák némelylyek véres köntösöket,
Mások pedig fogván gyilkos fegyvereket,
Azokból készítnek szántó eszközöket,
Mások ló' helyébenn tserélnek ökröket.

Azok, kik tábori föld mérést értettek,
Meredek bástyákat 's sántzot építettek,
E' babonás vízből alég merítettek,
S immár mulatozó házat méregettek.

Sokan azok közül, kik perbenn borúltak,
'S Verbözt' homályibann már meg is vakútlak,
Ez édes forrásnál midőn meg tisztútlak,
Még onnét *Parnassus* felé el indútlak.

Látnád ott *módinak* első eredetét,
Mert hamar meg unván maga öltözetét,
Ki ki meg kívánja szomszédja' köntösét,
'S *leibelért* ád dolmányt, és *plundráért* mentét.

Nem szóllok artza', fő', 's haj' míveléséről,
Egyik hogy veti el kalpagját fejről,
Hogy oldja tsimbókját a' más üstökéről,
'S hogy metszi bajuszát ajaka' széléről.

Hát még az Aszszonyok' sok féle ruháját,
Egyik a' másiknak hogy adja szoknyáját,
Ez nyakába veti másnak verdigályát.
Amaz kis paputsért el rúgja tsismáját.

Nagy titok e' forrás: de higyd el, Barátom!
Hogy már Nemzetemet a'hozz közel látom,
Én addig le vetvén Tsászári kabátom',
Lassanként puttonnak készítem a' hátom'.

Abbann vetem tőled vett Leveleimet,
Mint bujdosásombann szerzett kintseimet,
'S az ég felé vetvén könyves szemeimet,
Lángnak adom eddig firkált verseimet.

EGYÜGYŰ ÉLETNEK DÍTSÉRETE.

Tündér Ilonának híres országábann
A' mint Alvintzról mész Marosnak folytábann,
Szép mező terjedett Erdélynek torkábann,
Melylyről mit olvashatsz Magyar Krónikábann.

Keletről a' Maros' 's Kenyér' vize folyják,
Kik arany fővénnyel bőven iszapolják,
Délről a' Hunyadi Bértzek árnyékolják,
Nyugatról 's éjtszokról nagy bányák árkolják.

Régen *Márs'* mezeje, most *Ceres'* tanyája,
Ott tompúlt vala meg Bátori' szablyája,
De majd meg érkezvén Kinizsi' kópjája,
Ott fetrengett porbann Törökök' tsalmája.

Tráján arra repült, útját ott is hagyta,
E' munkáját idő ámbár ostromlotta,
Fenn áll boszszújára, 's még el nem ronthatta,
József minap azon szekerét hajtatta.

Rég nem szállott olyly Sas Közép Dátziára,
'S mivel Szegényeknek jött vólt hallására,
És inkább községnek ügyelt panaszára,
A' nép minden felül tódúlt látására.

Egyedül egy agg Pór Tráján' útja mellett
Földjét szántogatván Tsászárra nem nézett,
Hanem némelyly ember kaponyákat szedett,
Sisak, kard, tör darab, 's egyéb a' féléket.

Ezeket rakásbann vetvén, szép tulkait
Hajtván, tartogatta ekének szarvait,
'S nem is látván József repülő hintait,
Reszkető kezekkel vitte barázdáit.

A' Tsászár ezt látván szekerét állítja,
És a' szántó vetőt magához szólítja,
Ki legyen, röviden ötlet meg tanítja,
'S hogy kérne valami kegyelmet, bízattja.

Mit kérjek? o Király! mond a' Pór Józsefnek,
Jobbá teheted e gyümöltsét földemnek?
Avagy, meg fordítván rendjét természetnek,
Viszsa hozhatod e hajnalát éltémnek?

Melyly földet mivelek, Ösim is szántották,
'S véreket érette sok ízbenn ontották,
Íme bizonyítják e' néma barázdák,
Bár szólljanak értem e' rozsdás kaponyák.

Azért, Tsászár! ha mi kegyelmet mivelhetsz,
Meg köszönöm, ha e' tsontoktól meg menthetsz,
Hely van szekeredbenn, belőlök el vihetsz,
Nesze! Isten hozzád! repülj, míg repülhetsz.

NINTS IGAZ GYÖNYÖRŰSÉG A' NAGYOK KÖZÖTT.

Sokszor leg szebb szűz is lankad virágjábann,
'S kínos gondot visel fényes pártájábann,
Nints gyönyörűsége kies tavaszábann,
Lát nehéz rabságot jövő sorábann.

Terhes ajándékok: születés, gazdagság:
Ritkán szerentséltet szomorú méltóság:
Mit használ szíveknek a' világi nagyság?
Nem adatik kintsért ám igaz boldogság.

Unalom többnyire büszke palotákban
Kér szállást magának, és nem gunyhótskákbann,
Nints kivel szenvedjen szegény kalibákban,
Lótzán szeret ülni bársonyos szobákban.

Ott kártya, berilis, kotzka, 's lotteria
Között a' henyéket egy tsoporban hía,
Tolódik Hertzeggel 's Gróffal Kalmár' fia,
Ezt nyereség, amaszt más bolondság víja,

Ennek tsak ditsőség füstölög fejében,
A' másnak írigység tsillámlik szemében,
Ez örökös boszszút forral epéjében,
Amaz egy barátot nem esmért éltében.

Még is öszve gyűlnek, egymást meg ölelik,
A' jámbor Gazd'aszszonyt, mondják, hogy tisztelik,
De fülét hitetlen szavakkal terhelik,
Mivel alattomban mindnyáján gyűlölik.

El bomlik a' vásár, *Dámon*hoz sietnek,
Hol ötven Személyre asztalt terítettnek,
Kedvetlen le ülnek, görbén tekíngetnek,
Ásítva szóllanak, szunynyadva nevetnek.

Hasztalan igyekszik *Berki* húrjaival,
Amphion szíveket rabló hangjaival,
Jó kedvre nem bírja minden titkaival,
Világnak így élnek vissza javaival.

Azonban ifiú *Chloenak* szívében,
Titkos tűz sínlödvén ártatlan melylyében,
Unalom férkezik lassan kebelében,
'S el hervad éltének leg szebb idejében.

Nintsen Nagyok között tiszta gyönyörűség,
Minden boldogságok mázos keserűség,
Maszlagos javak a' hatalom 's ditsőség,
Ha szívünkben nintsen óhajtott tsendesség.

TSILLAG NÉZŐ SAJNOVITS' ÉS HELL' HIBÁI TZÁFOLTATNAK.

Meg szűnik nap kelet nép özönt küldeni,
Délszín villongásit kezdi felejteni,
Nap nyugat oltárit készül el dönteni,
Éjtszak új világot akar teremteni.

Nem elég, hogy már rég nyúlt gyilkos fegyverhez,
'S a' sok ki ontott vér kiáltoz egekhez,
Hanem hogy emelje Királyit ezekhez,
Böltseit idézi a' fagyos tengelyhez.

Lássák a' jeleket, mi fog következni,
Talám szabad lészen Hellel szövetkezni,
És általa olyly nagy hatalmat szerezni,
Hogy e' földet lehet lántzokra kötözni.

El lepik *Gróóknak* zuzmaráz hegyeit,
Viszik *Zoroaster'* tündér eszközeit,
Ijesztik *Lappóknak* félénk nemzeteit,
Midőn tsöböl nézik az égnek jegyeit.

Tsillagoknak ezek szabnak ösvényeket,
Bolt hajtáson húznak mellesegeseket,
Mérnek esméretlen világ szegleteket,
Tsak nem ostromolnak' újra Isteneket.

Partról partra űzik természet' tsodáját,
Keresik Neptúnus' el hagyott tsigáját,
Azokkal meg töltik Királyok' szobáját,
Mondván, ott tartották Elei gályáját,

Némelylyek le szállván a' földnek gyomrábann,
Ott a' fövényeknek sok rétű ágyábann,
Világnak kezdetét kérdezik hijábann,
'S a' föld hogy önthette magát e' formábann.

Ki választá külön a' kis követseket,
'S kinttsel elegyítvén a' hideg értzeket,
Mi moshatta öszve így a' fövényeket,
Hány ezer esztendő végzé mind ezeket.

A' Nap még is fel jön enynyi tébolygásra,
Setét felegekből tér szánakozásra,
Súgárral segélyt igazság látásra,
'S *Vénus* önként készül szokott utazásra.

Te is el érkeztél oda kukutsálni,
Hellel tsillagokat Nap alatt vizsgálni,
Ezeken, mondjátok, nintsen mit tsodálni,
Azért hagyjuk őket kedvekre bujkálni.

De mivel olyly távúl találtál feledre,
Mondd meg, hogy esmértél kedves Nemzetedre?
Látom, írásodbann hárítod tsak Hellre,
Hogy ő kinszerített ilyly esméretségre.

Tudom, meg örültél az Atyafiságnak,
'S ilyly Nemes Nemzettel való rokonságnak,
Nagy híre vólt mindég híres *Lapponságnak*,
Valamint most köztünk a' jeles Tótságnak,

E' népnek lehetnél valaha Vezére,
'S el vivén a' jeges tengerek' szélére,
Talám emelhetnéd majd ditsőségére,
Melylyet Jó 'Svatoplug vesztett szégyenére.

Adunk mí tí néktek anya leveleket,
Kik bizonyíthassák eredeteket,
Serény jobbágyoknak tudunk benneteket,
Ugyan azért hagytuk vólt meg földeteket.

Lássátok, ha immár nem tetszik a' pórság,
Mivel nem tudjátok, melyly szent a' Magyarság,
Ott talám sorsotok lehet majd Uraság,
Mert itt nem osztózó szolgál Szabadság.

Avagy vélitek e, hogy ama' Vitézek,
Kik hajdan Sándornak olyly fenn felelének,
'S kinek kópjájokkal büszkén kérkedének,
Vélitek e, hogy most Lapponok lennének?

O! nem: távúl légyen olylyan káromkodás.

Nem vóltak *Scytháknak* fatytyú gyermekei,
Mutatják még ma is vitéz erköltsei,
Deli készüléttel jöttek seregei,
Így vóltak barmai, nyelvek, fegyverei.

Ezt érzi magábann ki ki mí közöttünk,
Ézették mások is, ha kardot kötöttünk,
Aggódjék ámbátor világ, honnét jöttünk,
Elég az, hogy vala *Márs* első Istenünk.

Te pedig, Tsillagász! bár akár ki lehetsz,
Kedves rokonidhozz töstént vissza mehetsz,
Vélek száraz halból készült málét ehetsz,
Mert lám ítéletet Nyelvünkről nem tehetsz.

AMERIKABANN KEZDŐDÖTT HÁBORÚ' ELEJÉN.

Tengerre kelt *Mávors* hadi pompájával,
Tsendes Nemzeteket rémít zászlójával,
Neptúnust kergeti hármás szigonyával,
Várat veszt, éget, nyer, dúl álgyújával.

O Dohány! o Nádméz! o *Coffé*, 's *Indigó*!
Szaszafrasza, Gyömbér, Bors, *Myrha*, *Kakáo*?
Értetek száll sok nép idegen partokra:
Értetek ember vér árad patakokra.

Vesztett volna *Vespúz* törött gályájával,
Cortez tűz okádó paripás hadával,
Indus békeségbenn szedne most gyöngyöket,
Nem imádna durva fősvény Isteneket.

Montezum ' Nemzete kies barlangjábann,
Ártatlan párjával arany értz várábann,
Trombita szó nélkül enné vatsoráját,
Strázsa nélkül vinné gunyhóbann mátkáját.

Pizarró ' Fiai! Koronás Tolvajok!
Kik aranyért gyöngyért ember vért ontatok,
Tí nekünk erköltsöt 's hitet ígértetek,
Örökös jobbágnak valylyon mért tettetek.

Nem ez vala írva *Las Cazas* ' könyvébenn,
Melylyet hajdan látánk szentséges kezébenn,
Menynyországot ígért 's földi boldogságot,
Tí pedig gyöngyökért adtatok rabságot.

Ezer gálya úszik közös romlásunkra,
Ötven Nemzet siet el pusztításunkra,
Légyen bár! de tí is, fősvény Nemzetségek!
El múltok, mint egyéb földi erősségek.

FELSÉGES MÁRIA TERÉZIA' HALÁLÁRA.

Nap és ég be borúlt szomorú felhőkkel,
Mátra, Tátra, Fátra zokog az erdőkkel,
Tisza, Duna dagad árasztó könyvekkel,
Száva, Dráva jajgat keserves népekkel.

Hármas hegyre szállott Anyja Pannonoknak,
Királya, Aszszonya téres Országoknak,
Kereszt' jelét vévén ditső jobb kezébenn,
Ilyly áldással tére Szentek' seregébenn.

Magyarok! kik engem' híven szolgáltatok,
Országim' őrizvén értem hartzoltatok,
Sok jó téteményim' szívbenn el rejtsétek,
Fiamhozz is szinte olyly hívek legyetek.

Az Isten, a' ki oszt királyi páltzákat,
Igaz lattal méri Népeknek sorsokat,
Terjeszsen reátok menynyből áldásokat,
Láthassa fiam is boldogulástokat.

Negyven esztendeig alattam éltetek,
Hazábann pusztító hadat nem értetek,
Téjjel mézzel folyó lett kövér földetek,
Erről, Kedves Népem! meg emlékezzetek.

MÁS UGYAN EZEN FELSÉGNEK EMLÉKEZETÉRE.

Isteni felségnek képe és formája,
Mária! Tsászárok' ditső Unokája,
Te valál Alkotónk' nagy remek munkája,
Királyok' Mestere, Erköltsnek példája.

Hatalmad a' Törvényt soha nem bontotta,
Alattad a' Szegényt Gazdag nem rontotta,
Ha Polgárt Igazság súlylyával meg nyomta,
Azt büntetésétől Kegyelmed ki vonta,

Kintsed' ki osztottad Népednek javára,
Könyörülő Lelked le nézett árvára,
Gondod vólt Szegények' 's Özvegyek' sorsára,
Kis terhet vetettél Jobbágyid' nyakára.

Títust, Trájánt, Caesárt nem úgy betsülhetem,
Tetteket tetteddel hogy ha egybenn vetem,
Tamerlánt, Gengiskánt, Attilát nevetem,
Nagy Sándort, Nagy Károlyt, Nagy Lajost megvetem.

Ezen Fejedelmek hívságnak szolgáltak,
Népet, Országokat vérrel hódoltattak,
Öldöklő fegyverrel hír névnek áldoztak,
Gyilkos táborokkal földet pusztítottak.

Te tsak igaz ügyért hadad' hartzoltattad,
Azt is, mit fegyverrel nyertél, vissza adtad,
Vér ontást szerető Nagyoknak mutattad,
Tsak úgy lehet boldog a' nép, mint alattad.

Téged' hát, Emberi Nem' Gyönyörűsége,
Országok', Nemzetek' fényes Ditsősége,
Sírbann sírván kisírt Fiad' Öröksége,
Szeretett Magyarok' Népe 's Nemessége.

Angyali Koronád', ki fénylett Fejedbenn,
Melylynek terhe alatt nyögtél életedbenn,
Küldd sietve hozzánk Ország' közepébenn,
Második Józsefnek nyomhassuk fejébenn.

Kérjed Nemzeteknek gondviselő Atyját,
Áldja meg fiadnak rajtunk Országlását,
Ötet, kit sirattunk még lévén pólyábann,
Most vigan emeljük fényes Trónusábann.

**BESSENYEI GYÖRGYNEK,
MIDŐN JÓ BARÁTJA VISZSZA KÜLDENÉ
A' VALLÁS ÍRÁNT HABOZÓ ÍRÁSAIT.**

Mélyen gondolkoztál Isten' munkájáról,
Sokat elmélkedtél Természet' titkáról,
Tengert, eget, földet meg fogni akartad,
Fárasztó munkábann életed' folytattad.

Moyses' írásának egyedül nem hittél,
Igazságot újabb Könyvekbenn kerestél,
De, látom, tzelodat még is el nem érted,
Mindenek homálybann maradtak előtted.

Vizsgáltad szorosan világ' állapotját,
Kívántad esmérni tsodás alkotmányát,
Földi bogár menyinynek ditső fellegebenn
Repülvén borúltál Urad' elejébenn.

Le szállottál onnand pokol' kapujábann,
Meg nézted, mit mivel Plútó barlangjábann.
Viszsa tértél ismét földiek' sorjábann,
Zsidó, Görög, Deák Írók' tsoportjábann.

Ezektől pártálván jutál több Népekhez,
Anglusok, Frantziák, szelíd Németekhez,
Hallgattad vígyázva kérkedő Böltseit,
Álmélkodva nézted Mesés Isteneit.

Arimint, Orozmát, Perzsáknak Bramáját,
Poéták' Apjának Isteni Tsordáját,
Győzedelmes Róma' tzifra Pantheonját
Láttad, és tsodáltad emberek' bálványát.

Aegyptus' homályán, Delphus' szigetébenn,
Ammon' templomábann, Sybillák' könyvébenn,
Tágusnak partjától fekete Tengerig,
Hit Vallást kerestél Rómától Benderig.

Salamont nem értéd, *Ezdrást* meg vetetted,
Jézus Sírák' fiát katzagva nevetted,
Prófétákat álom látóknak nevezted,
Evangelistákat egymásbann vesztetted,

Póp, Leibnitz, Wolf, Burnit, Voltair, Confucius,
Melanchton, Calvinus, Luther Helvetius,
Nem tettek eleget elmélkedésednek,
Vége nem lehetett kéteskedésednek.

Tridentomi Gyűlést, Római *Vaticánt,*
*Dordrecht*i Zsinatot, a' Stámbuli *Divánt*
Hallgattad, 's meg mérted *Muftit* a' Pápával,
Dervist, Oláh Batykót, Indus' *Braminjával.*

Térj meg, Jó Barátom! e' sok vizsgálásból,
Semmi haszon nem jön reád e' munkából,
Moyses' Könyve nélkül világ setétbenn áll,
Ennél jobb Vezetőt halandó nem talál.

Hagyd inkább azt helybenn, mit monda Népének,
Jó törvényt hozott ő nyakas Nemzetének,
Melyly, ha nem illik is e' tzifra időkre,
Illett zúgolódó pártos emberekre.

Higyd el, nála nélkül Istent meg nem leled,
Természet homálybann rejtezik előtted,
Mert noha együgyű 's formátlan írása,
De erős és velős beszédje 's mondása.

Zerdusnál kerested földnek születését,
Chaos' tojásából várván ki kelését,
Lested, mint lesz világ sémmisség' magvából,
Tűz, föld, víz, levegő égnek zavarjából.

Bár *Plátót* kérdezzed az első Vagyonról,
Ő is csak hebegve beszél e' titokról,
Az universumot ködös elméjében
Morzsolván, meg láttad, mit szült jó kedvébenn.

A' mit *Nevton* monda Világ' tengelyéről,
Forgó föld', álló nap' nyomó erejéről,
Lok mit írt Emberek' nagyságos Lelkéről,
Te tsúfot állítál hímes költéséről.

Hová vitt kétséged mélység' fejtésében?
El merültél titkok' setét rejtekében:
Mit nyertél? maradtál bizonytalanságban,
Elmédet keverted nyughatatlanságban.

Régiebb, mint újabb, Böltsek kerengéltek,
Tsalóka Tudományt mí nekünk beszéltek,
Most már, hogy el múltak, minket setétségben
Hagyván, vakoskodunk habozó kétségben.

Én is ifionta olyly úton indúltam,
Mint te, mindeneket meg fogni akartam,
De látván, hogy sok van, mit Isten embertől
El rejtett, el húztam magam' a' veszélytől.

Valaki az Istent meg fogni akarta,
Azt nagy ditsósége le verte 's alázta,
Ki a' természetnek tsodáit vizsgálta,
Tsombókjának végét sohol sem találta.

Gyors elme küszködik, gyenge csak botorkál,
Gyáva álmélkodik, a' furtsa sétikál,
Ostoba kínlódik, vakmerő nem hátrál,
Nagy elme bizonyost választ, 's abbann meg áll.

E' legyen hát vége rövid beszédemnek,
Régiségbenn Moysest válaszzuk Vezérnek,
*Baylt, Voltairt, Spinózá*t vessük a' gályára,
Vigyék Spanyol Király' *Autodaféjára*.

Nem mondom azonbann, el hagyd Görögeket,
Meg vessd a' jelesebb Római Böltséket;
Ezek Tudománynak nyitották ajtaját,
Gondolni szoktatták Ádám' maradékát.

Zeno, Epicurus, Socrát, Diogenes'
Tanítások után lett ember egyenes,
Polgári erköltsöt, szelíd emberséget
Ezektől tanúltunk, 's vettünk vitézséget.

Íme vissza küldöm zákányos írásod',
'S azt mondom, Barátod, verselő Pajtásod,
Hagyj fel mély dolgoknak szoros fejtésével,
Mulasd inkább időd' erkölts' festésével.

Országglásnak módját hagyd bölts Királyokra,
Vallást, Hitnek dolgát a' tanúlt Papokra,
Ostoba világnak tzáföld rossz szokását,
Húrold bujaságtól eredő romlásit.

Gyógyítsd Polgár Társad' közös nyavalyából,
Melyly reá ragadott kints' kívánságából:
Oktassd szelídségre Hazádnak lakosát,
Mutassd vakmerőknek a' Bíró' pallosát.

Hagyd el ködös füstjét ama' nagy Várasnak,
Melylybenn betse nintsen a' Magyar Okosnak:
Jőjj le a' sík földre, tanulj majorkodást,
Henye Tudósokra hagyd az Okoskodást.

Leibnitz, Plátó, Nevton oda nem vezetnek,
Hol nap, hold, tsillagok, planéták erednek;
Üssd fel sátorodat a' Tisza' partjára,
Ott emelkedj, ott írv Hazádnak javára.

Szegény Magyar! későn jött fel játszó helyre,
Hol koszorút kötnek *Poéták'* fejére,
És így jobb ő néki szomorú nyelvével
Rejtezni, játszon ő inkább elméjével.

Ha ki Böltseségnek szent sekrestyéjébenn
Bé jutott, tanítson mást, 's úgy ditsekedjen:
Mert ki azért tanul, hogy tsak vetekedjen,
Szükséges, maga is végre vetemedjen.

Jőjj hát, meg mutatom, melylyik a' jobb szántás,
Mint megy a' kaszálás, melylyik szebb aratás,
Melyly földön vess zabot, árpát, kölest, búzát,
Mint nevelj kost, bikát, kant, ártánt, paripát.

Nem meszsze házadtól lészen Tokai hegy,
Kinek édes mustja világra szélylyel megy,
Ott emelj dél színre pásztori gunyhótskát,
Szopogass jó kedvvel kétszer szűrt borotskát.

És midőn nap tűnik pompás sűgárjával,
Setétség bé vonja földet fátyolával;
Te akkor adj hálát Természet' Atyjának,
Valld őtet föld', tenger', menyny ország' Urának.

Dítsírd így Istened' kisedet vatsoránál,
Nyugodj el tsendesen szőlődnék lábánál,
Mondván tsak susogva *Sálem* ' Királyával:
Be kitsiny az Ember mély Tudományával!